

DZIENNIK URZĘDOWY WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Gdańsk, dnia 06 lipca 2009 r.

Nr 86

TREŚĆ:

Poz:

UCHWAŁA RADY GMINY CHMIELNO

- 1699 — Nr XX/182/2009 z dnia 7 kwietnia 2009 r. w sprawie absolutorium dla Wójta Gminy Chmielno za 2008 rok 6579

UCHWAŁY RADY MIEJSKIEJ W CHOJNICACH:

- 1700 — Nr XXVIII/326/09 z dnia 6 kwietnia 2009 r. w sprawie udzielenia absolutorium Burmistrzowi Miasta Chojnice za 2008 rok 6579
- 1701 — Nr XXVIII/328/09 z dnia 6 kwietnia 2009 r. w sprawie „Gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Miejskiej Chojnice na lata 2009-2013” 6580
- 1702 — Nr XXVIII/329/09 z dnia 6 kwietnia 2009 r. w sprawie zasad i trybu korzystania z kompleksu boisk sportowych „Moje Boisko ORLIK 2012” 6605

UCHWAŁA RADY GMINY CZŁUCHÓW

- 1703 — Nr XXVIII/207/09 z dnia 30 marca 2009 r. w sprawie przyjęcia gminnego programu opieki nad zabytkami na lata 2009 – 2012 6608

UCHWAŁY RADY MIEJSKIEJ W DEBRZNIE

- 1704 — Nr XLIII/194/2009 z dnia 30 marca 2009 r. w sprawie uchylecia uchwały Nr XXXVIII/175/2008 Rady Miejskiej w Debrznie z dnia 29 grudnia 2008 r. 6611
- 1705 — Nr XLIII/196/2009 z dnia 30 marca 2009 r. w sprawie uchylecia uchwały Nr XXII/114/2008 Rady Miejskiej w Debrznie z dnia 28 marca 2008 r. 6611

UCHWAŁY RADY GMINY W GŁÓWCZYCACH:

- 1706 — Nr 250/2009 z dnia 8 kwietnia 2009 r. w sprawie rozpatrzenia sprawozdania z wykonania budżetu gminy za 2008 rok 6611
- 1707 — Nr 252/2009 z dnia 8 kwietnia 2009 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr 235/2009 Rady Gminy Główczyce z dnia 11 marca 2009 r. w sprawie „Programu opieki nad zabytkami Gminy Główczyce na lata 2009 - 2012 ” 6612

UCHWAŁA RADY GMINY KOBYLNICA

- 1708 — Nr XXXII/434/2009 z dnia 20 kwietnia 2009 r. w sprawie rozpatrzenia sprawozdania z wykonania budżetu Gminy Kobylnica za 2008 rok 6628

UCHWAŁA RADY GMINY LINIA

- 1709 — Nr 217/XXVII/V/2009 z dnia 22 kwietnia 2009 roku w sprawie przyjęcia regulaminu określającego zasady wynagradzania nauczycieli w szkołach prowadzonych przez Gminę Linia 6628

UCHWAŁA RADY GMINY MALBORK

- 1710 — Nr XXVII/193/2009 z dnia 21 kwietnia 2009 r. w sprawie zatwierdzenia regulaminu określającego niektóre zasady wynagradzania za pracę oraz zasady przyznawania

(ciąg dalszy na następnej stronie)

nauczycielom zatrudnionym w jednostkach organizacyjnych na terenie Gminy Malbork
dodatki do wynagrodzeń..... 6633

UCHWAŁA RADY MIEJSKIEJ W NOWYM STAWIE

1711 — Nr 293/2009 z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie zatwierdzenia regulaminu określającego niektóre zasady wynagradzania za pracę oraz zasady przyznawania nauczycielom zatrudnionym w szkołach i przedszkolu dodatków do wynagradzania i nagród..... 6636

UCHWAŁA RADY GMINY PARCHOWO

1712 — Nr XXX/193/2009 z dnia 10 kwietnia 2009 r. w sprawie określenia zasad nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości oraz ich wydzierżawiania lub wynajmowania na czas oznaczony dłuższy niż 3 lata lub na czas nieoznaczony..... 6640

UCHWAŁA RADY GMINY SADLINKI

1713 — Nr XXII/206/2009 z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie ustalenia Regulaminu określającego wysokość oraz szczegółowe warunki przyznawania nauczycielom dodatków: za wystęgę lat, motywacyjnego, funkcyjnego, za warunki pracy oraz wysokość i warunki wypłacania innych składników wynagrodzenia a także szczegółowe warunki obliczania i wypłacania wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw 6642

UCHWAŁY RADY GMINY USTKA:

1714 — Nr XXV/295/2009 z dnia 9 kwietnia 2009 r. w sprawie rozpatrzenia sprawozdania z wykonania budżetu za 2008 rok oraz udzielenia absolutorium dla Wójta z tego tytułu .. 6645

1715 — Nr XXV/302/2009 z dnia 9 kwietnia 2009 r. w sprawie zmiany Uchwały Rady Gminy Ustka Nr XVII/212/2008 z dnia 28 sierpnia 2008 roku w sprawie określenia stref płatnego parkowania oraz opłat za parkowanie pojazdów samochodowych w tych strefach na terenie miejscowości Rowy 6646

OGŁOSZENIE STAROSTY KARTUSKIEGO

1716 — W sprawie operatu ewidencji gruntów i budynków dotyczącego budynków i lokali dla obrębów Banino, Borkowo, Chwaszczyno, Pępowo i Przyjaźń w powiecie kartuskim..... 6647

ZARZĄDZENIE OKRĘGOWEGO INSPEKTORA RYBOŁÓWSTWA MORSKIEGO W GDYNI

1717 — Nr 2 z dnia 29 maja 2009 r. w sprawie określenia organizmów morskich objętych dodatkową kwotą połowową w roku 2009 na Zalewie Wiślanym oraz sposobu i warunków podziału tej kwoty..... 6647

DECYZJA PREZESA URZĘDU REGULACJI ENERGETYKI

1718 — Nr OGD-4210-16(13)/2009/140/VIII/KK z dnia 25 czerwca 2009 r. w sprawie zatwierdzenia taryfy dla ciepła dla Przedsiębiorstwa Sydkraft EC Słupsk S;p. z o.o. z siedzibą w Słupsku 6648

1699

UCHWAŁA Nr XX/182/2009
Rady Gminy Chmielno
z dnia 7 kwietnia 2009 r.

w sprawie absolutorium dla Wójta Gminy Chmielno za 2008 rok

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, póź. 1591, z 2002 r. Nr 23, póź. 220, Nr 62, póź. 558, Nr 113, póź. 948, Nr 153, póź. 1271, Nr 214, póź. 1806, z 2003 r. Nr 80, póź. 717 i Nr 162, póź. 1568, z 2004 r. Nr 102, póź. 1055, Nr 116, póź. 12031 Nr 167, póź. 1759, z 2005 r. Nr 172, póź. 1441 i Nr 175, póź. 1457, z 2006 r. Nr 17, póź. 128 i Nr 181, póź. 1337, z 2007 r. Nr 48, póź. 327, Nr 138, póź. 974, Nr 173, póź. 1218 oraz z 2008 r. Nr 180, póź. 1111 i Nr 223, póź. 1458) i art. 199 ust. 3 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, póź. 2104, z 2006 r. Nr 45, póź. 319, Nr 104, póź. 708, Nr 170, póź. 1217, póź. 1218, Nr 187, póź. 1381, Nr 249, póź. 1832, z 2007 r. Nr 88, póź. 587, Nr 115, póź. 791, Nr 140, póź. 984, Nr 82, póź. 560, z 2008 r. Nr 180, póź. 1112, Nr 209, póź. 1317, Nr 216, póź. 1370 oraz z 2009 r. Nr 19, póź. 100) Rada Gminy Chmielno, po rozpatrzeniu sprawozdania z wykonania budżetu gminy za 2008 rok i zapoznaniu się z wnioskiem Komisji Rewizyjnej o udzielenie

absolutorium oraz z opinią Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku, uchwała, co następuje:

§ 1

Udziela się absolutorium Wójtowi z tytułu wykonania budżetu gminy Chmielno za rok 2008.

§ 2

Sprawozdanie z wykonania budżetu gminy za 2008 rok stanowi załącznik* do niniejszej uchwały.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.

Przewodniczący
Rady Gminy
Marian Kwidziński

* Załącznik dostępny w Urzędzie Gminy.

1700

UCHWAŁA Nr XXVIII/326/09
Rady Miejskiej w Chojnicach
z dnia 6 kwietnia 2009 r.

w sprawie udzielenia absolutorium Burmistrzowi Miasta Chojnice za 2008 rok

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 4 ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j.: Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591; z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 214, poz. 1806, Nr 153, poz. 1271; z 2003 r. Nr 80, poz. 717 i Nr 162, poz. 1568; z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203 i Nr 167, poz. 1759; z 2005 r. Nr 172, poz. 1441 i Nr 175, poz. 1457; z 2006 r. Nr 17, poz. 128 i Nr 181, poz. 1337; z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974 i Nr 173, poz. 1218 oraz z 2008 r. Nr 180, poz. 1111 i Nr 223, poz. 1458) oraz art. 199 ust. 3 z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104; z 2006 r. Nr 45, poz. 319, Nr 104, poz. 708, Nr 170, poz. 1217 i 1218, Nr 187, poz. 1381 i Nr 249, poz. 1832; z 2007 r. Nr 82, poz. 560, Nr 88, poz. 587, Nr 115, poz. 791 i Nr 140, poz. 984; z 2008 r. Nr 180, poz. 1112, Nr 209, poz. 1317 i Nr 216, poz. 1370 oraz z 2009 r. Nr 19, poz. 100) uchwała się, co następuje:

§ 1

Po rozpatrzeniu sprawozdania z wykonania budżetu Gminy Miejskiej Chojnice za 2008 rok, oraz po zapoznaniu się z wnioskiem Komisji Rewizyjnej dotyczącym udzielenia absolutorium Burmistrzowi, opinią Regionalnej Izby Obrachunkowej o przedłożonym przez Burmistrza sprawozdaniu z wykonania budżetu miasta za 2008 r. oraz opinią Regionalnej Izby Obrachunkowej o wniosku Komisji Rewizyjnej o udzieleniu absolutorium, udziela się absolutorium Burmistrzowi Miasta Chojnice Panu Arseniuszowi Finsterowi za 2008 rok.

§ 2

Uzasadnieniem do uchwały jest opinia Komisji Rewizyjnej o

wykonaniu budżetu miasta Chojnice za 2008 rok, stanowiąca załącznik do niniejszej uchwały.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.

Przewodniczący
Rady Miejskiej
Miroslaw Janowski

Załącznik
do uchwały Nr XXVIII/326/09
Rady Miejskiej w Chojnicach
z dnia 6 kwietnia 2009 r.

OPINIA

**Komisji Rewizyjnej Rady Miejskiej w Chojnicach
o wykonaniu budżetu miasta Chojnice za 2008 rok**

Komisja Rewizyjna Rady Miejskiej w Chojnicach na posiedzeniach w dniach 13 i 16 marca 2009 r. rozpatrzyła sprawozdanie Burmistrza Miasta Chojnice z wykonania budżetu miasta za 2008 rok, porównała z wynikami kontroli budżetu, jakich dokonała w ciągu roku oraz innymi sprawozdaniami i uwagami innych komisji, a także wysłuchała ustnych wyjaśnień Skarbnika Miasta, a następnie stwierdziła, co następuje:

1. Uchwalony przez Radę Miejską budżet, po uwzględnieniu zmian w ciągu roku, przewidywał realizację dochodów w kwocie 86.802.974 zł. Dochody wykonano w kwocie 93.191.743 zł, co stanowiło 107,4% planu, w tym planowane dochody własne na kwotę 27.896.029 zł, wykonanie w kwocie 32.864.155 zł, co stanowi 117,8% planu.
2. Uchwalony przez Radę Miejską plan wydatków budżetowych po zmianach dokonanych w ciągu roku przewidywał kwotę 94.026.942 zł. Wydatki zrealizowano w kwocie 87.464.989 zł, co stanowi 93% ogółu planu.
3. Na realizację inwestycji zaplanowano w budżecie miasta kwotę 16.074.524 zł, co stanowiło 17,1% planu wydatków ogółem. Wydatkowano kwotę 13.607.971 zł, co stanowi 84,7% planowanych wydatków na inwestycje.
4. Na wydatki bieżące budżetu zaplanowano kwotę 77.952.418 zł, zrealizowano wydatki w kwocie 73.857.017 zł, co stanowi 94,7% ogółu planu. Z powyższej kwoty 81,7 % stanowiły wydatki na zadania własne, a 18,3% wydatki na zadania zlecone (13.536.075 zł).
5. Planowany deficyt budżetu miasta na koniec 2008 r. określono w wysokości 7.223.968 zł. Źródło sfinansowania deficytu budżetu stanowiły przychody z kredytu w kwocie 9.495.500 zł, wolnych środków w kwocie 1.737.697 zł.
6. Budżet miasta zamknął się za 2008 rok wynikiem dodatnim w wysokości 5.726.754 zł. Do budżetu wpłynęły ponadplanowe kwoty dochodów, na których wysokość gmina nie miała bezpośredniego wpływu. Miało miejsce niższe wykonanie wydatków w stosunku do planu, w części spowodowane racjonalnym gospodarowaniem środkami, a w części związane z przesunięciem realizacji zadań inwestycyjnych spowodowanym racjonalnymi przesłankami gospodarczymi.
7. Ze środków budżetu miasta w 2008 r. splacono ratę zaciągniętej pożyczki w kwocie 514.229 zł, z tytułu prefinansowania przez Bank Gospodarstwa Krajowego, środków z Unii Europejskiej na zadanie inwestycyjne „Restauracja obiektów dziedzictwa kulturowego w Chojnicach Bazylika Mniejsza wraz z otoczeniem”. Splacono ratę kredytu w wysokości:
 - 1) 1.100.000 zł zaciągniętego w 2004 r. w Nordea Bank Polska S.A.,
 - 2) 725.000 zł zaciągniętego w 2005 r. w PKO BP S.A.,
 - 3) 1.400.000 zł zaciągniętego w 2006 r. w Banku Spółdzielczym w Więcborku.W październiku 2008 r. zaciągnięto ratę kredytu w kwocie 500.000 zł oraz 30 grudnia 2008 r. ratę w kwocie 4.495.500 zł w Nordea Bank Polska S.A. w Gdyni, na którego udzielenie umowę zawarto w 2007 r.
8. Zadłużenie miasta na koniec 2008 r. z tytułu zaciągniętych pożyczek i kredytów wyniosło kwotę 29.125.000 zł z terminem spłaty w latach następnych.
9. Wskaźnik zadłużenia wynosi 31,25%, a wskaźnik obsługi długu 5,25%.
10. Miasto na 31 grudzień 2008 r. nie posiadało wymagalnych zobowiązań z terminem płatności do 31 grudnia 2008 r. z tytułu np.: dostaw towarów i usług, składek na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy, a także wynikających z ustaw i orzeczeń sądu, udzielonych poręczeń i gwarancji.
11. Skutki obniżenia górnych stawek podatków za 2008 rok wyniosły 1.899.950 zł. Skutki udzielonych ulg, umorzeń, zwolnień z podatków za 2008 rok wyniosły 340.745 zł. Łącznie stanowi to kwotę 2.240.695 zł, tj. 2,4% zrealizowanych dochodów.
12. Realizacja budżetu zarówno po stronie dochodów jak i wydatków przebiegała bez zakłóceń. W ustawowych terminach wpływały subwencje i udziały gminy w podatku dochodowym.
13. Stopień realizacji budżetu świadczy o wykonaniu wszystkich założonych w uchwale budżetowej na 2008 rok zadań.
14. Burmistrz Miasta, realizując zadania związane z wykonaniem budżetu, kierował się zasadą legalności, gospodarności, rzetelności i celowości w gospodarowaniu środkami publicznymi.
Zdaniem Komisji Rewizyjnej, powyższe daje podstawę do wyrażenia pozytywnej opinii o realizacji budżetu miasta za 2008 rok i wystąpienia do Rady Miejskiej z wnioskiem o udzielenie absolutorium Burmistrzowi.

1701

UCHWAŁA Nr XXVIII/328/09
Rady Miejskiej w Chojnicach
z dnia 6 kwietnia 2009 r.

w sprawie „Gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Miejskiej Chojnice na lata 2009-2013”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j.: Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591; z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 214, poz. 1806, Nr 153, poz. 1271; z 2003 r. Nr 80, poz. 717 i Nr 162, poz. 1568; z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203 i Nr 167, poz. 1759; z 2005 r. Nr 172, poz. 1441 i Nr 175, poz. 1457; z 2006 r. Nr 17, poz. 128 i Nr 181, poz. 1337; z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974 i Nr 173, poz. 1218 oraz z 2008 r. Nr 180, poz. 1111 i Nr 223, poz. 1458), w związku z art. 87 ust. 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568; z 2004 r. Nr 96, poz. 959 i Nr 238, poz. 2390 oraz z 2006 r. Nr 50, poz. 362 i Nr 126, poz. 875) uchwała się, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się „Gminny program opieki nad zabytkami

Gminy Miejskiej Chojnice na lata 2009-2013”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Chojnice.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.

Przewodniczący
Rady Miejskiej
Miroslaw Janowski

Załącznik
do uchwały Nr XXVIII/328/09
Rady Miejskiej w Chojnicach
z dnia 6 kwietnia 2009 r.

**GMINNY
PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA MIASTA
CHOJNICE**

Spis treści

1. Wstęp
- 1.1. Cel opracowania Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Miasta Chojnice
- 1.2. Podstawa prawna opracowania Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Miasta Chojnice
- 1.3. Podstawowe definicje z zakresu opieki nad zabytkami
2. Uwarunkowania zewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego
- 2.1. Relacje Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Miasta Chojnice z opracowaniami wykonanymi na poziomie województwa
- 2.1.1. Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego
- 2.1.2. Strategia Rozwoju Turystyki Województwa Pomorskiego na lata 2004-2013
- 2.1.3. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego
- 2.1.4. Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013
- 2.1.5. Relacje z Wojewódzkim Programem Opieki nad Zabytkami w Województwie Pomorskim
- 2.2. Tezy krajowego programu opieki nad zabytkami
- 2.3. Strategiczne cele polityki państwa w sferze ochrony zabytków
- 2.4. Krajowe uwarunkowania formalno-prawne i instytucjonalne funkcjonowania ochrony dóbr kultury
- 2.5. Wynikające ze Strategii Ekorozwoju Gminy Chojnice
3. Zasoby dziedzictwa i krajobrazu kulturowego miasta Chojnice
- 3.1. Kalendarium ważniejszych wydarzeń w rozwoju miasta
- 3.2. Rys historyczny
- 3.3. Historyczny układ przestrzenny – Stare Miasto
- 3.4. Historyczny rozwój Chojnic
- 3.5. Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków woj. pomorskiego
- 3.6. Obiekty zabytkowe – nieruchome o najważniejszym znaczeniu dla miasta
- 3.7. Zabytki ruchome na terenie miasta Chojnice
- 3.8. Zasoby muzealne. (Muzeum Historyczno-Etnograficzne)
- 3.9. Archeologia
4. Krajobraz kulturowy
- 4.1. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa i krajobrazu kulturowego
5. Wnioski do realizacji Programu Opieki nad Zabytkami, a wynikające ze Strategii Rozwoju Miasta i Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice.
6. Program opieki – podział na obszary, projekty i zadania
7. Instrumentarium realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami
8. Monitoring działania Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami
9. Wybrane zewnętrzne źródła finansowania Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami
10. Honorowi Obywatele Miasta Chojnice (po 1990 r.)
11. Obiekty, historyczna przestrzeń miasta – proponowane zalecenia

1. Wstęp

1.1. Cel opracowania Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Miasta Chojnice

Program opieki nad zabytkami jest dokumentem służącym do podejmowania planowanych działań dotyczących inicjowania, koordynowania prac z dziedziny ochrony zabytków.

Aby osiągnąć skuteczne rezultaty, nieodzownym jest także ramowe zsumowanie najważniejszych informacji oraz danych o zasobach kulturowych – dziedzictwa kulturowego Chojnic, na tle regionu i województwa pomorskiego.

Program jest ważnym narzędziem dla władz samorządowych w dalszych działaniach i planach, przy pozyskiwaniu określonych środków finansowych.

Obowiązek ochrony zabytków i opieki nad zabytkami nakłada Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Określa ona przedmiot, zakres i formy ochrony dóbr kultury. Niezależnie od obowiązku ochrony zabytków, stanowiących historyczną i materialną spuściznę pokoleń, zachowanie, a także przywrócenie zabytkom utraconych walorów jest uzasadnione społecznie i ekonomicznie.

Art. 85 ust. 1 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 163 poz. 1568) stanowi, że w krajowym programie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami określa się, w szczególności cele i kierunki działań oraz zadania w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, warunki i sposób finansowania planowanych działań, a także harmonogram ich realizacji.

Przez analogię podobny zakres ma opracowanie sporządzone w skali gminy miasta Chojnice. Cele opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami określone zostały w art. 87 ust. 2 w/w ustawy.

W myśl tego przepisu gminny program opieki nad zabytkami ma na celu w szczególności:

- uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego,
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe, związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami;

Chojnice posiadają dużą wartość kulturową jako zespół urbanistyczny ukształtowany na zasadach ciągłości kulturowej, zarówno w oparciu o zachowany średniowieczny układ lokalny, wypełniony obiektami zabytkowymi z różnych okresów historycznych, a gromadzący znaczące kolekcje i dzieła sztuki, jak i kultywujący tradycje lokalnego życia kulturalnego.

Zasoby kulturowe nadają miastu prestiż i podnoszą jego atrakcyjność dla rozwoju społeczno-gospodarczego, zwłaszcza w kontekście położenia miasta na terenach o wysokich walorach krajobrazu przyrodniczego i kulturowego, co predysponuje je do rozwoju różnorodnych form rekreacji i turystyki.

Ważnym zadaniem, przed którym stoją Chojnice – władze miejskie i jego mieszkańcy, jest dalsza, systematyczna kontynuacja działań rewaloryzacyjnych i wykorzystanie osiągniętych rezultatów w budowaniu korzystnego wizerunku miasta, a także kreowanie pożądanej funkcji miasta jako wyspecjaliz-

zwanego ośrodka usługowego o lokalnym i ponadlokalnym zasięgu oddziaływania.

Program Opieki nad Zabytkami dla Miasta Chojnice jest zadaniem, do którego obliguje władze miejskie wymieniona na wstępie Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

A. Cel programu, który winien być uwzględniony w strategii rozwoju oraz w przestrzennym zagospodarowaniu terenu, to:

a. Ochrona zabytków, krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego zintegrowana z ochroną środowiska przyrodniczego.

b. Wykorzystanie zabytków do zwiększenia atrakcyjności terenu dla potrzeb rozwoju społeczno-gospodarczego.

c. Pozyskiwanie środków finansowych z różnych źródeł na opiekę nad zabytkami.

d. Wypracowanie metod współpracy z właścicielami zabytków.

B. Program ochrony zabytków zawiera:

a. Charakterystykę zasobów dziedzictwa kulturowego w mieście.

b. Kryteria wyboru zadań.

c. Instrumenty i źródła finansowania zadań.

d. Efekty realizacji zadań.

C. W ramach prac wykorzystano:

a. Opracowania na poziomie krajowym i wojewódzkim.

b. Wnioski i analizy sporządzono w oparciu o:

— Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Chojnickiego na lata 2007-2010 z perspektywą na lata 2011-2014;

— Strategię Ekologii Gminy Chojnice;

— Strategię Rozwoju Miasta Chojnice na lata 2002 – 2014, Tom II, Synteza informacji o mieście, Chojnice, 2001 r.;

— Program 2006 dla Chojnic;

— Program 2010.

c. Wytyczne konserwatorskie sporządzono w oparciu o Program Rewitalizacji Chojnic i terenowe rozpoznanie obszaru historycznego (d. obszar miasta lokacyjnego z przedmieściami i głównymi drogami).

d. Dokumenty będące w posiadaniu Urzędu Miasta.

e. Publikowane materiały ikonograficzne i inne dokumentacje.

1.2. Podstawa prawna opracowania Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Miasta Chojnice

Programy opieki nad zabytkami województw, powiatów i gmin są dokumentami o charakterze uzupełniającym w stosunku do innych aktów planowania. Głównym celem takiego programu jest określenie zadań, jakie winny być realizowane w zakresie będącym przedmiotem programu (ochrony i opieki nad zabytkami). Zadania te określone są w odniesieniu do całego regionu administracyjnego, jakim jest gmina, powiat czy województwo, a nie odnoszą się jedynie do władz danego regionu administracyjnego.

Gminy zgodnie z Ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. Nr 16, poz. 95) w zakresie zadań własnych realizują sprawy dotyczące ochrony zabytków i opieki nad zabytkami (art. 7 ust 1 pkt 9). Obowiązek sporządzenia Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami nakłada na gminę art. 87 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r. Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.).

Ustawa reguluje zasady ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, definiuje pojęcie zabytku, określa formy ochrony, kompetencje organów ochrony zabytków (w tym administracji rządowej i samorządowej), formy finansowania opieki nad zabytkami i ich ewidencjonowania etc.

1.3. Podstawowe definicje z zakresu opieki nad zabytkami

Dziedzictwo kulturowe – całość dorobku kulturowego tworząca środowisko kulturowe dokumentujące poczucie tożsamości człowieka manifestującej się ciągłością kulturową.

Krajobraz kulturowy powstał w wyniku wielowiekowego oddziaływania ludzi na środowisko przyrodnicze, które częściej było szkodliwe niż zharmonizowane, czego skutkiem są zaburzenia stosunków kulturowo-przyrodniczych i degradacja krajobrazu.

Ochrona krajobrazu musi być kompleksowa i interdyscyplinarna, obejmując zarówno krajobraz kulturowy, jak i naturalny. Rozróżniamy krajobraz kulturowy rolniczy, przemysłowy, miejski, historyczny, a także krajobraz harmonijny lub zdezastrowany.

Krajobraz kulturowy zbliżony do naturalnego – ukształtowany i użytkowany przez człowieka, który cechuje roślinność zbliżona lub, w niektórych przypadkach, identyczna z roślinnością naturalnie rosnącą na danym obszarze.

Historyczny krajobraz kulturowy – krajobraz cenny z punktu widzenia ochrony dóbr kultury, np. tradycyjnego rozłogu pól, terenów historycznych kopalń, historycznych jednostek osadniczych i krajobrazów bitewnych.

Obecnie postuluje się stworzenie systemu ochrony krajobrazu kulturowego (historycznego), którego instrumentami i instytucjami są: strefa ochrony konserwatorskiej, rezerwat kulturowy, park kulturowy.

Krajobraz miejski – krajobraz obejmujący tereny zainwestowania miejskiego. Występuje w postaci krajobrazów zabytkowych i współczesnych, a odznacza się zabudową wysoką i zwartą. Pojawia się zwłaszcza w jego odmianie zabytkowej, posiada czytelny układ kompozycyjny.

W system zabudowy miejskiej włączone są urządzone tereny zieleni (ogrody, parki i inne ich odmiany tworzące systemy zieleni miejskiej, obecnie zw. systemem przyrodniczym miasta).

Krajobrazowa strefa ochronna – w dotychczasowej praktyce ochrony krajobrazu stosowano podział na pięć charakterystycznych stref krajobrazu w ramach jego pełnego polskiego zasobu, wśród których trzy mieszczą się w kategorii stref ochronnych. Są to: strefa rezerwatowa, strefa parkowo-krajobrazowa i strefa krajobrazu chronionego.

Zabytek – nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich część lub zespół, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową.

Zabytek architektury – budowla historyczna, udostępniona do zwiedzania z zewnątrz lub wewnątrz. Nosi cechy określonego lub kilku stylów architektonicznych.

Zabytek ruchomy – rzecz ruchoma, jej część lub zespół rzeczy ruchomych (np. rzeźba, ołtarz, obraz).

Zabytek archeologiczny – zabytek nieruchomy będący powierzchniową, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów lub zabytek ruchomy, będący tym wytworem.

Badania konserwatorskie – działania mające na celu rozpoznanie historii i funkcji zabytku, ustalenie użytych do jego wykonania materiałów i zastosowanych technologii, określenie stanu zachowania tego zabytku oraz opracowanie diagnozy, projektu i programu prac konserwatorskich, a jeżeli istnieje taka potrzeba, również programu prac restauratorskich.

Badania architektoniczne – działania ingerujące w substancję zabytku, mające na celu rozpoznanie i udokumentowanie pierwotnej formy obiektu budowlanego oraz ustalenie zakresu jego kolejnych przekształceń.

Badania archeologiczne – działania mające na celu odkrycie, rozpoznanie, udokumentowanie i zabezpieczenie zabytku archeologicznego.

Prace konserwatorskie – działania mające na celu zabezpieczenie i utrwalenie substancji zabytku, zahamowanie procesów jego destrukcji oraz dokumentowanie tych działań.

Prace restauratorskie – działania mające na celu wyeksponowanie wartości artystycznych i estetycznych zabytku, w tym, jeżeli istnieje taka potrzeba, uzupełnienie lub odtworzenie jego części oraz dokumentowanie tych działań.

Historyczny układ urbanistyczny lub ruralistyczny – przestrzenne założenie miejskie lub wiejskie, zawierające zespoły budowlane, pojedyncze budynki i formy zaprojektowanej zieleni rozmieszczone w układzie historycznych podziałów własnościowych i funkcjonalnych.

Historyczny zespół budowlany – powiązana przestrzennie grupa budynków wyodrębniona ze względu na formę architektoniczną, styl, zastosowane materiały, funkcję, czas powstania lub związek z wydarzeniami historycznymi.

Rewitalizacja – proces przemian przestrzennych, społecznych i ekonomicznych, mający na celu wyprowadzenie terenu ze stanu kryzysowego i prowadzący do rozwoju.

Program rewitalizacji – program wieloletnich działań w sferze przestrzennej, społecznej i ekonomicznej, prowadzący w okresie kilkunastoletnim do rewitalizacji terenu znajdującego się w stanie kryzysowym.

Projekt rewitalizacji – realizowany na określonym terenie, będący częścią programu rewitalizacji, w ramach którego realizowane są zadania inwestycyjne, społeczne i ekonomiczne. Otoczenie – teren wokół lub przy zabytku wyznaczony w decyzji o wpisie tego terenu do rejestru zabytków, w celu ochrony wartości widokowych zabytku.

Pomnik historii to szczególna forma ochrony najcenniejszych zabytków w Polsce. Tytuł Pomnika historii może otrzymać zabytek nieruchomy o szczególnej wartości historycznej, naukowej i artystycznej, utrwalony w powszechnej świadomości i mający duże znaczenie dla dziedzictwa kulturalnego Polski.

Pomniki przyrody – pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienie o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno-pamiątkowej i krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami.

W świetle ustawy w Polsce ochronie i opiece podlegają bez względu na stan zachowania:

- zabytki nieruchome będące w szczególności: krajobrazami kulturowymi, układami ruralistycznymi i urbanistycznymi oraz zespołami budowlanymi, dziełami architektury i budownictwa, dziełami budownictwa obronnego, obiektami techniki (a zwłaszcza kopalniami, hutami, elektrowniami i innymi zakładami przemysłowymi), cmentarzami, parkami, ogrodami, innymi formami zaprojektowanej zieleni, miejscami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji;
- zabytki ruchome;
- zabytki archeologiczne;
- niektóre nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej;

Formy ochrony zabytków:

1. Wpis do rejestru zabytków.
2. Uznanie za pomnik historii.
3. Utworzenie parku kulturowego.
4. Ustalenie ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Organy ochrony zabytków:

1. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego – w jego imieniu generalny konserwator zabytków.

2. Wojewódzki konserwator zabytków.

3. Powiatowy konserwator zabytków.

4. Społeczni opiekunowie zabytków.

2. Uwarunkowania zewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego

2.1. Relacje Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Miasta Chojnice z opracowaniami wykonanymi na poziomie województwa

2.1.1. Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego przyjęta została Uchwałą Sejmiku Województwa Pomorskiego nr 271/XXI/2000 z dnia 3 lipca 2000 r.

W okresie poakcesyjnym, zgodnie z zapisami strategii, za sprawą podjętych działań gospodarka regionu ma być gotowa do wejścia na drogę szybkiego rozwoju opartego na umiejętnościach i wiedzy.

Priorytetowe kierunki działań w tym okresie obejmą zwiększenie turystycznej i inwestycyjnej atrakcyjności regionu.

Główne zadania Strategii:

- określenie wizji regionu pobudzającej do aktywnego udziału w pracy na rzecz rozwoju regionu i tożsamości regionalnej;
- zainicjowanie współpracy w planowaniu przyszłości regionu;
- mobilizację społeczności lokalnych, grup interesów, organizacji społecznych i innych aktorów sceny regionalnej do wyrażania swoich opinii oraz do współdziałania w rozwoju regionu;
- instytucjonalizację prac nad planowaniem rozwoju gospodarczego, społecznego, ekologicznego i przestrzennego;
- tworzenie odniesienia dla działań planistycznych prowadzonych zarówno na szczeblu lokalnym (gmin i powiatów), jak i krajowym;
- określenie merytorycznej podstawy tworzenia programów i projektów rozwojowych;
- przygotowanie instytucji i przedsiębiorstw do przyjęcia oraz właściwego gospodarowania środkami;
- wspierania rozwoju za pomocą środków pochodzących z funduszy krajowych i zagranicznych;
- stworzenie spójnego i atrakcyjnego wizerunku regionu jako podstawy do jego promocji;

2.1.2. Strategia Rozwoju Turystyki Województwa Pomorskiego na lata 2004- 2013.

UCHWAŁA Nr 327/XXIII/04 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO z dnia 17 maja 2004 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Turystyki w Województwie Pomorskim na lata 2004 – 2013.

W dokumencie nie wymienia się form turystyki, ani nie różnicuje obszarów o mniejszych czy większych predyspozycjach do rozwoju tej dziedziny. Zakłada się, że na atrakcyjność turystyczną wpływają obok uwarunkowań przyrodniczych czy kulturowych, także aktywność społeczności lokalnych, które mogą zainicjować powstanie atrakcji turystycznych.

Dokument Strategia Rozwoju Turystyki w Województwie Pomorskim na lata 2004-2013 zakłada planowanie w długim okresie czasu.

W części diagnostycznej uwzględniono zestawienie wniosków z przeprowadzonych debat społecznych oraz analizę SWOT opartą na:

- ekspertyzie pt. Uwarunkowania i kierunki rozwoju turystyki w województwie pomorskim;
- wnioskach z przeprowadzonych debat;
- wnioskach i uwagach przesłanych do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego;

Wnioski z 10 debat przeprowadzonych na terenie województwa pomorskiego:

- potrzeba zintegrowanego systemu informacji turystycznej;
- integracja działań promocyjnych w obszarze regionu;
- konieczna współpraca pomiędzy sferą prywatną, a sferą publiczną oraz współpraca międzysektorowa (w różnych obszarach sektorowych);
- edukacja proturystyczna (młodzieży), podnoszenie świadomości i podtrzymywanie tożsamości regionalnej;
- potrzeba badań marketingowych, w tym ruchu turystycznego oraz potrzeb, wymagań, motywów podróżowania turystów;
- potrzeba budowania kompleksowych pakietów produktowo-ofertowych (w tym ponadregionalnych);
- potrzeba zróżnicowania bazy noclegowej dostosowanej do struktury ruchu turystycznego;
- przedłużanie sezonu turystycznego, kreowanie atrakcji, produktów pozasezonowych, w tym imprez i innych wydarzeń;
- prowadzenie szkoleń i kształcenia kadr oraz podnoszenie jakości kształcenia.

Najczęściej proponowane działania zgłoszone w czasie debat:

- ujednoczenie i estetyzacja znaków informacyjnych (np. tablic kierunkowych);
- doskonalenie form współpracy, w tym partnerstwa publiczno-prywatnego;
- wprowadzenie estetyzacji miejsc atrakcyjnych turystycznie, w tym oczyszczanie po sezonie (wywóz śmieci, rekultywacja terenów zielonych);
- poprawa bezpieczeństwa turystów;
- synchronizacja funkcjonowania transportu w regionie;
- realizacja założeń wieloletnich i zapewnienie ciągłości;
- wsparcie promocji lokalnych produktów turystycznych;
- zintegrowanie i koordynacja działań, w tym w zakresie informacji i promocji;
- kształtowanie świadomości społecznej młodzieży – historia kreatywna;
- racjonalne wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego w rozwoju funkcji turystycznych;

Z analizy obszarów miejskich o analogicznej wielkości, położeniu, krajobrazie kulturowym i otulinie krajobrazowej, miasto Chojnice klasyfikuje się w czołówce ośrodków miejskich Pomorza, ze stosunkowo małą ilością tzw. słabych elementów.

Słabe elementy występujące m.in. na ziemi chojnickiej:

- mała ilość bazy noclegowej średniej klasy (ekonomicznej);
- problem z dopasowaniem pakietów do potrzeb i oczekiwań klientów, brak badań rynku w tym zakresie;
- brak kompleksowości oferty usługowej związanej np. z głównymi atrakcjami – produkty turystyczne;
- problemy z dotarciem do informacji turystycznej.

Rozwój turystyki w województwie pomorskim bazuje na 6 priorytetach:

Priorytet 1 – Rozwój partnerstwa i współpracy na rzecz spójnego systemu zarządzania.

Priorytet 2 – Rozbudowa i modernizacja infrastruktury oraz poprawa dostępności transportowej dla turystyki.

Priorytet 3 – Tworzenie markowych produktów turystycznych.

Priorytet 4 – Opracowanie i wdrażanie koncepcji monitoringu rynku turystycznego.

Priorytet 5 – Tworzenie spójnej promocji oraz zintegrowanego systemu informacji turystycznej.

Priorytet 6 – Rozwój kapitału ludzkiego oparty na wiedzy i przedsiębiorczości skierowany na wzrost jakości usług turystycznych.

PROGRAMY NA LATA 2007- 2013:

- Program Rozwoju Produktów Turystycznych Województwa Pomorskiego. (Nr 8)
- Zintegrowany System Informacji Turystycznej Województwa Pomorskiego. (Nr 9)
- Program Promocji Turystyki Województwa Pomorskiego. (Nr 10)
- Program Szkoleń dla Turystyki. (Nr 12)
- System Transportu w Turystyce. (Nr 13)
- Program Wspierania Inwestycji i Przedsiębiorczości w Turystyce. (Nr 14)

2.1.3. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego

UCHWAŁA Nr 639/XIVI/02 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO z dnia 30 września 2002 r.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego zdefiniowano określone procesy, w tym proces kształtowania się struktury funkcjonalno-przestrzennej pomorskiego regionu metropolitalnego. W świetle uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych przebiegać on będzie prawdopodobnie zgodnie z ogólnymi prawidłowościami rozwoju europejskich regionów metropolitalnych.

Celem lepszej ochrony potencjału kulturowego województwa i pełniejszego wykorzystania planu zagospodarowania przestrzennego w zakresie rozwoju rekreacji i turystyki na obszarach o wysokich walorach historyczno-kulturowych wskazano 6 obszarów, które powinny być chronione poprzez utworzenie parków kulturowych.

W Planie ujęte zostały obszary o ponadregionalnych walorach przyrodniczych, za które uznano struktury, których cechy funkcjonalne i stopień zachowania zróżnicowania biotycznego oraz naturalność odgrywają stabilizującą rolę w krajowych i europejskich strukturach i w powiązaniach ekologicznych. Obszary te posiadają także unikatowe walory z punktu widzenia potrzeb ochrony przyrody.

Obszary kulturowe województwa pomorskiego cechują się wyraźnym i znacznym zróżnicowaniem środowiska kulturowego, wielowiekową stabilnością historyczną kultur osadniczych, różnym stopniem zachowania zasobów zabytkowych i kulturowych oraz wykształconą w toku rozwoju specyficzną strukturą krajobrazów kulturowych.

W Planie za pomocą metody waloryzacji zintegrowanej wyróżniono 3 typy obszarów o zróżnicowanych walorach i randze dziedzictwa kulturowego, ponadto określono następujące zasadnicze cele ochrony wartości przyrodniczo-kulturowych i krajobrazu:

A – całościowe ujmowanie dopełniających się zagadnień ochrony środowiska przyrodniczego, wartości kulturowych i krajobrazu;

B – integralne traktowanie materialnych i niematerialnych wartości terenu;

C – gospodarowanie w przestrzeni z uwzględnieniem przenikających się i tworzących wzajemne relacje procesów przyrodniczych i kulturowych, których fizjonomię-materiałnym wyrazem jest krajobraz;

Przeprowadzając analizę w/w typów należy podkreślić dużą skuteczność i określone, pozytywne efekty Chojnic tj. pkt A i C.

Ogólne założenia polityki przestrzennej (w zakresie ochrony zasobów naturalnych):

- ochrona różnorodności biologicznej;
- ochrona i kształtowanie spójności struktur ekologicznych;
- ochrona i kształtowanie spójności systemu obszarów chronionych;

- integracja działań ochrony środowiska z ochroną i kształtowaniem przestrzeni kulturowej i rekreacyjno-turystycznej;
- integracja działań w zakresie programu zalesień gruntów rolnych, ochrony sieci powiązań ekologicznych i obszarów chronionych;
- ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych;
- utrzymanie tendencji poprawy stanu środowiska i jej dalsze kreowanie.

Program Opieki Nad Zabytkami jest zgodny z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego i przewiduje w punktach wg Planu ZPWP m.in.:

- Zachowanie dziedzictwa kulturowego.
- Zachowanie i ochronę najwartościowych, nieprzekształconych zespołów i fragmentów krajobrazów wraz z panoramami widokowymi i wnętrzami architektoniczno-krajobrazowymi tych terenów.
- Rekultywację, rewitalizację i restytucję elementów przyrodniczych i architektonicznych, służących podtrzymaniu lub odtworzeniu walorów krajobrazowych.
- Kompleksową modernizację obszarów wiejskich.
- Propagowanie tradycyjnych form architektury wiejskiej – regionalnej, w zakresie bryły, detalu architektonicznego, materiałów wykończeniowych wraz z opracowaniem wzornika projektów architektonicznych bazujących na wzorach zabudowy tradycyjnej.
- Zachowanie i ochronę obiektów hydrotechnicznych, drogowych, kolejowych oraz zabytków techniki tj.: mostów drogowych i kolejowych, obiektów hydrotechnicznych, wiatraków i młynów, kolejki wąskotorowej i zakładów przemysłowych, zabudowań i urządzeń technicznych elektrowni wodnych, młynów wodnych, relikwii hut szkła, architektury portowej i morskiej (statki i inne jednostki pływające).
- Poprawę standardu cywilizacyjnego i warunków życia mieszkańców różnych części województwa, a szczególnie obszarów strukturalnego bezrobocia.
- Integrację struktury przestrzennej województwa służącej tożsamości pomorskiej.

2.1.4. Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013

Dokument przyjęty przez Zarząd Województwa Pomorskiego w dniu 2 października 2007 r.

Cel strategiczny Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013 – poprawa konkurencyjności gospodarczej, spójności społecznej i dostępności przestrzennej województwa przy zrównoważonym wykorzystaniu specyficznych cech potencjału gospodarczego i kulturowego regionu oraz przy pełnym poszanowaniu jego zasobów przyrodniczych.

Przygotowany przez Samorząd Województwa Pomorskiego Regionalny Program Operacyjny (RPO WP) na lata 2007-2013 oraz Program Opieki nad Zabytkami jest zgodny z następującymi Osiami Priorytetowymi i kierunkami wsparcia RPO WP:

Oś Priorytetowa 3: Funkcje miejskie i metropolitalne.

3.2. Wzrost atrakcyjności przestrzeni miejskiej.

3.2.1. Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Oś Priorytetowa 6: Turystyka i dziedzictwo kulturowe.

6.1. Infrastruktura wzmacniająca potencjał turystyczny.

6.3. Regionalne dziedzictwo kulturowe o potencjale turystycznym.

6.4. Wspieranie i zachowanie przyrodniczych walorów turystycznych.

Uwzględniając słabe strony regionu realizacja RPO WP koncentrować się będzie na:

- poprawie jakości infrastruktury technicznej (m.in. transportowej) i społecznej (m.in. edukacyjnej);

- wsparciu konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw;
- tworzeniu warunków dla budowania społeczeństwa otwartego, aktywnego i uczącego się;
- wzmacnianiu potencjału obszaru metropolitalnego oraz głównych ośrodków miejskich;
- przewyżczeniu marginalizacji obszarów wiejskich;
- poprawie atrakcyjności regionu (głównie turystycznej i inwestycyjnej);
- poprawie warunków życia mieszkańców (bezpieczeństwo, stan środowiska i stan zdrowotności).

2.1.5. Relacje z Wojewódzkim Programem Opieki nad Zabytkami w Województwie Pomorskim

Załącznik do Uchwały Nr 72/VI/07 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 26 lutego 2007 r.

Program Opieki nad Zabytkami Województwa Pomorskiego jest dokumentem służącym podejmowaniu planowanych działań dotyczących inicjowania, wspierania oraz koordynowania prac z dziedziny ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego przez samorząd województwa.

Głównym celem programu jest poprawa stanu zasobów regionalnego dziedzictwa kulturowego, w szczególności w zakresie stanu zachowania i utrzymania obiektów zabytkowych oraz zachowania krajobrazu kulturowego województwa pomorskiego.

Dokument może służyć również jednostkom samorządu terytorialnego, środowiskom naukowym i badawczym, a także innym podmiotom i osobom zainteresowanym kulturą oraz dziedzictwem kulturowym.

Program opracowany został na cztery lata i jest dokumentem, który będzie cyklicznie aktualizowany.

Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami. – W myśl art. 5 Konstytucji RP ochrona zabytków, dawnych materialnych i niematerialnych dóbr kultury jest obowiązkiem konstytucyjnym państwa. Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady ochrony i opieki nad zabytkami w Polsce jest Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r. Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.).

Celem strategicznym przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 21 września 2004 r. jest dokumentem zrównoważonego rozwoju kultury w regionach. Jego realizacja odbywać się będzie przez osiąganie celów cząstkowych.

Program opieki jest ściśle związany z Narodową Strategią Rozwoju Kultury i jest realizowany w ramach 4 priorytetów:

- rewitalizacja zabytków nieruchomych i ruchomych;
- rozwój instytucji muzealnych;
- ochrona dziedzictwa narodowego poza granicami kraju;
- ochrona zabytków archeologicznych.

Regulacje zawarte są w Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego.

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego, wytyczająca kierunki rozwoju województwa pomorskiego do 2020 r., obejmuje 14 celów strategicznych ujętych w ramach 3 priorytetów:

Priorytet I. – KONKURENCYJNOŚĆ

Priorytet II. – SPÓJNOŚĆ

Priorytet III. – DOSTĘPNOŚĆ

Działania w ramach tych priorytetów przyczyniają się między innymi do:

- wzrostu świadomości, uwrażliwienia i akceptacji społecznej w sferze ochrony dziedzictwa kulturowego;
- identyfikacji z „małą ojczyzną” – wielokulturowego społeczeństwa;
- zahamowania degradacji i poprawa estetyczna środowiska kulturowego;

- rewitalizacji centrów miast, przez co zwiększa się atrakcyjność turystyczna generująca ożywienie gospodarcze i nowe miejsca pracy;
- zwiększenia standardu mieszkaniowego;
- stworzenia środowiska przyjaznego człowiekowi;
- wzrostu znaczenia województwa pomorskiego w kraju;
- zwiększenia atrakcyjności krajobrazowej i przyrodniczej regionu;
- zainteresowania województwem inwestorów wewnętrznych i zewnętrznych;

SILNE STRONY

- nasycenie regionu zabytkami o znaczeniu europejskim i krajowym (jeden zespół wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Naturalnego UNESCO i trzy zespoły zabytkowe posiadające status pomnika historii);
- bogaty i różnorodny zasób zabytków charakterystycznych i wyróżniających region – obiekty dziedzictwa morskiego i rzeczne;
- wyjątkowy w skali kraju zasób zabytków dziedzictwa holenderskiego;
- różnorodny zasób zabytków budownictwa regionalnego, drewnianego i ceglanego;
- zachowana duża ilość obiektów obronnych, w tym charakterystycznych obiektów dziedzictwa krzyżackiego;
- bogaty zasób ruchomych dzieł sztuki zgromadzonych w obiektach sakralnych oraz w muzeach stanowiących świadectwo nawiązywania się kultur i narodów;
- wysokie walory i atrakcyjność środowiska kulturowego dla gospodarki, mieszkańców i turystyki.

SŁABE STRONY

- zły stan zachowania znacznej części obiektów zabytkowych – zwłaszcza zespołów dworsko-parkowych i folwarcznych, zabytków postindustrialnych, zabytków sakralnych położonych na Żuławach;
- przekształcenie zespołów zabudowy historycznych miast i miasteczek poprzez wprowadzenie nowej zabudowy, nieliczącej się z lokalną tradycją, architekturą i historycznymi uwarunkowaniami;
- niewystarczająca promocja zasobów oraz edukacja dotycząca walorów środowiska kulturowego;
- zanikanie tradycyjnej sztuki budowlanej i form budowlanych oraz stosowania tradycyjnych materiałów;
- brak systemów zabezpieczeń obiektów zabytkowych (ochrony przeciwpożarowej, antywłamaniowych).

SZANSE

- wzrost zainteresowania właścicieli obiektów zabytkowych ochroną i pracami konserwatorskimi;
- rosnąca rola samorządu regionalnego poprzez włączenie ochrony zabytków w sferę rozwoju regionalnego;
- możliwość finansowania prac konserwatorskich i remontowych obiektów zabytkowych ze środków finansowych pochodzących z różnych źródeł: państwowe, samorządowe, prywatne, wyznaniowe, środki UE i in.;
- uwzględnianie problemów ochrony dziedzictwa kulturowego w programach, strategiach i planach rozwoju województwa, gmin i miast;
- rozwój inicjatyw lokalnych i organizacji pozarządowych w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego;
- promocja przykładów dobrej architektury kontynuującej miejscową regionalną tradycję budowlaną;
- edukacja w dziedzinie zarządzania dziedzictwem kulturowym.

ZAGROŻENIA

- pogarszający się stan techniczny tkanki zabytkowej spowodowany niewłaściwym użytkowaniem;

- niewłaściwe prowadzenie prac budowlanych, konserwatorskich, niezgodnie ze sztuką budowlaną;
- ekspansja inwestycyjna na obszarach miasta ingerująca w historyczny układ urbanistyczny;
- ekspansja znaczących, wielkogabarytowych inwestycji lokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów cennych kulturowo i krajobrazowo;
- dokonywanie wtórnych podziałów i parcelacji obiektów i zespołów zabytkowych;
- klęski żywiołowe i zdarzenia losowe.

2.2. Tezy krajowego programu opieki nad zabytkami

Założenia wynikające z krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Opracowanie krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami jest ustawowym obowiązkiem ministra kultury i dziedzictwa narodowego.

W dostępnych dokumentach najważniejsze pod względem merytorycznym są zasady postępowania konserwatorskiego:

- zasada *primum non nocere*;
- zasada maksymalnego poszanowania oryginalnej substancji zabytku i wszystkich jego wartości (materialnych i niematerialnych);
- zasada minimalnej niezbędnej ingerencji (powstrzymanie się od działań niekoniecznych);
- zasada, zgodnie z którą usuwać należy to (i tylko to), co na oryginał działa niszcząco;
- zasada czytelności i odróżnialności ingerencji;
- zasada odwracalności metod i materiałów;
- zasada wykonywania wszelkich prac zgodnie z najlepszą wiedzą i na najwyższym poziomie.

Zasady powyższe dotyczą i winny obowiązywać nie tylko konserwatorów zajmujących się technologiczną stroną restauracji dzieł sztuki, konserwatorów, architektów lub urbanistów, ale również pracowników urzędów konserwatorskich czy też pracowników samorządów, zwłaszcza w zakresie opiniowania i przyznawania środków na realizację programów i projektów związanych z ochroną zabytków.

W tezach do krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami wyznaczone zostały następujące cele działań:

1. W zakresie uwarunkowań ochrony i opieki nad zabytkami.
2. W zakresie działań o charakterze systemowym.
3. W zakresie systemu finansowania.
4. W zakresie dokumentowania, monitorowania i standaryzacji metod działania.
5. W zakresie kształcenia i edukacji.
6. W zakresie współpracy międzynarodowej.

Uwaga: Prace nad programem krajowym nie zostały ukończone, a dostępne publicznie są jedynie przedstawione powyżej tezy.

2.3. Strategiczne cele polityki państwa w sferze ochrony zabytków

Strategiczne cele polityki państwa w sferze ochrony zabytków realizowane są w ramach Narodowego Programu Kultury „Ochrona zabytków i dziedzictwa kulturowego” (NPK „OZiDK”) na lata 2004 – 2013.

Program jest zgodny z istniejącym prawodawstwem polskim, w tym z Konstytucją RP, prawem dotyczącym organizowania i prowadzenia działalności kulturalnej, o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, prawem autorskim, prawem regulującym podział administracyjny Polski i ustanawiającym kompetencje jednostek samorządu terytorialnego (jst), istniejącym prawem gospodarczym i podatkowym oraz prawem europejskim.

Narodowy Program Kultury „Ochrona Zabytków i Dziedzictwa Kulturowego” jest zgodny z założeniami do Krajowego Programu Ochrony Zabytków, a działania ujęte w programie są z nim komplementarne.

Program jest komplementarny wobec strategii rozwojowych przyjętych przez rząd RP, a w szczególności z Narodową Strategią Rozwoju Regionalnego, Narodową Strategią Wzrostu Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich, Narodową Strategią Rozwoju Obszarów Wiejskich, Strategią Gospodarczą Rządu „Przedsiębiorczość – Rozwój – Praca”, a przez to z Narodowym Planem Rozwoju, przyjętym przez Radę Ministrów 14 stycznia 2003 r.

Opieka i ochrona zabytków w Polsce integralnie związana jest z Narodową Strategią Rozwoju Kultury na lata 2004-2013 i z Uzupełnieniem Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004 – 2020 oraz z Narodowym Programem Kultury „Ochrona Zabytków i dziedzictwa kulturowego na lata 2004 – 2013”.

Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004-2013 została przyjęta przez rząd RP 21 września 2004 r. Zakres Strategii został podporządkowany głównie regionom, jako podstawowym jednostkom podziału terytorialnego

Celem strategicznym NSRK jest:

- Zrównoważony rozwój i wspieranie kultury w regionach.
- Intensyfikacja ochrony i upowszechniania dziedzictwa kulturowego, w tym szczególnie kompleksowa poprawa stanu zabytków nieruchomych.

Cele cząstkowe to między innymi:

- Zachowanie dziedzictwa kulturowego i aktywna ochrona zabytków.
- Modernizacja i rozbudowa infrastruktury kultury.
- Poprawa warunków działalności artystycznej.

Cele cząstkowe realizowane są w ramach 5 obszarów priorytetowych – opisane w NSRK – Narodowe Programy Kultury, w tym Narodowy Program Kultury „Ochrona zabytków i dziedzictwa kulturowego na lata 2004 – 2013”, a uwzględnia je:

- kompleksowa rewitalizacja zabytków i ich adaptacja na cele kulturalne, turystyczne, edukacyjne, rekreacyjne i inne cele społeczne;
- zwiększenie roli zabytków w rozwoju turystyki i przedsiębiorczości poprzez tworzenie zintegrowanych narodowych produktów turystycznych;
- promocja polskiego dziedzictwa kulturowego w Polsce i za granicą, w szczególności za pomocą narzędzi społeczeństwa informacyjnego.

NSRK zakwalifikowała się do pomocy finansowej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFOR) również jako narzędzie wdrażania Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego – Priorytet 3 ZPORR – Rozwój lokalny, Działanie 3.3 – Zdegradowane obszary miejskie, przemysłowe i powojenne, Poddziałanie 3.3.1 – Rewitalizacja obszarów miejskich.

W ramach Poddziałania 3.3.1 wspierane są projekty wynikające z Lokalnych Programów Rewitalizacji, realizowane w celu m.in.:

- renowacji budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym znajdujących się na rewitalizowanym terenie oraz ich adaptacja na cele gospodarcze, społeczne i kulturalne;
- poprawy funkcjonalności struktury ruchu kołowego, ruchu pieszego i estetyki przestrzeni publicznych;
- przebudowy lub remontów publicznej infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych;
- rekreacyjnych, kulturalnych i sportowych połączonych z działalnością gospodarczą;
- tworzenia stref bezpieczeństwa i zapobiegania przestępczości w zagrożonych patologiami społecznymi obszarach miast.

Przedsięwzięcia realizowane w ramach tego poddziałania mają na celu zachęcanie do rozwijania nowych form aktywności gospodarczej generujących miejsca pracy poprzez

oferowanie infrastruktury do prowadzenia działalności dostosowanej do potrzeb nowych przedsiębiorstw.

Na terenie Chojnic w/w cele, skutecznie z pozytywnymi rezultatami są realizowane od początku XXI w. do chwili obecnej.

2.4. Krajowe uwarunkowania formalnoprawne i instytucjonalne funkcjonowania ochrony dóbr kultury

Podstawą prawną ochrony zabytków w Polsce jest Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. nr 162, poz. 1568 z 2003 r.), która reguluje zasady ochrony i opieki nad zabytkami, definiuje pojęcie zabytku, określa: formy ochrony, kompetencje organów ochrony zabytków (w tym administracji rządowej i samorządowej), formy finansowania opieki nad zabytkami, ich ewidencjonowania etc.

Obowiązująca Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wprowadziła również określone pojęcia ochrony i opieki nad zabytkami.

Uregulowania prawne dotyczące ochrony zabytków i opieki nad zabytkami znajdują się w szeregu obowiązujących ustaw, w tym w:

- ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162 poz. 1568);
- ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62 poz. 627);
- ustawie z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2001 r. Nr 99 poz. 1079, Nr 100 poz. 1085, Nr 110 poz. 1189 i Nr 145 poz. 1623 z późn. zm.);
- ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2000 r. Nr 46 poz. 543 z późn. zm.);
- ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003 r. Nr 80 poz. 717);
- ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2000 r. Nr 106 poz. 1126).

2.5. Uwarunkowania wynikające ze Strategii Ekorozwoju Gminy Chojnice

Realizacja Programu Opieki nad Zabytkami dla Miasta Chojnice powinna uwzględniać szerokie spektrum najbliższego otoczenia – zarówno w kontekście geograficznym, społeczno-gospodarczym, jak i szeroko pojętych zagadnień ochrony dziedzictwa kulturowego.

Rozwój miasta i gminy Chojnice bazuje na zróżnicowanej etnicznie borowickiej ludności, z grupy kaszubskiej i borowicko-tucholskiej, posługującej się 5 narzeczami kaszubskimi, oraz tradycyjnym budownictwem regionalnym i rękodziełem artystycznym.

Na terenie gminy Chojnice znajdują się liczne obiekty i obszary o wartości dużej wartości zabytkowej i historycznej (kulturowej), w tym: grodziska, zespoły dworsko-parkowe, pałace, dwory, zabytki sakralne oraz zabytki budownictwa przemysłowego.

Centralnym ośrodkiem miejskim o znaczeniu regionalnym są Chojnice, które stanowią ważne centrum edukacji ponadgminnej i wyższej.

Strategię warunkują istniejące na obszarze gminy parki w tym: Zaborski Park Krajobrazowy, Park Narodowy Bory Tucholskie i Tucholski Park Krajobrazowy. Stwarzają one istotną bazę niezbędną dla szeroko pojętej, społecznej edukacji ekologicznej.

Na terenie gminy Chojnice działalność kulturalno-artystyczną prowadzą trzy domy kultury w Ogorzelinach, Swornychgaciach i Silnie, poza tym świetlice, kluby wiejskie i biblioteki.

Placówki kulturalne organizują zajęcia tematyczne np.: kółko teatralne, kółko plastyczne, muzyczne itp. Placówki te organizują także imprezy o charakterze lokalnym, powiatowym, a także ogólnopolskim, m.in. przeglądy poezji Ogorzeliń,

przeglądy twórczości dziecięcej Debiuty – Silno, konkursy piosenki żeglarskiej – Charzykowy.

Na zagadnienia odnoszące się pośrednio lub bezpośrednio do programu opieki nad zabytkami mają ważny wpływ określone działania. Zostały one nakreślone w Strategii Ekorozwoju Gminy Chojnice.

Działania zmierzające do zachowania odrębności kulturowej:

- prezentowanie tradycji nowym pokoleniom i jej propagowania wśród mieszkańców;
- wspieranie działających ośrodków kultury i oświaty;
- współpraca z organizacjami pozarządowymi;
- wsparcie dla istniejących zespołów folklorystycznych;
- tworzenie amatorskich zespołów artystycznych;
- wprowadzanie w szkołach przedmiotu o historii regionu i zwyczajach.

Ważnym elementem rozwoju jest wykorzystanie zwyczajów, obrzędów ludowych wraz z wyrobami regionalnymi w rozwoju turystyki, która docelowo ma być jednym z ważniejszych filarów rozwoju gospodarczego regionu.

Kreacją takich działań powinna być organizacja np. kiermaszów i warsztatów, zarówno dla mieszkańców, jak i turystów.

Strategia podkreśla wagę integracji społeczności lokalnej oraz promocję kultury regionu poprzez m.in. organizację imprez, festiwali i pikników.

W sferze gospodarczej gminy podkreślono ważny udział rolnictwa i turystyki. Natomiast istniejące obszary leśne są w większości objęte ochroną na mocy Ustawy o ochronie przyrody. Pełnią one również szereg różnych funkcji takich jak: pozyskiwanie surowca (tj. drewna), rekreacyjnych, dydaktycznych i innych gospodarczych.

Zbyt duża koncentracja ruchu turystycznego w takich miejscowościach jak: Charzykowy, Swornegacie, Małe Swornegacie, Drzewicz, Babilon, Bachorze i Funka wpływa niekorzystnie na walory przyrodnicze, krajobrazowe i turystyczne.

Na terenie gminy zostało wytyczonych szereg szlaków turystycznych, zarówno pieszych, jak i wodnych i rowerowych. Szlaki te prowadzą turystów po atrakcjach przyrodniczych i kulturowych gminy oraz łączą jej obszar z atrakcjami turystycznymi położonymi na terenach sąsiednich.

Zasady rozwoju:

- stały dostęp społeczności lokalnej, do środków utrzymania;
- zachowanie i ochronę zasobów z uwzględnieniem sytuacji społecznej;
- tworzenie gospodarczych podstaw – rozwój uwzględniający wzrost poziomu życia przy zachowaniu zasobów środowiskowych;
- ostrożna polityka w odniesieniu do inwestycji przemysłowych, z uwzględnieniem zagrożeń stanu środowiska naturalnego jako podstawy zrównoważonego rozwoju gminy.

W strategii rozwoju sfery gospodarczej przyjęto następujące kierunki rozwoju:

- I. prowadzenie działalności rolniczej zgodnie z warunkami glebowo-klimatycznymi;
- II. wzmocnienie sektora turystycznego w gminie i zwiększenie jego udziału w gospodarce gminnej;
- III. przyciągnięcie inwestorów zewnętrznych i wsparcie kapitału wewnętrznego.

W odniesieniu do realizacji programu opieki nad zabytkami (w tym popularyzacji zagadnień opieki nad zabytkami) najważniejszym jest kierunek III. Jednak bez wzajemnej korelacji z pozostałymi, pozytywne, przyszłościowe osiągnięcie wymiernych rezultatów może niewielkie.

Rolnictwo:

- wysokie walory przyrodnicze i niska jakość gleb – rozwój

małoobszarowych gospodarstw produkujących zdrową żywność;

- wspieranie i promocja rozwoju rolnictwa środowiskowego oraz ekologicznego;
- władze gminne będą wyznaczać obszary na targowiska w miejscowościach turystycznych z możliwością sprzedaży przez lokalnych producentów żywności.

Jednocześnie władze gminne we współdziałaniu z mediami i starostwem powiatowym organizować będą kiermasze zdrowej żywności adresowane zarówno do mieszkańców regionu, jak i turystów.

Zwiększenie ruchu turystycznego i zmniejszenie sezonowości i dekoncentracja bazy turystycznej.

Na terenie gminy Chojnice proponuje się wprowadzenie 4 300 nowych miejsc noclegowych, wobec istniejących 9,6 tys. miejsc noclegowych istniejących, co zwiększy bazę do 14 tys. miejsc noclegowych.

1. Modernizacja istniejących i tworzenie nowych obiektów zagospodarowania turystycznego, w tym:

- przekształcenie obiektów sezonowych w całoroczne
 - przebudowa obiektów;
 - podniesienie standardu;
 - zwiększenie atrakcyjności obszarów turystycznych;
 - zmiana pojemności turystycznej obiektu;
- nowe obiekty i tereny zagospodarowania turystycznego;
- likwidacja lub dyslokacja obiektu;
- rekultywacja i rewaloryzacja elementów przyrodniczych zdegradowanych w wyniku użytkowania turystycznego;
- przygotowanie pakietu ofert produktu turystycznego dla różnego typu gości, w tym następujących typów produktu turystycznego:
 - typ wypoczynkowy;
 - typ krajoznawczy – szlaki turystyczne (spływy kajakowe, wędrówki konne i rowerowe szlakami turystycznymi);
 - typ specjalistyczny (np. wędkowanie, polowania, żeglarstwo i bojery zimą);
 - typ mieszany – forma tzw. pakietów wypoczynkowych, rekreacyjnych itp.

2. Kreowanie produktów markowych – aktywny wypoczynek (np. spływy kajakowe i żeglarstwo).

Działania służące osiągnięciu w/w celów:

- kontynuacja wyposażania istniejących miejscowości turystycznych w infrastrukturę ochrony środowiska;
- modernizacja istniejących oraz wyznaczenie i zagospodarowanie nowych terenów rekreacyjnych;
- kompleksowe zagospodarowanie istniejących szlaków turystycznych;
- wyznaczenie i zagospodarowanie nowych szlaków turystycznych;
- wprowadzenie systemu informacji turystycznej w terenie;
- opracowanie koncepcji rewaloryzacji terenów turystycznych zdegradowanych przyrodniczo;
- wprowadzanie zachęt dla inwestorów i dotychczasowych właścicieli (np. ulg podatkowych przy budowie lub modernizacji).

Środowisko przyrodnicze – obszarem narażonym na zanieczyszczenia jest centralna część gminy, sąsiadująca z miastem Chojnice oraz rejon Charzykowych, gdzie koncentruje się zabudowa lotniskowa i turystyczna.

Zasady rozwoju:

- zasada integracji problematyki środowiskowej z rozwojem gospodarczym i społecznym;
- zasada przeciwdziałania negatywnym skutkom dla środowiska na wszystkich etapach;

- zasada równoważenia szans pomiędzy człowiekiem a przyrodą, konieczna wobec wysokich walorów środowiska przyrodniczego.

Ochrona krajobrazu polegająca m.in. na ograniczeniu żywiłowej urbanizacji obszarów otwartych w rejonie parku narodowego i parków krajobrazowych.

Polityka przestrzenna gminy uwzględniać będzie w planach zagospodarowania przestrzennego zasadę dopuszczenia nowej zabudowy zasadniczo tylko w granicach istniejących zwartych układów osadniczych.

Planowane jest tworzenie układów urbanistycznych zabudowy letniskowej wzorowanych na istniejących, tradycyjnych układach zabudowy wiejskiej jako jednego z ważniejszych elementów kształtujących krajobraz i tworzącą tożsamość kulturową powiatu.

Zachowaniu lokalnej tożsamości ma służyć wprowadzenie standardów urbanistycznych i architektonicznych opartych na tradycjach regionalnych. Planowane jest utworzenie katalogu gotowych projektów architektonicznych z elementami budownictwa regionalnego.

Duże znaczenie w realizacji programu opieki nad zabytkami ma odpowiednia polityka w zakresie zadrzewień.

Harmonijny krajobraz kulturowy wymaga również harmonii w zadrzewieniach. Zieleń stanowi istotne tło, otulinę i element składowy zabytkowej przestrzeni.

W krajobrazie kulturowym Chojnic niezbędne jest wieloletnie kształtowanie właściwej struktury terenów zieleni. Tym bardziej iż zwiększa ona atrakcyjności określonych obszarów przestrzeni miejskiej. Zachowanie tego dziedzictwa jest niezbędne dla przyszłych pokoleń. Władze samorządowe powinny wspierać działania administracyjne przy wdrażaniu opracowanych planów ochrony oraz uwzględniać je w dokumentach planistycznych, ze wskazywaniem określonych obszarów do ochrony (np. zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, parki i tereny po dawnych cmentarzach).

Nieodzowne jest kreowanie świadomości ekologicznej społeczeństwa, która zgodnie z Narodową Strategią Edukacji Ekologicznej za podstawowe cele edukacyjne stawia sobie:

- upowszechnianie idei rozwoju zrównoważonego we wszystkich sferach życia wraz z ciągłą edukacją ekologiczną;
- wdrożenie edukacji ekologicznej w formie interdyscyplinarnej na wszystkich stopniach.

Fot. Park Tysiąclecia – widok od ul. Sukienników*

3. Zasoby dziedzictwa i krajobrazu kulturowego miasta Chojnice

3.1. Kalendarium ważniejszych wydarzeń w rozwoju miasta Miasto przez Jana Długosza zostało nazwane „Kluczem i Bramą Pomorza”. Opinia tego średnio-wiecznego dziejopisarza jest aktualna do dziś.

- 1275 r. – pierwsza źródłowa wzmianka o Chojnicach;
- 1309 r. – zajęcie Chojnic i Pomorza przez Krzyżaków;
- 1340 -1360 – budowa gotyckiego kościoła p.w. Ścięcia Św. Jana Chrzciciela. Miasto z regularną siatką ulic i Rynkiem otoczone zostaje murami obronnymi wraz z bramami i basztami.
- 1360 r. – odnowienie przywileju lokacyjnego miasta Chojnice z nadaniem 131 łanów gruntów uprawnych i lasu;
- 1356 r. – pierwsi zakonnicy augustianie w Chojnicach, z przerwą w okresie reformacji, rezydowali do 1819 r.;
- 1410 r.- wojska polskie na krótko opanowują Chojnice;
- 1417-1436 – przywileje cechowe otrzymują: krawcy (1417 r.), tkacze, rzeźnicy, szewcy, nożownicy, kowale, rymarze, konwisarze, iglarze i piekarze (1436 r.);
- 1433 r. – oblężenie miasta przez wojska husyckie króla Władysława Jagiełły;

- 1440 r. – przystąpienie Chojnic do Związku Pruskiego;
- 1446 r. – miasto zrywa kontakty ze stanami pruskimi;
- 18 września 1454 r. – klęska wojsk polskich w bitwie pod Chojnicami;
- 28 września 1466 r. – kapituluje krzyżacka załoga miasta, a w październiku po II pokoju toruńskim Chojnice zostają wcielone do Polski;
- 1520 r. – zniszczenia przedmieść i miasta w wyniku najazdu wojsk krzyżackich;
- 1555 r. – chojniccy protestanci przejmują kościół farny, po wcześniejszym zabiciu ostatniego proboszcza katolickiego – ks. Schnitkego;
- 1 marca 1618 r. – na mocy dekretu starosty miasto zwraca katolikom kościół farny;
- 1620 r. – osiedlają się w Chojnicach pierwsi jezuici;
- 1623 r.- uruchomienie szkoły jezuickiej;
- 1627 r. – pożar miasta;
- 1655 – 1660 – miasto zniszczone w wyniku potopu szwedzkiego;
- 1700 – 1721 – III wojna północna, upadek i wyludnienie miasta;
- 1733 r. i 1742 r. – pożary rujnujące Chojnice;
- 1733-1744 – budowa barokowego kościoła jezuickiego;
- 1744-1755 – budowa gmachu kolegium – szkoły jezuickiej;
- 1772 – miasto po I rozbiórce Polski zostaje włączone w granice państwa pruskiego;
- 1786 -1794 – budowa późnobarokowego kościoła Augustianów;
- 1815 r. – uruchomienie gimnazjum państwowego w budynku kolegium jezuickiego.
- 1819 r. – likwidacja klasztoru Augustianów.
- 1846 r. – pożar i duże zniszczenia na Przedmieściu Człuchowskim.
- 1864 r. – miasto otrzymuje pierwsze połączenie telegraficzne ze Szczecinem;
- 1870 r. – zakończenie prac przy budowie i uruchomienie gazowni miejskiej;
- 1871 r. – uruchomienie pierwszego połączenia kolejowego z Piłą. Następuje stopniowa zabudowa drogi (ob. ul. J. Piłsudskiego i ul. Dworcowej) prowadzącej do stacji kolejowej. Intensyfikacja następuje na przełomie XIX/XX w.
- 1879 r. – w mieście wzniesione zostają budynki (w tym więzienie) na potrzeby sądu i prokuratury okręgowej;
- 1886 r. – swoją posługę dla mieszkańców w nowym budynku szpitalnym zaczyna pełnić zgromadzenie ss. franciszkanek;
- 1900 r. – uruchomienie wodociągów i elektrowni miejskiej;
- od 1904 r. – m.in. przy ul. Człuchowskiej, z inicjatywy Urzędniczego Towarzystwa Budowy Mieszkań powstają reprezentacyjne kamienice;
- 1909 r. – w mieście oddana zostaje do użytku kanalizacja;
- 1914-1918 – lata stagnacji gospodarczej związane z I wojną światową;
- 1920 r. – do miasta wkraczają oddziały Wojska Polskiego – Chojnice w granicach II Rzeczypospolitej;
- 1922 r. – powstaje pierwszy w Polsce klub sportów wodnych – Chojnicki Klub Żeglarski;
- 1924 r. – powołana zostaje do życia Szkoła Handlowa;
- 1932 r. – rozpoczyna swoją działalność Muzeum Regionalne;
- 1939 r. – 1 września, o godz. 4:45 wojska niemieckie atakują i wkrótce zajmują miasto.

- 1945 r. – styczeń, duże zniszczenia zabudowy Chojnic w wyniku działań wojennych;
- 1950 r. – następuje odbudowa m.in.: sądu i poczty;
- 1959 r. – uruchomienie miejskiej komunikacji autobusowej;
- 1960 r. – w lutym reaktywuje swoją działalność Muzeum Regionalne -obecnie Muzeum Historyczno – Etnograficzne;
- 1992 r.– rozpoczyna działalność pierwsza lokalna rozgłośnia radiowa;
- 1997 r.– pierwsi studenci w oddziale zamiejscowym Politechniki Koszalińskiej;
- 1999 r.- Chojnice ponownie miastem powiatowym, w granicach województwa pomorskiego;
- 2002 r.- św. Jan Chrzciciel patronem Chojnic.

3.2. Rys historyczny

Zanim powstało miasto, w przesmyku pomiędzy jeziorami Jeleńc i Zielonym istniała osada pomorska, zlokalizowana we wschodniej części obecnego Starego Miasta, tj. w rejonie placu Kościelnego. Pierwsza źródłowa informacja o Chojnicach pochodzi z 1275 r.

Miasto na prawie lubeckim było lokowane przypuszczalnie przez księcia pomorskiego Mszczuja w 2. poł. XIII w. (brak zachowanych dokumentów z tego okresu), a do podboju krzyżackiego wchodziło w skład kasztelanii szczycieńskiej (gród w Szczytnie).

W 1309 r. po przejściu Pomorza w pod panowanie krzyżackie Chojnice znalazły się w granicach komturstwa człuchowskiego. W 1360 r. odnowiono lokację na prawie chełmińskim. W 1433 r. miasto oparło się o oblężeniu wojsk króla Władysława Jagiełły. Z tego okresu pochodzi znamienne określenie miasta, skreślone ręką Jana Długosza, „Kluczem i Bramą Pomorza”. W 1440 r. Chojnice przystąpiły do Związku Pruskiego opowiadając się za przynależnością do Korony, a w 6 lat później tj. w 1446 r. stanęło po stronie zakonu, który w ten sposób zyskał silnie ufortyfikowane miasto położone na ważnym szlaku i go strzegące.

W czasie wojny trzynastoletniej Chojnice były świadkiem klęski wojsk króla Kazimierza Jagiełły, a będąc swoistą twierdzą, skutecznie odparły oblężenie wojsk polskich, dopiero w 1466 r. zostało zdobyte i na mocy pokoju toruńskiego włączone do Prus Królewskich i Korony Polskiej.

Chojnice były siedzibą sądów ziemskich do XV w., kiedy włączono je do utworzonego starostwa człuchowskiego. W 1520 r. miasto zostało zniszczone przez Krzyżaków.

W 1555 r. stało się, za sprawą uchwały rady miejskiej przyjmującej luteranizm – ważnym ośrodkiem reformacji.

Wiek XVI przyniósł miastu okres znacznej prosperity, rozwijało się rzemiosło i handel, a sukcesy odnosiły również liczne cechy, w tym założony w XIV w. cech sukienników (Chojnice posiadały znaczące tradycje związane z tkactwem).

Dobry czas dla miasta przerwały lata potopu szwedzkiego, w czasie którego Chojnice trzykrotnie zdobywano i niszczone w 1655 r., 1657 r. i 1659 r. Kolejne próby odbudowy miasta były przerwane dramatycznymi wydarzeniami z XVIII w. W 1707 r. Chojnice zostały zajęte przez wojska rosyjskie, a w latach 1759-1762 przez oddziały pruskie. Ponadto miasto nękały naturalne klęski tj. zarazy i pożary, szczególnie w 1735 r. i 1742 r.

Po pierwszym rozbiórce Polski Chojnice włączono do państwa pruskiego i utworzono w nim siedzibę powiatu. Sytuacja gospodarcza i społeczna miasta zaczęła się poprawiać po uruchomieniu traktu Berlin-Królewiec.

Proces szybkiej urbanizacji i industrializacji wynikał z oddania do użytku czterech nowych, utwardzonych dróg łączących Chojnice z innymi ośrodkami miejskimi. Wówczas też, w połowie XIX w. w granice miasta włączono jego dawne, istniejące od średniowiecza przedmieścia; jedno od wschodu i dwa od

południa. Jednak dopiero 2. poł. XIX w. przyniosła miastu większe perspektywy na dalszy rozwój, w tym terytorialny. Istotny wpływ na te procesy wywarło uruchomienie linii kolejowych (w 1871 r. do Piły i w 1873 r. do Tczewa).

Zmiany z k. XIX i przełomu XIX/XX widoczne są w architektonicznej substancji, w większości już zabytkowej zabudowy wzdłuż ulic J. Piłsudskiego i Dworcowej.

Na 2. połowę XIX w. przypada też osuszenie jezior – Zielonego na północy i części Jeleńca od południa uwarunkowane względami demograficznymi (znacznie wzrastająca liczba mieszkańców), a co za tym idzie i sanitarno-epidemiologicznymi. Na nowo pozyskanym terenie od strony południowej utworzono park Miejski – ob. park Tysiąclecia.

W 1920 r. miasto zostało włączone w granice odrodzonej II Rzeczypospolitej i wraz z powiatem chojnickim weszło w skład województwa pomorskiego – „Wielkiego Pomorza”.

Przez cały okres międzywojenny XX w. z racji swojego strategicznego położenia i dynamiki rozwoju Chojnice były jednym z prężniejszych ośrodków miejskich w tej części Polski.

Lata stagnacji i zniszczeń przypadają na okupację niemiecką (1939-1945), a szczególnie na końcowe działania wojenne, ze stycznia 1945 r.

Po II wojnie światowej, od 1945 r. do 1999 r. miasto wraz z powojennym powiatem znalazło się w granicach województwa bydgoskiego. Od 1999 r. Chojnice (wraz z powiatem) jest w obszarze administracyjnym województwa pomorskiego.

3.3. Historyczny układ przestrzenny – Stare Miasto

Fot. Widok na Rynek w kierunku północno-wschodnim*

Stare Miasto (d. miasto lokacyjne) wytyczono i założono na rzucie zbliżonym do wieloboku, wydłużonego ze wschodu ku zachodowi, co wynikało z pierwotnego położenia pomiędzy dwoma jeziorami (od północy i od południa – ob. wysuszone).

Założenie Rynku jest zbliżone do kwadratu, z ulicami prostopadłe odchodzącymi z naroży, parzystymi w zachodnich i pojedynczymi we wschodnich narożach, z jedną ulicą przecinającą pierzeję południowo-zachodnią.

Na terenie Starego Miasta zachował się nieregularny układ bloków, świadczący o dynamicznych wydarzeniach na przestrzeni minionych stuleci, a zwłaszcza po stronie zachodniej.

Na wschód od Rynku zlokalizowany jest kościół parafialny (ob. Bazylika Mniejsza p.w. Ścięcia Św. Jana Chrzciciela) – pośrodku znacznego placu Kościelnego, a na obrzeżach do murów obronnych przylegają zabudowania parafialne.

W miejscu dawnego dworu krzyżackiego, w sąsiedztwie d. kościoła farnego p.w. Św. Jana Chrzciciela wzniesiono kościół jezuicki z przyległym budynkiem dawnego kolegium, zajmując południowo-wschodnią część miasta.

Na zachodu od Starego Miasta utworzono po 1835 r. plac Jagielloński, a dalej na przedmieściach ok. poł. XIX w. wykształcił się plac Piastowski. Od południa, w miejscu dawnych fos wytyczono drogę Gdańsk-Człuchów, która oddziela obszar miasta lokacyjnego – tzw. Starówki od terenu z obiektami po dawny zakonie augustiańskim.

Obecny ratusz wzniesiono w północnej pierzei Rynku. Wcześniejszy, niezachowany, znajdował się pośrodku Rynku i w 1620 r. został zaadaptowany na kościół ewangelicki.

Po pożarze w 1657 r. całkowicie przekształcony w zbór. Przy nim wzniesiono mniejszy obiekt, ale i on uległ zniszczeniu w trakcie pożarów w 1733 r. i 1742 r.

Następnie odbudowany przed 1748 r. i mocno przebudowany na początku XIX w. został wyburzony w 1939 r. przez niemieckie władze okupacyjne.

W mieście i na jego obrzeżach istniały również inne świątynie (początkowo o charakterze dużych kaplic szpitalnych), tj. w południowo-wschodniej części miasta, na terenie dawnego Przedmieścia Gdańskiego funkcjonował kościół i szpital p.w.

św. Jerzego, a na południowym – zachodzie, w sąsiedztwie Bramy Człuchowskiej (Przedmieście Człuchowskie) – kościół i szpital p.w. św. Ducha – zburzony przez Szwedów w 1656 r. Kościół ten został odbudowany w latach 1793-1797 w konstrukcji szkieletowej w stylu barokowym, przetrwał do czasów rozbiórki w 1938 r.

Zabudowa mieszkalna o konstrukcji szachulcowej od XVIII w. przechodziła w murowaną, z większym nasileniem od poł. XIX w. o szczytowym ustawieniu elewacji frontowych do ulic.

3.4. Historyczny rozwój miasta

Rozwój urbanistyczny

Dogodne położenie Chojnic pomiędzy dwoma jeziorami i na skrzyżowaniu dwóch szlaków handlowych ze Słupska do Wielkopolski oraz z Marchii Brandenburskiej do Świecia i dalej za Wisłę, a także sąsiedztwo z polską granicą sprawiły, że było to miasto o dużym znaczeniu strategicznym. Fakt ten wykorzystali Krzyżacy i otoczyli lokacyjne miasto kamiennoceglany murem z basztami i bramami. Pierwsze pisemne wzmianki o chojnickich bramach i obwarowaniach pochodzą z 1365 r. Od XIV w. w linii murów było 26 baszt, w tym 4 miały funkcję bramną. Zachodni wjazd do miasta strzegły 2 bramy: Człuchowska i Młyńska, od południowego wschodu Brama Gdańska, a od południa baszta z furtką klasztorną zwana też Bramą Klasztorną. Wszystkie były zamykane nocą, a 3 najważniejsze tj.: Człuchowska, Młyńska i Gdańska wzmacniały spustowe kraty żelazne, a od strony fos zwodzone mosty.

Od XIV w. przez kolejne stulecia, aż do początku XIX w. Chojnice wyróżniały się charakterystycznym, średniowiecznym układem przestrzennym i linią umocnień, które otaczały dwie dzielnice miejskie zwane Starym i Nowym Miastem. Nowe Miasto powstało na skutek przesunięcia murów obronnych w stronę jeziora, na północ miasta.

W XV w. rozrastające się miasto przeszło poza linię obwarowań tworząc dwa przedmieścia: Człuchowskie i Gdańskie. Najwcześniej rozwinęło się Człuchowskie ze zwartą zabudową mieszkalną, gospodarczą (młyny, jazy i inne urządzenia hydrotechniczne) i kaplicą wraz ze szpitalem p.w. św. Ducha. Układ tego przedmieścia zachował się w obecnej topografii miasta i jest czytelny na pruskich mapach z XIX w.

Natomiast Przedmieście Gdańskie wraz z zabudową zaczęło rozwijać się w pokojowym i stabilizacyjnym dla miasta okresie tj. od 2. poł. XVI w. do 1. poł. XVII w.

Znaczący regres połączony z dużymi zniszczeniami w zabudowie Chojnic przypada na lata potopu szwedzkiego – 2. poł. XVII w. i prawie całe półwiecze XVIII w.

Szkolnictwo

Wraz z powstaniem miasta rozpoczął się proces edukacji w Chojnicach. Pierwsze informacje wskazują na działającą już w 1. poł. XIV w. szkołę parafialną. Oferowała ona jak na tamten okres najlepsze wykształcenie, z racji poziomu zatrudnianych nauczycieli.

Tylko od końca XIV w. do schyłku XV w. na europejskich uniwersytetach studiowało ok. 30 chojnickich studentów. Drugą najstarszą szkołą było kolegium jezuickie uruchomione w 2. połowie XVIII w.

Szpital

Z zachowanych informacji źródłowych z 1434 r. wynika, że przy kaplicy pod wezwaniem św. Jerzego funkcjonował szpital ufundowany przez lokalnego mieszczanina Marcina Dittlifa. Szpital był zlokalizowany na przedmieściach miasta z racji swojej funkcji, gdyż trafiali do niego przeważnie zakaźnie chorzy.

Inna wzmianka dotycząca lecznicy pochodzi z 1433 r., z okresu oblężenia miasta, a także z czasu wojny trzynastoletniej (1454-1466). Dokładniejszy opis pochodzący z XVII w. wspomina o szachulcowym obiekcie pokrytym dachówką, z niewielką wieżą – dzwonnica i umieszczonym tam małym

dzwonem z 1412 r. Kościół i szpital były już wtedy znacznie zniszczone. Przy samym kościele zlokalizowany był drewniany dom z mieszkaniem i łaźnią. Budynek szpitalny posiadał 1 izbę ogrzewaną podczas zimy i kilka pokoi. Natomiast przy kościele znajdował się cmentarz.

Zagładę przyniósł mu pożar w 1656 r., z czasów oblężenia Chojnic, który zniszczył zabudowę na całym Przedmieściu Gdańskim. O jego istnieniu przypomina obecna nazwa placu św. Jerzego, na którym do września 1939 r. wznosiła się dziewiętnastowieczna kamienna kolumna.

Położony na południowym zachodzie miasta w sąsiedztwie Bramy Człuchowskiej kościół św. Ducha był początkowo obiektem drewnianym, który w 1555 r. przejęty został przez protestantów. W 1610 r. wzmiankowany jest jako murowana świątynia ze szpitalem.

Drugi szpital w Chojnicach posiada również średniowieczną genezę. Początkowo położony był na terenie podmiejskiej wsi, którą następnie włączono w Przedmieście Człuchowskie. Podobnie jak w przypadku kościoła szpitalnego p.w. św. Jerzego, tak i tutaj wzniesiony został w początkowej fazie jako kaplica p.w. św. Ducha.

Szpital posiadał ogród i był nadzorowany przez władze miasta. Obiekty p.w. św. Ducha były pierwotnie drewniane, w 1555 r. przejęte zostały przez chojnickich protestantów.

Ponieważ w następnych dziesięcioleciach miasto nawiedzały liczne pożary, brak o tym zespole dokładniejszych informacji.

W 1656 r. zabudowania strawił pożar, a kolejną odbudowę podjęto w latach 1793-1797. Rok przed wybuchem II wojny światowej, tj. w 1938 r. świątynia została wyburzona.

Jego datowanie jest analogiczne do szpitala św. Jerzego i związane jest z okresem wielkiej zarazy. Szpital zlokalizowany był za Bramą Człuchowską na skrzyżowaniu dwóch ważnych tras komunikacyjnych rozchodzących się w kierunku Człuchowa i Swornychgaci. Przypuszczalnie w średniowieczu oba szpitale były zbliżone do siebie wielkością i liczbą podopiecznych.

Zakon augustianów ze Stargardu Szczecińskiego do Chojnic, w 1365 r. sprowadził wielki mistrz Zakonu Najświętszej Marii Panny Winrych von Kniprode, nadając im istniejącą wówczas poza obrębem murów miejskich – Wyspę Mniszą. Była ona chroniona od wschodu i od południa wodami kanału młyńskiego. Dojazd do niej był dostępny od zachodu, rejonu obecnej ulicy Prochowej. Dzięki specjalnej furcie w Bramie Klasztornej i pomostowi przerzuconemu nad fosą mnisi mieli możliwość wstępu na teren miasta.

Zakonnicy otrzymali wkrótce pozwolenie na wybudowanie kościoła wraz z budynkami klasztornymi. Przez kilka stuleci drewniane budynki klasztorne wraz z kościołem ulegały częstym pożarom. W latach 20. XVII w. augustianie wystąpili o zwrot swoich dóbr i odnowili klasztor wraz z kościołem. Dopiero w latach 1786-1794 już jako obiekty murowane na trwałe wpisały się w historyczną zabudowę Chojnic. Po kasacie klasztoru w latach 1822-1823 zespół poaugustiański zmienił funkcję na zabudowania szkolne, a wieża kościelna pozbawiona została barokowego hełmu.

Miasto z 2. poł. XIX i początku XX w.

Wzrost zabudowy mieszkalnej nastąpił w Chojnicach w latach 1867-1871 i w kilkunastu następnych latach, co wiązało się z rozwojem gospodarczym i nowym połączeniem kolejowym. Drugi okres ożywienia przyszedł w pierwszym dziesięcioleciu XX w.

Na wschód od lokacyjnego miasta zlokalizowano szpital św. Boromeusza, w tym też ciągu ulic powstała niewielka dzielnica przemysłowa, z tartakami, młynem parowym Klosza i dwa browary. Tutaj też powstały siedziby chojnickich przedsiębiorstw budowlanych.

Z zakładów przemysłowych wspomnieć należy odlewnię żelaza wzniesioną przy placu Niepodległości (dawny Wilhelmplatz), podobnie jak sąsiednia niewielka fabryka mebli A. Kirsteina. Cegielnie Chojnickie lokalizowano wzdłuż Szosy Gdańskiej.

Po zachodniej stronie miasta powstały gmachy szkolne (dla chłopców i dziewcząt), nowy szpital miejski przy ul. Sukienników, sąd ziemski i okręgowy na rogu ul. Młyńskiej i Strzeleckiej, a w pobliżu siedziba prokuratury i więzienie.

W 1870 r. przy placu Piastowskim wzniesiono gazownię, później budynki elektrowni i wodociągów oraz zakład budowy maszyn firmy Riedel.

W północnej części, przy ob. ul. Zielonej, pobudowano rzeźnię miejską. W pewnym oddaleniu od miasta powstał zakład poprawczy i opiekuńczy. Był to kompleks budynków mieszkalnych, warsztatowych itp. dla pensjonariuszy i pracowników zakładu. Osuszone tereny (po dawnym jeziorze od północy) pozostawały niezabudowane, obecnie stanowią tereny zielone i Stadion Miejski. W obrębie Starówki wzniesiono również wiele obiektów, a także prowadzono przebudowę już istniejących, np. hotel Gecelli przy ul. Młyńskiej 2 czy aptekę przy Rynku. W 1886 r. oddano do użytku nowy gmach poczty, a nowy ratusz w 1903-1904 po wyburzeniu 4 kamienic w północnej pierzei Rynku. W tym samym okresie rozebrano stary ratusz, przyległy do zboru św. Trójcy.

Wnioski końcowe

W związku z nawiedzającymi miasto kataklizmami, w tym najczęściej pożarami, miasto wciąż wymagało odbudowy. Zachowane obiekty poddawano odbudowom i przebudowom zgodnie z duchem danej epoki.

Zabudowę mieszkaniową najliczniej reprezentują eklektyczne kamienice, z XIX w. i te bardziej okazałe z początku XX w.

Odwołują się one do stylów historycznych, głównie do renesansu, ale nie brak też dobrych klasycyzujących i barokizujących kamienic.

Z tego okresu pochodzą też budynki użyteczności publicznej, z najbardziej okazałym ratuszem, gmachem sądu, budynkiem banku i pocztą.

Na ul. Mickiewicza zachowały się kamienice mieszczarskie wzorowane na budynkach wielkomiejskich, o wysokim poziomie wykonania.

Układ urbanistyczny i rozwój przestrzenny Chojnic uwarunkowany był naturalnym położeniem dawnego miasta lokacyjnego zespolonego z historycznymi przedmieściami.

3.5. Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków woj. pomorskiego.

Rejestr zabytków zlokalizowanych na terenie województwa pomorskiego realizuje pomorski wojewódzki konserwator zabytków na podstawie art. 8 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, a kieruje nim Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Gdańsku.

Za zabytek, zgodnie z definicją wskazaną w art. 3 ust. 1 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, uważać należy nieruchomość lub rzecz ruchomą, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową.

Sam wpis do rejestru zabytków nieruchomych województwa pomorskiego może nastąpić z urzędu lub na podstawie wniosku właściciela zabytku lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym zlokalizowany jest zabytek nieruchomy (wg. art. 9 ust. 1).

Przedmiotowego wpisu dokonuje wojewódzki konserwator zabytków, wydając decyzję administracyjną.

Do rejestru może być wpisane otoczenie zabytku wpisanego do rejestru oraz nazwa geograficzna, historyczna lub tradycyjna (wg. art. 9 ust. 2).

Zabytek może zostać wpisany w 3 kategoriach, dla których prowadzone są odrębne księgi:

- Zabytek nieruchomy.
- Zabytek ruchomy.
- Zabytek archeologiczny.

Z terenu miasta Chojnice w rejestrze zabytków województwa pomorskiego znajduje się 18 wpisów, w tym 1 układ urbanistyczny, 1 zespół i 1 cmentarz.

Numer rejestrowy zaznaczony wytłuszczonym drukiem – wg. danych z Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Gdańsku na dzień 30.09.2008 r.

L.p.	Nazwa: układ urbanistyczny, zespół, obiekt	Adres	Datowanie, czas powstania	Nr rejestru zabytku	Data wpisu	
1.	Dzielnica Starego Miasta	Stare Miasto	XIII w.	375	z 30.09.1957	
2.	Kościół parafialny p.w. Ścięcia św. Jana Chrzciciela	pl. Kościelny 5	1340-1360, 1924	IE-25 173/29	z 30.11.1929	
3.	Kościół klasztorny augustianów ob. szkoła	ul. Grunwaldzka 1	1712-1719, 1819-1826	A--1785	z 26.06.2006	
4.	Zespół klasztorny jezuitów: -kościół p.w. Zwiastowania NMP, -kolegium, ob. gimnazjum,	ul. Nowe Miasto 4-5	-	1718-1755	-IE-20 156/29	z 10.12.1929
			-	1868	-IE-20 155/29	z 10.12.1929
5.	Kaplica p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa, z częścią mieszkalną, przy Zakładzie św. Karola Boromeusza	ul. Wysoka 5	1895	A-1259	z 17.10.2005	
6.	Cmentarz par. św. Jana Chrzciciela	ul. Kościerska	pocz. XX w.	A/233	z 7.03.1989	
7.	Mury obronne z basztami	obszar Starego Miasta	2. poł. XIV w.	5/29	z 25.11.1935	
8.	Brama Człuchowska	obszar Starego Miasta	2. poł. XIV w.	5/30	z 25.11.1935	
9.	Ratusz	Stary Rynek 1	1902	A/393/1	z 25.11.1993	

10.	Dom ob. hotel	ul. Dworcowa 30	ok. 1900	A/357/1	z 23.03.1993
11.	Plebania „stara”	pl. Kościelny 6	(XIV), XVIII w.	A-1810	z 23.08.2007
12.	Kamienica	ul. Młyńska 2	1870	A-1803	z 18.06.2007
13.	Kamienica	ul. Młyńska 20	pocz. XX w.	A-1818	z 19.11.2007
14.	Kamienica	ul. Nowe Miasto 1	1904	A-1795	z 22.12.2006
15.	Kamienica	Rynek 6	pocz. XIX w.	A-1783	z 6.06.2006
16.	Kamienica z oficyną	ul. 31 Stycznia 4	2. poł. XIX w.	A-1264	z 17.12.2005
17.	Magazyn (skład artykułów kolonialnych)	ul. Młyńska 15	2. poł. XIX w. 1908	A-1778	z 29.06.2006
18.	Magazyn zbożowy	ul. Staroszkolna 17	pocz. XX	A/358/1	z 15.04.1993

3.6. Obiekty zabytkowe – nieruchomości o najważniejszym znaczeniu dla miasta

— **Bazylika Mniejsza p.w. Św. Jana Chrzcziciela** – początek budowy w miejscu drewnianej świątyni ok. 1340 r. – rozpoczęto od wznoszenia prezbiterium i wieży, a następnie kontynuowano prace przy korpusie nawy, które zakończono w 1360 r. Zanim kościół spłonął, zachował się przekaz opisujący jego wnętrze (z 1653 r., krótko przed pożarem): w świątyni znajdowało się 7 ołtarzy, główny, dużych rozmiarów, był cały rzeźbiony i pozłacany. Ponad nim zamieszczony był obraz Wniebowzięcia NMP, nad którym z kolei obraz św. Jana Chrzcziciela, poza tym były jeszcze ołtarze Niepokalanego Poczęcia NMP, św. Jana Chrzcziciela, św. Augustyna z wizerunkiem św. Jana Kostki; ponadto 2 kaplice św. Magdaleny z dedykowanym jej ołtarzem i św. Anny z ołtarzem św. Anny.

Pożar strawił całe wnętrze, a obudowa trwała aż do 1713 r. Obecnie od północy do prezbiterium przylega zakrystia, a do korpusu nawy wstawiona została pomiędzy szkarpy kaplica Matki Boskiej wraz z kruchtą. W latach 1903-1906 wejście główne umieszczone zostało w okazałym gotyckim portalu zrealizowanym według projektu berlińskiego konserwatora zabytków Lutscha. Zlokalizowane jest ono w zachodniej, wieżowej elewacji. Monumentalna, gotycka trójnawowa świątynia z wysoką wieżą, wielokrotnie niszczone w 1657 r., 1733 r. i 1945 r. stanowi dominujący akcent architektoniczny w historycznej panoramie miasta. W 1993 r. świątynia została podniesiona do godności Bazyliki Mniejszej przez papieża Jana Pawła II.

— **Brama Człuchowska**, gotycka, wzniesiona w połowie XIV w. wraz z dwoma bramami (tj. Gdańską i Młyńską – rozebrane w 1838 r.) oraz murami obronnymi i 22 basztami. Bramę zamykała krata, a przed nią znajdował się zwodzony most zawieszony nad fosą. W latach 1960 – 1961 została poddana gruntownej przebudowie i od tego momentu jest siedzibą Muzeum Regionalnego.

— **Mury obronne, baszty**, ich początki sięgają 1. poł. XIV w. Lokacyjne miasto otoczono początkowo kamiennym murem o wysokości ok. 4 m, a następnie nadbudowano go na przelomie XIV/XV w. ceglany murem z flankowaniem o zróżnicowanej wysokości tj. od 7 do 9 m. W linii murów umieszczone były 22 baszty typu zamkniętego i półotwartego.

Zachowane baszty: od strony wschodniej – Baszta Kościelna, od południa – Baszta Więzienna, od zachodu – Baszta Wronia, Kurza Stopa i Baszta Szewska.

Dużą obronność miasta podkreślało korzystne położenie na przesmyku pomiędzy istniejącymi wówczas dwoma jeziorami. Od północy obwarowania miejskie otaczało Jezioro Cegielińskie, a od południowo-wschodniego odcinka murów

Jezioro Zakonne, oba były połączone podwójną linią rowów, a poziom wody był regulowany poprzez system śluz i jazów. Bramy miejskie tj. Człuchowska, Młyńska i Gdańska posiadały zwodzone mosty.

W 1. poł. XIX w. rozbiórce uległ odcinek wschodni murów wraz z okragłą Bramą Gdańską oraz północno-zachodni z Bramą Młyńską. Na początku XX w. rozebrana została południowa linia murów wzdłuż ul. Sukienników. W końcu II wojny światowej oprócz dużych zniszczeń zabudowy mieszkalnej Chojnic, zniszczeniom uległy także mury wraz z basztami. W latach 1952-1955 zostały one poddane częściowej rekonstrukcji przez PKZ z siedzibą w Toruniu. Chojnice, jako jedno z nielicznych miast Pomorza, zachowało do dnia dzisiejszego znaczący fragment średniowiecznych fortyfikacji otaczający miasto lokacyjne, które jest wpisane do rejestru zabytków jako średniowieczny zespół urbanistyczny.

— **Stara Plebania**, wzniesiona na odcinku gotyckich murów w XIV w. i przebudowywana w następnych, częściowo o konstrukcji szachulcowej (partie szczytów) przylegająca do Baszty Kościelnej. Początkowo budynek pełnił funkcję szkoły parafialnej, a następnie zmieniono go na mieszkania dla służby kościelnej i zakrystiana. Do niedawna, na parterze mieściły się w niej salki katechetyczne. Obecnie obiekt w złym stanie technicznym, z licznymi pęknięciami ścian wymaga pilnych działań konserwatorskich i renowacyjnych.

— **Późnobarokowy, jezuicki kościół p.w. Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny** zbudowany w miejscu drewnianej świątyni oo. jezuitów (kościół w 1712 r. uległ spaleniowi) – w latach 1733-1744 o bogatym barokowym wystroju, w tym polichromie odsoniętej i poddane konserwacji w 1970 r. – autorstwa F.K. Häflicha obywatela Chojnic. W wyniku działań wojennych z 1945 r. zniszczeniu uległ południowy hełm jednej z wież, który zrekonstruowano w 1963 r. W latach 1994-1997 kościół poddany był licznym pracom elewacyjnym i dekarskim otrzymał m.in. nowe poszycie nad nawą.

— **Dawny, późnobarokowy kościół augustianów** z lat 1786 -1794 przebudowany w 1. poł. XIX w. na mieszkania dla nauczycieli i uczniów, pozbawiony charakterystycznego w panoramie miasta barokowego hełmu wieży. Obecnie w wyniku wcześniejszych przebudów zatracił znacznie swoje formy stylowe i od 1991 r. jest siedzibą katolickiego LO im. Romualda Trauguta.

— **Barokowe kolegium jezuickie** z lat 1744-1756 wzniesione na rzucie litery „T”, a wraz z kościołem i aulą (z XIX w.) wybudowaną z wykorzystaniem muru miejskiego, tworzy niezwykle cenny barokowy zespół architektoniczny w centrum miasta, na rzucie litery „U”. Od 1966 r. siedziba LO im. Filomatów Chojnickich.

— **Dawna szkoła ludowa (tzw. Biała Szkoła)** przy ul. 31 Stycznia z 1861 r. przebudowana w 1909 r. z reprezentacyjną aulą na II piętrze. Do 1945 r. w budynku znajdowała się szkoła dla chłopców, a następnie SP nr 1 i 2. Od 1996 r. SP nr 1 im. J. Rydzkowskiego – klasycystyczna.

— **Budynek dworca kolejowego** z 1871 r. częściowo przebudowany i rozbudowany pod koniec XIX w. i na początku XX w., związany integralnie z rozwojem linii kolejowych i pierwszym połączeniem kolejowym Chojnic z Piłą, w dniu 15 listopada 1871 r.

W bliskim sąsiedztwie przy ul. Towarowej są liczne budynki kolejowe, w tym wieża ciśnieniowa z pocz. XX w.

— **Budynek sądu** u zbiegu ul. Młyńskiej z ul. Strzelecką z 1878 r. (przy ul. Strzeleckiej – budynek więzienia z lat 1857-1864). W początkowym okresie siedziba pruskiego sądu okręgowego, a od 1920 r. sądu okręgowego obejmującego 6 powiatów Polski okresu międzywojennego XX w. W końcowym okresie działań wojennych z 1945 r. obiekt został spalony, odbudowany w 1950 r. nie odzyskując w pełni pierwotnej formy i stylu. Obecnie pełni funkcję sądu rejonowego i prokuratury – posiada cechy neoklasycystyczne.

— **Zespół budynków przy ul. Igielskiej** z lat 1883-1885, początkowo o nazwie Krajowego Zakładu Opieki Społecznej. Od 1920 r. mieścił szkołę podstawową i zawodową dla młodzieży niedostosowanej społecznie oraz grupę dorosłych, w tym ubogich i chorych umysłowo. Po II wojnie światowej Zakład Wychowawczy, a od 1966 r. Zakład Poprawczy. Od lat 80. XX w. aż do dnia dzisiejszego siedziba Schroniska dla Nieletnich.

— **Zespół 8 budynków zakładu św. Boromeusza** z lat 1886-1905 (w tym: szpital, kaplica, klasztor sióstr franciszkanek, budynek szkoły gospodarstwa domowego i szkoły elementarnej z sierocińcem i przedszkolem). Zespół poświęcony został dnia 2 października 1906 r. i określony został jako Zakład Mariański. Od 1914-1916 pełnił funkcję szpitala wojskowego i mieścił dwa niezależne konwenty tj. św. Boromeusza i Mariański. Od 1945 r. do 1948 siedziba szkoły Gospodarstwa Domowego, a w latach późniejszych przedszkole, Dom Dziecka i do ostatnio przeprowadzonej gruntownej renowacji siedziba szpitala. Zespół zróżnicowany gabarytowo o cechach historyzujących.

— **Budynek starostwa z 1892 r.** zamykający oś ul. Człuchowskiej – o cechach eklektycznych, z piętrową, zróżnicowaną po bokach elewacją frontową. Na osi wejście główne ujęte portalem, nad którym umieszczono ozdobny balkon. W 1914 r. do korpusu głównego dobudowany zostało skrzydło północne. Od 1920 r. (z przerwami) siedziba powiatu chojnickiego.

— **Neogotycki ratusz z 1902 r.** wzniesiony został w północnej pierzei Rynku, w miejscu trzech kamienic mieszczańskich (pierwotny o zmiennych funkcjach – zlokalizowany był na środku Rynku, a ostatecznie rozebrany został w 1904 r.). Obecny ratusz posiada reprezentacyjną zróżnicowaną elewację frontową z wykuszem, zwieńczoną wysokim, schodkowym szczytem ze sterczynami i licznymi modernistycznymi dekoracjami. Obiekt poddany został w ostatnim okresie gruntownej odnowie, a jego wnętrze zachowało czytelny układ i wartościowe witraże z pocz. XX w.

— **Budynek dawnego niemieckiego banku ludowego z 1914 r.** (niem. Konitzer Banverein), u zbiegu ul. Mickiewicza, o cechach neorenesansowych z elementami secesyjnymi. Od 1990 r. siedziba Urzędu Skarbowego w Chojnicach.

— **Budynek dawnego szpitala z lat 1914-1917**, zlokalizowany pomiędzy ul. Świętopełka i ul. Żwirki i Wigury, z lat 1914-1917, i wzniesiony na potrzeby powiatu. Po 1920 r. zaadaptowany przez Wojsko Polskie na koszary. Od 1957 r. okazały budynek w gestii władz miasta Chojnice, w którym umieszczono Burzę Szkolnictwa Zawodowego, a obecnie jest także siedzibą II LO.

3.7. Zabytki ruchome na terenie miasta Chojnice

Czołowym obiektem miasta Chojnice (wpisanym w rejestr zabytków województwa pomorskiego), w którym znajduje się najwięcej zabytków ruchomych wpisanych w rejestr zabytków województwa pomorskiego, jest Bazylika Mniejsza p.w. św. Jana Chrzciciela.

Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady ochrony i opieki nad zabytkami jest Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r. nr 162, poz. 1568 z późn. zm.) gdzie w myśl art. 6 ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania m.in.:

2) zabytki ruchome będące w szczególności:

- a) dziełami sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej;
- b) kolekcjami stanowiącymi zbiory przedmiotów zgromadzonych i uporządkowanych według koncepcji osób, które tworzyły te kolekcje;
- c) numizmatami oraz pamiątkami historycznymi, a zwłaszcza militariami, sztandarami, pieczęciami, odznakami, medalami i orderami;
- d) wytworami techniki, a zwłaszcza urządzeniami, środkami transportu oraz maszynami i narzędziami świadczącymi o kulturze materialnej, charakterystycznymi dla dawnych i nowych form gospodarki, dokumentującymi poziom nauki i rozwoju cywilizacyjnego;
- e) materiałami bibliotecznymi, o których mowa w art. 5 Ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz. U. z 1998 r. Nr 85, poz. 539, Nr 106, poz. 668, z 2001 r. Nr 129, poz. 1440 oraz z 2002 r. nr 113, poz. 984);
- f) instrumentami muzycznymi;
- g) wytworami sztuki ludowej i rękodzieła oraz innymi obiektami etnograficznymi;
- h) przedmiotami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji.

Na zabytki ruchome miasta Chojnice składa się m.in. wyposażenie 2 kościołów chojnickich w tym:

w najstarszej świątyni p.w. św. Jana Chrzciciela:

- chrzcielnica późnobarokowa z 1. poł. XVIII w.;
- płyta nagrobna marmurowa z herbem Jana Gleisen-Doręgowskiego z 1625 r.;
- monstrancje (późnogotycka i rokokowa z 2. poł. XVIII w.);
- pacyfikał późnogotycki z poł. XV w.;
- puszka gotycka z pocz. XV w.;
- czarka manierystyczna z 1620 r.;
- para ampułek rokokowych z 1774 r.;

w kościele p.w. Zwiastowania N.Panny Marii:

- ołtarz główny, późnobarokowy z 2. ćw. XVIII w.;
- balustrada późnobarokowa z 1. poł. XVIII w.;
- 2 ołtarze boczne, późnobarokowe z 2. ćw. XVIII w.;
- plakietki wotywno, późnobarokowe z 1. poł. XVIII w.;
- ambona rokokowa z poł. XVIII w.;
- ławy barokowe z 2. ćw. XVIII w.;
- krzyż ołtarzowy, późnobarokowy z poł. XVIII w.;
- monstrancja barokowa z 1676 r.;
- kielich barokowy z 1689 r.;
- puszka wczesnobarokowa z poł. XVII w.;
- relikwiarze późnobarokowe z 1. poł. XVIII w.;
- świeczniki barokowe i późnobarokowe z 1706 r.;
- kropielnica z XVIII w.

Trwałym elementem w/w świątyni jest późnobarokowa polichromia z 1742 r. sygnowana przez Franciszka Häflicha wykonana przy współudziale Hoffbutta prezentująca cykl przedstawień związanych głównie z życiem polskich świętych oraz żywotem N.P. Marii. Natomiast we wnękach okiennych na gurtkach i fryzach belkowań widoczna jest dekoracja roślinno-kwiatowa z medalionami zawierającymi bukiety kwiatowe.

Dokładny, aktualizowany i szczegółowy wykaz zabytków ruchomych na terenie miasta Chojnice, ze względów formalno-prawnych jest dostępny za określonym zezwoleniem, w siedzibie Pomorskiego Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Gdańsku.

Cenne zabytki ruchome znajdują się także na stanie Muzeum Historyczno – Etnograficznego m.in. w zbiorach Albina Makowskiego w tym:

- różne znaleziska archeologiczne;
- zbiory sztuki sakralnej;
- dzieła sztuki ludowej;
- bogaty księgozbiór z XVI-XVIII w.

Szczegółowy wykaz w ewidencji Muzeum.

3.8. Zasoby muzealne. (Muzeum Historyczno-Etnograficzne)

Zasoby muzealne z terenu miasta Chojnice i powiatu gromadzi i eksponuje obecnie Muzeum Historyczno-Etnograficzne, które zapoczątkowało swoją działalność w dniu 5 sierpnia 1932 r. W latach okupacji niemieckiej (1939-1945) część zbiorów została wywieziona na teren Rzeszy, część uległa uszkodzeniom lub zniszczeniu. Po 1945 r. uratowane zbiory stały się załącznikiem kolekcji muzealnej.

W dniu 19 maja 1962 r. Muzeum Regionalne otrzymało nową siedzibę w historycznej Bramie Człuchowskiej, a jej pierwszym kierownikiem został Julian Rydzkowski. Obecnie główną siedzibą muzeum są obiekty usytuowane w zachodniej linii miejskich murów obronnych.

Działy Muzeum Historyczno-Etnograficznego:

— dział archeologiczny, najstarszy i związany z początkami tj. z 1932 r. i wywodzący się z potrzeby ochrony zabytków archeologicznych. Na pierwszych ekspozycjach prezentowane były m.in.: kamienne siekiery, motyki, naczynia gliniane, ozdoby brązowe i urny. Na obecne zbiory archeologiczne składają się liczne znaleziska w tym: narzędzia kamienne, rogowe, elementy uzbrojenia czy ceramika. Zgromadzone zabytki pochodzące z interwencji archeologicznych pracowników muzeum oraz z wykopalisk prowadzonych na terenie miasta Chojnic i powiatu. W Bramie Człuchowskiej znajdują się sale wystaw stałych związanych z archeologią, etnografią i historią oraz sala wystaw czasowych.

— dział etnograficzny – zabytki z zakresu kultury materialnej i duchowej Kaszub, w tym: przedmioty i narzędzia służące do obróbki gleby i uprawy roślin, hodowli zwierząt, rybołówstwa, zbieractwa, tkactwa oraz inne narzędzia domowe, z bogatym zbiorem rzemiosła i sztuki ludowej.

— dział historyczny – zabytki związane z dziejami Chojnic i powiatu. Podstawę kolekcji stanowią zbiory Juliana Rydzkowskiego. Do najcenniejszych należą zabytki dokumentujące działalność Strzeleckiego Bractwa Kurkowego w Chojnicach oraz zbiory numizmatyczne i inne kolekcje.

— dział sztuki to zbiory pomorskiego malarstwa, oraz zbiór grafiki i rysunku XIX-XX w. i kolekcja współczesnego malarstwa pejzażowego.

Budynki Muzeum:

Baszta Wronia Obiekt usytuowany przy ulicy Podmurnej, w ciągu średniowiecznych murów miejskich, między Bramą Człuchowską a ulicą Młyńską. W przeszłości służyła jako więzienie. Odrestaurowana w 1974 r. Obecnie znajdują się w niej pomieszczenia muzeum.

Biblioteka muzealna wraz z czytelnią i bogatym księgozbiorem mieści się w Baszcie Szewskiej (odbudowana w latach 1983 – 1984).

Kurza Stopa – ul. Podmurna, na murach obronnych od strony południowej. Odbudowana w 1980 r. Od 1984 r. – Galeria Współczesnej Sztuki Polskiej.

Dom Szewski – ul. Podmurna – magazyny zbiorów.

Pozostałe obiekty (kolekcje, ekspozycje) podległe Muzeum Historyczno-Etnograficznemu w Chojnicach:

Kolekcja historyczno – regionalna Albina Makowskiego, ul. Drzymały 5, Chojnice;

Kręgi kamienne w Odrach. Rezerwat archeologiczno-przyrodniczy, Odry, gm. Czerny ul. Długa 2.

Ekspozycja etnograficzna w Silnie. Wnętrze chaty podcieniowej. ul. Główna 49, Silno.

3.9. Archeologia

Od końca lat 70. XX w. prowadzony jest program Archeologiczne Zdjęcie Polski, jego celem jest inwentaryzacja zasobów archeologicznych kraju. Do dziś objęto nim ok. 85 proc. obszaru Polski, rozpoznając ok. 400 tys. potencjalnych stanowisk archeologicznych. Wszystkie wyniki AZP dla danego województwa są przechowywane i udostępniane we właściwym urzędzie wojewódzkiego konserwatora zabytków (tj. WKZ i Muzeum Archeologiczne w Gdańsku).

Po spełnieniu określonych warunków wojewódzki konserwator zabytków może udzielić informacji np. o ewentualnej kolizji inwestycji ze stanowiskiem archeologicznym.

W świetle Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami przedmioty będące zabytkami archeologicznymi (przypadkowo znalezionymi, odkrytymi albo pozyskanymi w wyniku badań archeologicznych) stanowią własność skarbu państwa. Osobom, które odkryły bądź przypadkowo znalazły zabytek archeologiczny, przysługuje jednak nagroda. Warunkiem jej uzyskania jest dopełnienie obowiązków związanych z zabezpieczeniem przedmiotu i powiadomieniem wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Nagrodę przyznaje minister właściwy do spraw kultury i dziedzictwa narodowego.

Prace archeologiczne obejmujące teren miasta lokacyjnego przeprowadzone w latach 70. XX w. przez grupę badaczy z Muzeum Okręgowego w Toruniu miały na celu wyjaśnienie okresu powstania Chojnic tym bardziej że wcześniejsze odkrycia i badania okolicznych ośrodków osadniczych (Ostrowie IX-XI w.) czy administracyjnych (gród kasztelanii zaborskiej w Leśnie i gród kasztelański w Raciążu – XII-XIII/XIV w.) potwierdzały istnienie określonych podziałów administracyjnych i sieci osadniczej, w okresie panowania książąt pomorskich (ziemia chojnicka znalazła się wówczas w jurysdykcji kasztelanii raciąskiej i szczycienieckiej). Natomiast Chojnice do zajęcia Pomorza w 1309 r. przez Krzyżaków przynależały do grodu kasztelańskiego w Szczytnie. Ponadto Krzyżacy dzieląc zajęte ziemie na komturie respektowali wcześniejsze podziały.

Analiza materiałów źródłowych w konfrontacji z rezultatami badań archeologicznych nie daje podstaw do stawiania tezy o istnieniu grodu chojnickiego.

Prace z lat 70. XX w. prowadzone pod kierunkiem Olgi Romanowskiej i Januarego Nanikowskiego w rejonie murów miejskich pomiędzy plebanią a budynkiem dawnego kolegium odsłoniły konstrukcję przekładkową wzmocnioną kamieniami. Początkowe wnioski sugerowały wał grodowy, jednak w następnym sezonie archeologicznym badacze wycofali swoją hipotezę.

W 1977 r. realizowane były dalsze badania przez ekspedycję z Uniwersytetu Łódzkiego na południe od Bramy Człuchowskiej, w rejonie ul. Podmurnej. Rezultatem tych prac było stwierdzenie, iż mur przeciął warstwy średniowieczne (w tym relikty drewnianej podłogi – pozostałość średniowiecznego domostwa z fragmentami ceramiki datowanej na XIV – XV w.) Ciekawostką jest fakt, iż w sprawozdaniu z 1977 r. wspomina się o wczesnośredniowiecznych ułamkach ceramicznych. Następne badania realizowane ponad 10 lat później tj. w 1988 r. przez badaczy z UŁ, na dziedzińcu dawnego kolegium pojezuickiego, które przyniosły odsłonięcie fragmentu gotyckiego muru. Do końca lat 90. XX w. kontynuując te badania

w kierunku północnym, odkryte mury zidentyfikowali z relikami baszty, zlokalizowanej w północno-wschodnim odcinku murów obronnych miasta.

W 1996 r. po zawaleniu się murów miejskich pomiędzy Bramą Człuchowską a Basztą Wronią przed ich odbudową przeprowadzono badania archeologiczne od strony fosy. Odsłonięto wówczas fundament murów, a po przejściu w rejon historycznej zabudowy Starego Miasta tj. na teren pustej parceli położonej pomiędzy ul. Podmurną a ul. Szewską odkryto liczny zespół zabytkowych militariów i skórzane obiekty związane ze średniowiecznym rozwojem Chojnic.

Najciekawsze efekty przyniosło odkrycie kolejnych poziomów zabudowy. W najgłębszej warstwie kulturowej natrafiono na drewniane elementy obwałowań i wymoszczenia nawierzchni ulicy. Były one znacznie przesunięte na wschód do kamiennoceglaneanego muru obronnego. Badania dendrochronologiczne użytego w tych konstrukcjach drewna wskazały na przedlokacyjny rodowód Chojnic (drewno pochodziło z końca XII w. i XIII w.). Wynika z tego, że obwałowania miasta odnoszą się do okresu lokacji miasta na prawie książęcym, tj. do czasów panowania księcia pomorskiego Mszczuja II. Władca ten w 1272 r. ufundował klasztor Augustianów w Swornychgaciach, a w 1287 r. kościół w Tucholi.

W granicach administracyjnych miasta znajdują się liczne stanowiska archeologiczne. Szczegółowy wykaz w Muzeum Archeologicznym w Gdańsku.

4. Krajobraz kulturowy

Krajobraz kulturowy przechowuje świadectwo działalności jego dawnych mieszkańców, dlatego jest znakiem tożsamości danego regionu.

Ochrona krajobrazu kulturowego w Polsce odbywa się według takich samych zasad, jak ochrona przyrody. Określona jest ustawami o ochronie dóbr kultury, o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, o ochronie i kształtowaniu środowiska oraz o ochronie przyrody.

Ustawa o ochronie dóbr kultury z dn. 15.02.1962 z nowelizacją z dn. 19.07.1990 r. – Na podstawie tej ustawy służby konserwatorskie ochrony zabytków i ochrony przyrody podjęły w 1975 r. współpracę przy ewidencji zabytkowych założeń ogrodowych i cmentarnych.

W dniu 24 maja 1989 zawarto porozumienie pomiędzy ministrem kultury i sztuki a ministrem ochrony środowiska o współpracy w zakresie ochrony krajobrazu kulturowego oraz obszarów chronionych.

Nowelizacja Ustawy o ochronie dóbr kultury i o muzeach z dn. 19.VII.1990 r. wprowadziła, jako przedmiot ochrony, „krajobraz kulturowy w formie ustanowionych stref ochrony konserwatorskiej, rezerwatów i parków kulturowych”.

Obecny krajobraz kulturowy Chojnic i okolic jest integralnie połączony z wielowiekową działalnością człowieka i przemianami na tym obszarze.

4.1. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa i krajobrazu kulturowego

Historyczny obszar miasta, jego przedmieścia i zabudowa, stanowi naturalne uwarunkowanie ochrony zasobów dziedzictwa i krajobrazu kulturowego miasta Chojnic.

Od strony prawnej uwarunkowania te wzmocnione są wpisami do rejestru zabytków województwa pomorskiego.

Najważniejszym jest wpis odnoszący się do układu urbanistycznego Starego Miasta (Nr rej. 375 z 30.09.1957.), który w sposób precyzyjny określił granice chronione – najstarszej tkanki urbanistycznej Chojnic. Kolejny wpis dotyczy dawnego zespołu klasztorowego oo. jezuitów: (tj. kościoła p.w. Zwiastowania NMP, kolegium – ob. gimnazjum) Nr rej. IE-20 156/29 oraz IE-20 155/29 z 10.12.1929 r. i z zespół miejskich murów obronnych Nr 5/29 z 25.11.1935 r.

Na terenie Pomorza Miasto Chojnice posiada jedno z najstarszych wpisów do rejestru zabytków.

Ważnym elementem wewnętrznych uwarunkowań jest systematycznie prowadzona przez Urząd Miasta w Chojnicach gminna ewidencja zabytków, która określa i ramowo charakteryzuje aktualny stan zasobów składających się na krajobraz kulturowy miasta.

Rosnąca świadomość historyczna mieszkańców Chojnic i zapotrzebowanie na informacje prezentujące bogactwo lokalnego dziedzictwa kulturowego sprawiła, iż oprócz medialnej edukacji (m.in. artykuły prasowe i wydawnictwa) ważnym elementem w/w uwarunkowań jest oznakowanie ciekawych architektonicznie obiektów np. obiekty w rejestrze zabytków ze stylizowanymi tablicami informacyjnymi.

5. Wnioski do realizacji Programu Opieki Nad Zabytkami, a wynikające ze Strategii Rozwoju Miasta i Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice

Skuteczna rewitalizacja zdegradowanych obiektów i otoczenia po byłym szpitalu w Chojnicach przy udziale finansowego wkładu Unii Europejskiej podniosła pozytywny wizerunek miasta wśród mieszkańców i turystów.

Strategie: Rozwoju Miasta Chojnice, Program 2006 dla Chojnic oraz Program Rewitalizacji Miasta Chojnice na lata 2004-2013 zawiera kontynuację procesu rewitalizacji miasta.

W wyniku działań rewitalizacyjnych osiągnięto cele szczególne:

- wzmocniono rozwój gospodarczy Chojnic poprzez stworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości w strefie centrum miasta;
- sfinalizowano renowację budynków poszpitalnych o dużej wartości architektonicznej, z adaptacją na cele edukacyjne, społeczne i kulturowe;
- zrealizowano projekty i remonty w strefie staromiejskiej.

Dzięki rozpoczętemu procesowi rewitalizacji od 2000 r. centrum Chojnic zwiększyło swoje atuty jako miasta atrakcyjnego i przyjaznego ludziom.

Wieloletnia rewitalizacja obszaru staromiejskiego wyeksponowała liczne obiekty zabytkowe wpisane w historyczny krajobraz kulturowy miasta.

Realizacje:

- Realizacja projektu – remontu kamienic. Prace obejmowały dachy i elewacje budynków.
- Renowacja Bazyliki Mniejszej wraz z najbliższym otoczeniem.
- Remonty obejmowały obiekty w obrębie Starego Rynku i przy ulicy 31 Stycznia, Kościuszki, Nowe Miasto i Młyńskiej, a będące w gestii Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej w Chojnicach oraz przebudowę nawierzchni Starego Miasta.
- Przebudowano Dom Towarowy z lat 70. XX w. – nadając mu stylizację architektoniczną odpowiadającą latom międzywojennym XX w.
- Przebudowa bloku w pierzei południowej Starego Rynku;
- Restauracja Bazyliki Mniejszej oraz rewitalizacja zabytkowych obiektów poszpitalnych;
- Przebudowa nawierzchni Starego Miasta wraz z dużymi zmianami na placu Jagiellońskim. Obecnie to jeden najładniejszych placów w Chojnicach.

Cel rewitalizacji strefy śródmiejskiej – wyprowadzenie ruchu kołowego z ul. 31 Stycznia.

Efekt – zmiany w jakości przestrzeni publicznej miasta.

Kontynuacja rewitalizacji miasta:

- Planowana jest rewitalizacja parku Tysiąclecia, uwzględniająca uporządkowanie i powiększenie istniejącego sta-
wu oraz regulację gospodarki wodnej, z drzewostanem i innymi elementami.
- Główny budynek Dworca Kolejowego ma przygotowaną

koncepcję jego zagospodarowania (w tym funkcje komercyjne, handlowe, gastronomiczne i hotelowe).

- Miasto posiada koncepcję rewitalizacji młynów zbożowych – ob. nieczynnych, z przeznaczeniem ich na nowe funkcje.
- Kościół gimnazjalny.
- Stara plebania.
- Baszta kościelna.

Realizacja zagadnień rewitalizacyjnych na terenie miasta Chojnice zmieniły zasadniczo wizerunek miasta.

6. Program opieki – podział na obszary, projekty i zadania

Obszary (projekty, zadania):

A. Dokumentacyjno-projektowy:

- etapowa realizacja „Studium historyczno-konserwatorskiego miasta Chojnice” – uwzględniająca przedmieścia z historyczną substancją zabytkową;
- badania architektoniczne obiektów zabytkowych, zabytków ruchomych (ob. rejestrowe i ewidencyjne);
- przygotowywania projektów uwzględniających odtworzenie historycznych pierzei ulic, placów;
- dokumentowanie wartości niematerialnych.

B. Edukacyjno-popularyzatorski:

Zadania:

- edukacyjne;
- wydawnicze;
- medialne;
- wystawiennicze;
- plenerowe (inscenizacje, pokazy).

C. Finansowy:

- plany (programy);
- pozyskiwanie środków – przygotowanie i realizacja na poziomie krajowym i ze środków UE.

7. Instrumentarium realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami

Zakłada się, że instrumentarium Programu Opieki nad Zabytkami dla Miasta Chojnice będzie realizowane w wyniku następujących działań:

1. Wspólne działanie władz miasta, z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, pomorskim wojewódzkim konserwatorem zabytków, jednostkami samorządu terytorialnego, diecezjami, organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami regionalnymi, ośrodkami naukowymi oraz właścicielami i posiadaczami obiektów.
2. Działania własne władz regionu:
 - a) prawne – tworzenie prawa miejscowego;
 - b) finansowe – finansowanie instytucji kultury (m.in. muzeów), dotacje, system ulg finansowych, nagrody, zachęty dla właścicieli i posiadaczy obiektów zabytkowych oraz należyte utrzymywanie, wykonywanie remontów i prac konserwatorskich przy obiektach zabytkowych będących własnością województwa;
 - c) programowe – realizacja projektów i programów regionalnych;
 - d) inne – działania stymulujące, promocyjne, edukacyjne itp.

Z uwagi na skalę Programu proponuje się, aby sporządzanie ocen wyników Programu realizowane było przy wsparciu wyspecjalizowanej kadry – instytucji tj.:

- pomorskiego wojewódzkiego konserwatora zabytków,
- Krajowego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków (KOBiDZ) – Regionalny Ośrodek Badań i Dokumentacji

Zabytków w Gdańsku,

— architekta miasta,

— Muzeum Historyczno-Etnograficznego w Chojnicach.

Reprezentanci wyżej wymienionych instytucji stworzyć powinni zespół ds. programu (np. Rada Koordynująca). Rolą zespołu byłoby ocenianie realizacji programu oraz nakreślanie potrzeb i zakresu aktualizacji zawartych w nim zadań. Zespół ten spełniałby też funkcje operacyjne, przygotowując diagnozy, analizy i prognozy oraz formułując na tej podstawie informacje o mogących wystąpić zagrożeniach dla realizacji programu.

8. Monitoring działania gminnego programu opieki nad zabytkami

Wdrażanie Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Miasta Chojnice powinno bazować na umiejętnie określonym systemie kontroli i monitoringu.

Monitoring polega na prowadzeniu stałej obserwacji procesów i zjawisk, które są istotne z punktu widzenia realizacji Programu. Podstawowym jego zadaniem jest dostarczenie bieżących informacji o tym, czy cele programu są osiąganym oraz w jakim stopniu ocena Programu ma służyć oszacowaniu skutków bezpośredniego oddziaływania i długotrwałych efektów.

Ocena ma odpowiedzieć na pytanie o trafność planowanych, przeprowadzonych i zakończonych projektów. Dokonanie oceny jest obowiązkiem beneficjentów danego projektu – a nade wszystko władz miasta Chojnice. Niezbędna jest ocena programów, których częścią będą projekty współfinansowane z środków Unii Europejskiej.

Monitorowanie przebiegu realizacji programu będzie ważnym elementem jego wdrażania, a samym przedmiotem monitoringu będą działania podejmowane przez Radę Miasta Chojnice w dziedzinie ochrony i opieki nad zabytkami (w ramach własnego budżetu), a także działania innych podmiotów.

System monitorowania i kontroli powinien być skierowany na:

- analizę postępów w realizacji Programu oraz kontrolę terminów wykonania poszczególnych zadań i raporty z oceny Gminnego Programu Opieki dla Miasta Chojnice, z uwzględnieniem poszczególnych projektów.

W przypadku inwestycji realizowanych przy wykorzystaniu funduszy strukturalnych, ważnym instrumentem pozwalającym na monitoring realizacji całego Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Miasta Chojnice są raporty.

Zalecane jest wstępne wykonanie na przestrzeni dwóch lat oceny realizacji dokumentów związanych z programem, a zaproponowany przez samorząd miasta skład Rady Koordynującej przeprowadzi analizę porównawczą Program – jego przebieg poddawany będzie bieżącej ocenie przy pomocy ustalonych wskaźników monitorowania. Poza określeniem wskaźników – osiągnięć, istotne jest ustalenie metod monitorowania realizacji projektu np. wskazanie:

- źródeł danych dla wskaźników (np. statystyka państwowa, zamawianie specjalistycznych badań lub ankiet);
- potrzeb przeprowadzania wstępnych badań lub analiz dla ustalenia wielkości bazowych na początku realizacji projektu;
- jednostki odpowiedzialnej za opracowanie wskaźników lub przygotowanie raportów; monitoringowych;
- częstotliwości pomiarów (ustalenia te dokonywane będą każdorazowo przed realizacją każdego z projektów, uwzględniając specyfikę i stopień trudności).

9. Wybrane zewnętrzne źródła finansowania gminnego programu opieki nad zabytkami

Zestawienie źródeł finansowania programu opieki nad zabytkami. Tabela

Źródła finansowania	Cel finansowania	Samorząd terytorialny	Organizacje pozarządowe	Sektor MSP	Osoby prywatne	Samorządowe jednostki organizacyjne (w tym samorządowe instytucje kultury)	Kościóły i związki wyznaniowe
1	2	3	4	5	6		
Program Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Dziedzictwo kulturowe”	Intensyfikacja ochrony i upowszechnianie dziedzictwa kulturowego, w tym poprawa stanu zachowania zabytków, wsparcie działalności muzeów oraz rozwój kolekcji muzealnych.	X			X	X	
	Priorytet 1. Rewaloryzacja zabytków nieruchomych i ruchomych. Kwalifikujące się do dofinansowania zadania to prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków.	X	X			X	X
	Priorytet 2. Rozwój instytucji muzealnych. W ramach priorytetu dofinansowane mogą być zadania dot. zakupu dzieł sztuki i kolekcji dla instytucji muzealnych, zakupu starodruków i archiwaliów, konserwacja i mikrofilmowanie w/w, organizacji czasowych wystaw muzealnych, wspierania działalności edukacyjnej prowadzonej przez muzea, organizacji konferencji, seminariów i innych spotkań mających na celu wymianę opinii i doświadczeń z zakresu muzealnictwa, archiwistyki i ochrony zabytków.	X	X	X	X	X	X

	<p>Priorytet 4. Ochrona zabytków archeologicznych. Dofinansowanie są zadania :</p> <ul style="list-style-type: none"> -inwentaryzacja zabytków archeologicznych, <u>-badanie</u>, dokumentowanie, opracowanie wyników ratowniczych badań zabytków archeologicznych, których zagrożenie nie wynika bezpośrednio z planowanych prac inwestycyjnych, <u>-rewitalizacja</u>, rewaloryzacja, konserwacja, renowacja, modernizacja i adaptacja na cele publiczne nieruchomości zabytków archeologicznych o własnej formie krajobrazowej, <u>-konserwacja</u> ruchomych zabytków archeologicznych, <u>-zabezpieczenie</u> zabytków archeologicznych przed zagrożeniami naturalnymi, <u>-ochrona zabytków</u> archeologicznych na wypadek eksploatacji rabunkowej, <u>-opracowanie i publikowanie</u> wyników badań archeologicznych <p>Priorytet 5. Tworzenie zasobów cyfrowych dziedzictwa kulturowego. Rodzaje kwalifikujących się zadań:</p> <ul style="list-style-type: none"> <u>-współfinansowanie</u> budowy i rozbudowy sieci i systemów informatycznych, <u>-budowa baz danych</u>, stron internetowych i portali z zakresu kultury i dziedzictwa narodowego, <u>-wyposażenie</u> pracowni digitalizacyjnych, 	X	X	X		X	X
--	---	---	---	---	--	---	---

	<p>-realizacja prac badawczych w zakresie tworzenia i udostępniania zasobów cyfrowych, w tym opracowanie standardów, -tworzenie kolekcji cyfrowych, -współfinansowanie digitalizacji dokumentów bibliotecznych, archiwalnych i muzealiów.</p> <p>Priorytet 6. Ochrona zabytkowych cmentarzy. Działania planowane do przeprowadzenia na cmentarzach wpisanych do rejestru zabytków, z wyłączeniem grobów i cmentarzy wojennych, polegające na pracach: -konserwatorskich i restauratorskich przy zabytkowych budowlach grobowych i zabytkowych nagrobkach, -pielęgnacyjnych dotyczących zieleni, -związanych z renowacją infrastruktury cmentarnej, dokumentacyjnych.</p>						
<p>Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko</p>	<p><u>Oś priorytetowa V – Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych</u></p> <p>Przywracanie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych (ekosystemów) i ostoi gatunków na obszarach chronionych wraz z zachowaniem zagrożonych wyginięciem</p>		<p>X</p>			<p>X</p>	

	<p>gatunków oraz różnorodności genetycznej roślin, zwierząt i grzybów.</p> <p>Wsparcie procesu opracowania planów ochrony dla obszarów chronionych.</p> <p>Zwiększenie świadomości w zakresie potrzeby i właściwych metod ochrony środowiska, przyrody krajobrazu.</p> <p><u>Oś priorytetowa XI - Kultura i dziedzictwo kulturowe</u></p> <p><u>Dz.11.1.</u> Ochrona, zachowanie i efektywne wykorzystanie dziedzictwa kulturowego o znaczeniu ponadregionalnym. W ramach działania wspierane będą projekty z zakresu ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego o znaczeniu ponadregionalnym, a także projekty z zakresu rozwoju zasobów cyfrowych w obszarze kultury w dziedzinie zasobów zabytkowych tj.: <u>-rewitalizacja</u> rewaloryzacja, konserwacja, renowacja, restauracja, zachowanie, a także adaptacja na cele kulturalne obiektów wpisanych do rejestru zabytków i zespołów tych obiektów wraz z ich otoczeniem, <u>-zakup i remont trwałego</u> wyposażenia do prowadzenia działalności kulturalnej w</p>	<p>X</p> <p>X</p> <p>X</p>	<p>X</p> <p>X</p> <p>X</p>		<p>X</p> <p>X</p> <p>X</p>	<p>X</p>
--	---	----------------------------	----------------------------	--	----------------------------	----------

	<p> obiektach będących celem projektu, <u>-konserwacja</u> zabytkowych muzealiów, starodruków, księgozbiorów oraz archiwaliów i zbiorów filmowych o szczególnej wartości historycznej, zabezpieczenie zabytków przed kradzieżą i zniszczeniem, <u>-rozwój zasobów</u> cyfrowych w dziedzinie kultury, <u>-tworzenie</u> wirtualnych instytucji kultury (dot. wykorzystania w tym celu zbiorów zabytkowych)</p>						
<p>Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013</p>	<p><u>Oś priorytetowa 3 – Funkcje miejskie i metropolitalne</u> <u>Dz.3.2.2.</u> Inwestycje zwiększające potencjał rozwojowy miast – aktywizacja społeczna i gospodarcza zdegradowanych obszarów miejskich i podnoszenie atrakcyjności stref rozwojowych w miastach.</p>	X	X	X	X	X	
	<p><u>Oś priorytetowa 6 – Turystyka i dziedzictwo kulturowe</u> Dz.6.3.Regionalne dziedzictwo kulturowe o potencjale turystycznym – Poprawa atrakcyjności turystycznej miejsc o wysokich walorach kulturowych.</p>	X	X	X	X	X	X
	<p><u>Dz.6.4.</u> Wspieranie i zachowanie walorów przyrodniczych: <u>-zrównoważone</u> wykorzystanie walorów przyrodniczych w rozwoju turystyki</p>	X	X	X	X	X	X

<p>Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej (dofinansowanie projektów realizowanych w ramach współpracy pomiędzy polskimi i niemieckimi partnerami)</p>	<p>Wśród obszarów działania Fundacji: -projekty edukacyjne na rzecz ochrony środowiska, -działania na rzecz zachowania wspólnego dziedzictwa kulturowego</p>	<p>X</p>	<p>X</p>		<p>X</p>	
--	---	-----------------	-----------------	--	-----------------	--

10. Honorowi Obywatele Miasta Chojnice (po 1990 r.):

1. Papież Jan Paweł II – Karol Józef Wojtyła – ur. 18.05.1920 r. w Wadowicach.
2. Ks. kardynał Józef Glemp – prymas Polski – ur. 18.12.1929 r. w Inowrocławiu.
3. Ks. arcybiskup Józef Kowalczyk – nuncjusz apostolski ur. 28.08.1938 r. w Jadownikach Mokrych.
4. Ks. biskup Jan Bernard Szłaga – ordynariusz pelpliński – ur. 24.05.1940 r.
5. Josephus Fransiscus Collard – ur. 02.06.1932 r. w Waalwijk.
6. Edmund Piękny – ur. 05.08.1919 r. w Jarużynie (powiat bydgoski).
7. Ks. Roman Aleksander Lewandowski – ur. 12.12.1932 r. w Chełmży.
8. Kazimierz Ostrowski – ur. 24. 02. 1938 r. w Chojnicach.
11. Obiekty, historyczna przestrzeń miasta – proponowane zalecenia

Charakterystyczne dla miasta są szerokie bramy wjazdowe na dziedzińce posesji oraz balkony z ażurową, zdobioną balustradą (metaloplastyka).

Stary Rynek – najcenniejsze architektonicznie obiekty

Rynek 2 – z ok. poł. XIX w. obiekt późnoklasycystyczny, kalenicowy, osiowy z balkonem na piętrze.

Rynek 3 – ok. poł. XIX w. późnoklasycystyczny, szczytowy, piętrowy, trójosiowy, z trójkątnym niskim przyczółkiem.

Rynek 4 – 2. poł. XVII w, całkowicie przebudowany w 1968 r., szczytowy, dwupiętrowy i dwuosiowy, zwieńczony falistym szczytem.

Rynek 5 – ok. poł. XIX w. późnoklasycystyczny, kalenicowy, dwupiętrowy, trójosiowy w przyziemiu, czteroosiowy na piętrze, tam też podziały pilastrów, pod oknami stiukowe festony.

Rynek 17 – początek XIX w., szczytowy, dwupiętrowy, 3-osiowy.

Rynek 19 i 20 – 2. poł. XVIII w., barokowe, bliźniacze, ustawione szczytowo, 2-piętrowe, 2-osiowe, o podziałach lizenowych z falistymi szczytami.

Rynek 21 – z przełomu XIX i XX w., szczytowy, 2-piętrowy, 3-osiowy, z trójkątnym przyczółkiem.

Proponowane działania w obrębie staromiejskim:

Ulice w obrębie Starego Miasta

Rynek – zadbane, jednak należy zmienić:

— Rynek 4 – uzupełnić elewację opaską, gzymsem oraz kolorystyką;

— Rynek 6 – ujednoczenie strefy I p. w nawiązaniu do 2 p.;

— Pawilony na Rynku – odtworzenie wg zachowanych kamienic pawilonu bez udużnionych daszków;

— Rearanżacja ogródków letnich na Rynku;

— Postawienie na Rynku graficznej mapy, w stylizowanej oprawie z najciekawszymi obiektami miasta;

— Rynek 21 – należy zagospodarować szczytową ścianę kamienicy;

ul. Nowe Miasto

Konieczny remont i ujednoczenie kolorystyki dla nr 1 i 3.

ul. Kręta

Zaplecze budynków oficyn nieruchomości od ul. Kościuszki – niezbędne ujednoczenie zabudowań, stan oficyn kontrastuje z wzorowo odnowionym i zagospodarowanym budynkiem dawnego magazynu.

ul. Sukienników pomiędzy ulicami Kręta a Kościuszki – odnowienie elewacji.

ul. Krótka

Ujednoczenie kolorystyki nr 4 i 6.

ul. T. Kościuszki

Usunięcie lub osłonięcie zielenią baraku (przy skwerku). Ulica dobrze utrzymana.

ul. 31 Stycznia – bardzo dobrze utrzymana ulica, chociaż należałoby rozważyć przedłużenie aranżacji ulicy do budynku starostwa.

Nr 12 – ujednoczenie kolorystyki, nr 32 – ściana szczytowa do odnowienia.

Bardzo dobrze zaaranżowana przestrzeń przy pomniku poległych nauczycieli.

ul. Szpitalna – tutaj również zastosowano dobre oświetlenie.

Szkoła przy ul. Szpitalnej

ul. Staroszkolna

Do remontu – nr 24 i 27

Brama nr 25-27 wymaga zmian, należałoby otynkować mur z pustaków, z czasem wprowadzić stylizację.

Narożnik ulic Staroszkolnej i Podmurnej – brama przy spichrzu wraz z ogrodzeniem – konieczna wymiana.

Nr 10 – naprawa i rearanżacja wjazdu.

Narożnik ulic Bankowej i Staroszkolnej – odświeżenie kolorystyki.

Narożnik ulic Bankowej i Krętej – murek z betonowych klocków oraz brama do wymiany.

pl. Jagielloński

Wytyczony w 1. poł. XIX w. (po 1835 r.) objęty zwartą, głównie eklektyczną zabudową z 2. poł. XIX w.

Nr 7 – eklektyczny, z dwóch połączonych 2-piętrowych budynków, elewacja 4-osiowa, podziały pilastrów, dekoracja stiukowa, antykizująca;

Nr 11 – dawny budynek szkolny z lat 1861-1862 – późnoklasycystyczny, wolnostojący, wypełniający węższą pierzeję placu, dwupiętrowy, z ośmioboczną fasadą, z ryzalitową, 4-osiową częścią środkową, z balkonem i podziałem kanelowanymi pilastrami na piętrze. Przyziemie boniowane.

Do odnowienia nr 2, 6, 7 i 8

Ciekawie zaaranżowany pomnik – kolumna na placu (z figurą orła).

W części narożnej placu – pawilony (przy przejściu – do Bramy Człuchowskiej) – można podnieść połacie dachów pawilonów, aby osłonić ściany oficyn.

Kontrastująca kolorystyka bloku i jego balkonów, należałoby ją ciekawie skomponować.

ul. Młyńska

Nr 9 – w północnej pierzei, wzniesiona w latach 70 XIX w., w 1901 r. przebudowano – okno wystawowe, w 1919-1934 rzeźnik Max Tonn nadbudował II kondygnację oficyny urządzając tam masarnię, główny budynek na fundamencie głazów narzutowych, dwukondygnacyjny, z dachem dwuspadowym, neorenesansowy; 5-osiowa, niesymetryczna, z boniowanym przyziemiem, zdobiona gzymsami.

Nr 12 (zachowany wysokiej klasy, klasycystyczny detal) i nr 28 wymagają tylko odświeżenia.

Do odnowienia nr 15, 17, 19, 21, 23 i 25.

Ujednoczenie kolorystyki – nr 23.

Na ulicy wprowadzono wzorcowe oświetlenie.

ul. Cechowa

Ujednoczenie kolorystyki – nr 4 (rażą żółte elementy witriny).

ul. Podmurna

Ujednoczenie kolorystyki.

ul. Szewska

Ujednoczenie kolorystyki.

ul. Szeroka

Ujednoczenie kolorystyki.

ul. Stefana Batorego

Nr 9 – 1. poł. XIX w. parterowy na wysokich piwnicach, kalenicowy, 7-osiowy, drzwi płycinowe z antabami – ujednoczenie kolorystyki.

ul. Grobelna – przy dawnym secesyjnym budynku konieczna zmiana parkanu (podjęto prace związane z nowym zagospodarowaniem terenów przy budynku przy ul. Młyńskiej 15 (budynek wykorzystywano jako magazyny zbożowe).

Ujednoczenie kolorystyki.

ul. Gimnazjalna

Ujednoczenie kolorystyki.

ul. Jeziorna

Ujednoczenie kolorystyki.

ul. Mickiewicza

Ujednoczenie kolorystyki.

ul. Strzelecka

Do remontu nr: 20, 22, 24.

ul. Bankowa

Ujednoczenie kolorystyki.

ul. T. Kościuszki

Nr 1 – narożny, modernistyczny budynek, sprzed 1930 r., z półkolistym wykuszem, w okresie powojennym nadbudowano 3. piętro.

Nr 2 – k. XIX w., narożny, eklektyczny, z dekoracją podobną do tej z ratusza, prawdopodobnie tego samego architekta co ratusz.

Nr 6 – XVIII w., przebudowa ok. 1900, z przyziemiem przekształconym po 1945 r., narożny, szczytowy, z 3 -osiową elewacją zwieńczoną szczytem falistym zakończonym odcińkowo, z obeliskowymi sterczynami. Wykusz z ok. 1900 r. modernistyczny.

Nr 21 – ok. 1910, modernistyczny.

Ujednoczenie kolorystyki.

ul. Pocztowa

Jedna z gorzej wyglądających ulic chojnickiej Starówki, również ze względu na to, że jest to zaplecze głównych obiektów przyrynkowych. Na jej wygląd nie wpływa też korzystnie ciąg garaży, większość elewacji wymaga odnowienia i ujednoczenia kolorystyki.

Do remontu nr: 5, 9, 15.

Elewacje garaży wymagają wprowadzenia zmian, rearanżacji.

Ujednoczenie kolorystyki nr: 10 i 15.

Targ

Ujednoczenie kolorystyki.

ul. Stefana Batorego

Ujednoczenie kolorystyki.

Poza Starym Miastem – ul. Ogrodowa 5 – do odnowienia elewacja, w której są bardzo duże ubytki tynku, nr 9 – ujednoczenie kolorystyki.

ul. Gimnazjalna 7 – odnowienie elewacji, wprowadzenie kolorystyki.

Remont elewacji kościoła pojezuickiego.

hotel ul. Myśliboja 5

Inna aranżacja architektoniczna obiektu i przestrzeni parkingu.

plac Kościelny

Pl. Kościelny 6 – baszta i budynek plebanii do rewitalizacji z ekspozycją cegły gotyckiej. Brak ekspozycji baszty i plebanii od strony parkingu. Wyekspozowanie ogrodu (obecnie składowisko materiałów).

ul. Okrężna – tył Starego Rynku – uporządkowanie zaplecza, likwidacja lub rearanżacja architektoniczna garaży, kontrast widokowy przy ul. Okrężnej – zadbanej od szpitala – i zapuszczonej od strony Rynku – należałoby podkreślić bogaty i zróżnicowany krajobraz architektoniczny, tym bardziej że jest już wzniesiony taras widokowy w zabudowaniach przyszpitalnych. Istnieje możliwość wprowadzenia plomb na niezagospodarowanym terenie (zbieg ul. Okrężnej i Sukieników). Należy zamaskować rury na elewacjach budynków przy dawnej plebanii.

ul. Kościuszki – elewacja Banku Spółdzielczego powyżej parteru wymaga odnowienia – ujednoczenie kolorystyki. Zaplecze kamienicy od ul. Kościuszki do zagospodarowania.

Fatalne miejsce widokowe – na osi na Stare Miasto – konieczna dekompozycja kamienic od ul. Okrężnej.

Park Tysiąclecia

Uporządkowanie alejek, zmiana i uzupełnienie oświetlenia. Nadanie parkowi charakteru rekreacyjnego. Uporządkowanie nabrzeża wokół stawu parkowego, stworzenie miejsca na letnią kawiarenkę.

Oraz:

- wprowadzenie informacji o drzewostanie (historia parku);
- uatrakcyjnienie placu zabaw;
- przeniesienie tablicy informacyjnej bliżej głównej ulicy;
- zmiana nawierzchni alejek, profili krawężników, uporządkowanie nasadzeń;
- wprowadzenie ogrodzenia lub nasadzeń w celu przestronienia targowiska miejskiego (utworzenie tzw. płaszczyzny zieleni);
- rearanżacja pozostałości po amfiteatrze;
- przesunięcie i dekompozycja mostka;
- wyekspozowanie strumyczka (Strugi) poprzez np. iluminację, wstawienie dodatkowej kładki;
- otoczenie zielenią całego parku – wokół ogrodzenia, szczególnie od placu targowego;
- zmiana lokalizacji pomnika Kopernika na bardziej otwarty teren.

Browar

Odnowienie tylnych elewacji od ul. Angowickiej

Plac Niepodległości i ulica prowadząca do niego

Przekomponowanie pl. Niepodległości – przedłużenie w kierunku parku Tysiąclecia – podkreślenie walorów zieleni miejskiej oraz przesunięcie i przekomponowanie pawilonu kwiatowego, usunięcie z osi ulicy toalety TOITOI.

Rekompozycja pl. Niepodległości

Usunięcie z ekspozowanego miejsca informacji o szalecie, rekompozycja barierki przy wejściach do toalet, osłonięcie przestrzeni zielenią.

Odstąpienie rzeźby Chrystusa od strony sklepów (obecnie widoczny tylko cokół!).

Brak podejścia od uczęszczanej przez pieszych ulicy, podejście i ekspozycja jest od strony ulicy tylko z ruchem samochodowym. Obecnie nie ma możliwości podejścia do figury, dojście jest przygotowane tylko od strony jezdni. W tym miejscu można wstawić tablicę z krótką informacją o pomniku, jego burzliwych stawiach, autorstwie itp.

Należy usunąć część roślinności i odsłonić figurę.

Położenie placu Niepodległości stwarza warunki do utworzenia deptaku tylko dla pieszych, pozwoliłoby to na przeznaczenie obecnego chodnika na letnie ogródki, położenie przy targowisku miejskim i parku może pozwolić na utworzenie konkurencyjnego dla Rynku centrum kawiarniano-handlowego, które od strony skweru można za pomocą zieleni osłonić od ruchliwej trasy.

W miejscu obecnej kawiarni (której należałoby zmienić formę architektoniczną) można wprowadzić kawiarnię o półotwartej formie z letnimi ogródkami, zapleczem z toaletami dla handlarzy i klientów targowiska miejskiego.

Również w okolicy placu Niepodległości oraz na dworcu należy wprowadzić ciekawie zaaranżowane tablice informacyjne o ciekawych obiektach miejskich i ich lokalizacji.

Plac Św. Jerzego (ob. parking z wysepką autobusową)

Brak jednolitego projektu dla przystanków autobusowych, prawie każdy ma inny kształt (można na zasadzie konkursu wyłonić artystycznie najbardziej interesujący projekt wiat).

Budynek nr 6 – zmiana formy i kolorystyki budynku (należałoby wprowadzić zmianę wykończenia okien, zmienić wykończenie elewacji np. poprzez zastosowanie szlachetnego tynku, bądź wprowadzenie okładziny zewnętrznej) usunięcie lub zmniejszenie banerów reklamowych, zmiana „atyki”, wprowadzenie kolorystyki nawiązującej do sąsiedniej zabudowy.

Utworzenie i zaaranżowanie wysepki autobusowej, dodanie elementów zieleni.

Zmiana obecnego kształtu (i koloru) architektonicznego kiosku.

Aranżacja parkingu.

ul. Piłsudskiego

Zmiana oświetlenia.

Liczne elewacje do odnowienia i remontu, zabezpieczenie przejazdów bramnych przed dewastacją (nr 9 i 7), nr 18.

Parking przy ul. Piłsudskiego 22 – osłonić zielenią.

Młyn przy ul. Piłsudskiego

Jeden z niewielu zachowanych obiektów przemysłowych, można przeznaczyć na funkcje usługowo-mieszkalne z zachowaniem niektórych elementów po urządzeniach młynu, zaaranżowanie loftów.

ul. Dworcowa

Naprawa, wymiana ogrodzeń, remont elewacji, zaznaczenie na mapie turystycznej unikatowych kamienic chojnickich.

ul. Dworcowa 38 – Biedronka

Rekompozycja pawilonu, zmiana przekrycia elewacji, stonowanie kolorystyki, osłonięcie parkingu zielenią oraz otynkowanie szczytu sąsiedniej kamienicy (40).

Narożnik ul. Warszawskiej/Świętopełka/Piłsudskiego.

Barak.

ul. Dworcowa 16

—oczyszczenie i uzupełnienie barków w elewacji;

— ekspozycja – nr 14!;

Dworzec PKP i PKS

— „stylizacja” z lat 70., w tym klimacie zachowany żelbetowy płot, barierki, itp., przypadkowe przemalowania dworca;

— wiaty z „epoki”;

— pilna renowacja dworca – ekspozycja elewacji frontowej (oświetlenie) i nowa aranżacja architektoniczna okolicznych obiektów, rekompozycja przestrzeni dworcowej;

* Zdjęć nie publikuje się.

1702

UCHWAŁA Nr XXVIII/329/09 Rady Miejskiej w Chojnicach

z dnia 6 kwietnia 2009 r.

w sprawie zasad i trybu korzystania z kompleksu boisk sportowych „Moje Boisko ORLIK 2012”

Na podstawie art. 18 ust. 1, art. 40 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j.: Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591; z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 214, poz. 1806, Nr 153, poz. 1271; z 2003 r. Nr 80, poz. 717 i Nr 162, poz. 1568; z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203 i Nr 167, poz. 1759; z 2005 r. Nr 172, poz. 1441 i Nr 175, poz. 1457; z 2006 r. Nr 17, poz. 128 i Nr 181, poz. 1337; z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974 i Nr 173, poz. 1218 oraz z 2008 r. Nr 180, poz. 1111 i Nr 223, poz. 1458) uchwala się, co następuje:

§ 1

Uchwala się zasady i tryb korzystania z kompleksu boisk sportowych „Moje Boisko ORLIK 2012”, zgodnie z załącznikiem do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Chojnice.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.

Przewodniczący
Rady Miejskiej
Mirosław Janowski

Załącznik
do uchwały Nr XXVIII/329/09
Rady Miejskiej w Chojnicach
z dnia 6 kwietnia 2009 r.

ZASADY I TRYB KORZYSTANIA Z KOMPLEKSU BOISK SPORTOWYCH MOJE BOISKO ORLIK 2012.

I. POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1

Kompleks sportowy „Moje Boisko ORLIK 2012”, zwany dalej

„Boiskiem ORLIK 2012” służy do realizacji zadań własnych Gminy Miejskiej Chojnice w zakresie kultury fizycznej, w tym w szczególności do:

- 1) realizacji zajęć szkolnych w ramach wychowania fizycznego;
- 2) upowszechniania kultury fizycznej na terenie gminy wśród dzieci, młodzieży i pozostałych grup wiekowych społeczeństwa lokalnego;
- 3) propagowania sportu, współzawodnictwa sportowego i zdrowego stylu życia.

II. REGULAMIN KORZYSTANIA Z KOMPLEKSU BOISK SPORTOWYCH „MOJE BOISKO – ORLIK 2012”

§ 2

1. Kompleks jest administrowany przez Urząd Miejski w Chojnicach – Referat Kultury, Sportu, Rekreacji i Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, zwany dalej „administratorem”, „zarządcą” lub „kierownictwo”.
2. Kompleks czynny jest przez cały rok:
 - 1) w miesiącach marzec – czerwiec i wrzesień – listopad:
 - a) poniedziałek – piątek godz. 15.30 – 21.30
 - b) sobota – niedziela godz. 11.00 – 21.30
 - 2) w miesiącach grudzień – luty:
 - a) poniedziałek – piątek godz. 15.30 – 20.00
 - b) sobota – niedziela godz. 14.00 – 20.00
 - 3) w czasie ferii zimowych godz. 10.00 – 20.00 (niedziela w godz. 14.00 -20.00)
 - 4) w czasie wakacji godz. 10.00 – 21.30 (niedziela w godz. 14.00 -21.30)za wyjątkiem świąt państwowych i kościelnych (uznanych za ustawowo wolne od pracy). W szczególnie uzasadnionych przypadkach, zarządzający obiektem może wyrazić zgodę na korzystanie z niego w czasie świąt.
3. W dni powszednie w godzinach od 8.00 do 15.30 kompleks udostępniany jest na realizację zadań dydaktycznych w zakresie wychowania fizycznego dla młodzieży uczącej się w placówkach oświatowych na terenie Gminy Miejskiej Chojnice.
4. W czasie ferii świątecznych, zimowych, wakacji oraz innych dni wolnych od nauki szkolnej zajęcia sportowe prowadzone są od godziny 10.00 lub 14.00-niedziela.
5. W pozostałych godzinach obiekt udostępniony jest dzieciom i młodzieży na zajęcia prowadzone przez trenera środowiskowego oraz osobom fizycznym i grupom zorganizowanym pochodzących z terenu Gminy Miejskiej Chojnice.
6. Korzystanie z obiektu odbywa się za zgodą zarządcy obiektu lub trenera środowiskowego w oparciu o harmonogram.
7. Za korzystanie z kompleksu boisk sportowych ORLIK 2012 nie pobiera się opłaty.
8. Z obiektu korzystać mogą:
 - 1) dzieci i młodzież na zajęcia organizowane przez trenera środowiskowego,
 - 2) grupy zorganizowane (nie może przekroczyć 30 osób),
 - 3) dzieci i młodzież szkolna pod nadzorem nauczyciela,
 - 4) kluby i sekcje sportowe pod nadzorem instruktora lub trenera,
 - 5) zakłady pracy, instytucje, organizacje,
 - 6) osoby fizyczne,
 - 7) dzieci do lat 7 mogą przebywać na terenie obiektu wyłącznie pod opieką osób pełnoletnich,
 - 8) osoby uczestniczące oraz kibice wyłącznie podczas organizowanych imprez sportowych, z udziałem publiczności.

9. Z obiektu korzystać nie mogą osoby:
 - 1) których stan wskazuje na spożycie alkoholu, lub które są pod działaniem środków odurzających
 - 2) z przeciwwskazaniami lekarskimi.
10. Obowiązkiem osób korzystających z obiektu jest:
 - 1) pozostawienie obuwia nie sportowego w szatni i założenia właściwego obuwia sportowego
 - 2) przestrzeganie zasad bezpieczeństwa przy korzystaniu z przyrządów sportowych znajdujących się w wyposażeniu obiektu
 - 3) utrzymanie czystości i porządku na terenie kompleksu boisk sportowych, szatni w pomieszczeniach sanitarnych
 - 4) podporządkowanie się poleceniom osób prowadzących zajęcia lub pracowników odpowiedzialnych za funkcjonowanie obiektu.
11. Przebywającym na terenie obiektu nie wolno:
 - 1) palić papierosów, pić napojów alkoholowych, stosować środków odurzających
 - 2) wnosić i używać sprzętu niesportowego,
 - 3) wieszać się na obręczach i konstrukcji do piłki koszykowej
 - 4) korzystać ze wszelkich urządzeń elektrycznych znajdujących się na terenie obiektu,
 - 5) regulować ustawienia grzejników i innych urządzeń wyposażenia szatni i sanitariatów.
12. W czasie zawodów (zajęć) organizator jest zobowiązany przestrzegać przepisów Regulaminu oraz jest odpowiedzialny za zapewnienie bezpieczeństwa korzystających z obiektu.
13. Zajęcia grup szkolnych korzystających z kompleksu boisk powinny odbywać się w obecności nauczyciela (instruktora, trenera). Wejście grupy na obiekt powinno odbywać się za jego zgodą.
14. Osoby korzystające z obiektu mogą korzystać z pomieszczeń socjalnych.
15. Klucze do pomieszczeń mogą pobierać z pokoju trenera środowiskowego osoby upoważnione, potwierdzające pobranie i zdanie czytelnym podpisem. Osoba pobierająca klucze odpowiada za przedmioty pozostawione w szatni.
16. Prowadzący zajęcia odpowiada za stan czystości i porządku w szatniach i pomieszczeniach sanitarnych po każdym zajęciu.
17. Osoby korzystające z obiektu, w tym również osoby prowadzące zajęcia z uczniami szkół zobowiązuje się do:
 - 1) punktualnego rozpoczynania i kończenia zajęć;
 - 2) utrzymania czystości na terenie obiektu;
 - 3) pobierania kluczy i zamykania udostępnionych pomieszczeń;
 - 4) zabezpieczenia mienia wartościowego we własnym zakresie;
 - 5) przestrzegania przepisów bhp, ppoż., ewakuacyjnych, porządkowych;
 - 6) po zakończeniu zajęć – pozostawienie pomieszczeń w stanie przyjętym, uporządkowania sprzętu sportowego i zdania kluczy;
 - 7) wyłączenia oświetlenia w pomieszczeniach zamkniętych, zamykania wody w umywalniach;
 - 8) nauczyciele, trenerzy, instruktorzy i inne osoby upoważnione do prowadzenia zajęć zobowiązane są do kontrolowania obuwia sportowego uczestników zajęć.
18. Przed przystąpieniem do zajęć prowadzący winien sprawdzić stan techniczny użytkowanego sprzętu – usterki zgłosić trenerowi środowiskowemu lub gospodarzowi obiektu.

19. Osoby niszczące sprzęt, urządzenia obiektu, nawierzchnie sportowe ponoszą odpowiedzialność materialną za wyrządzone szkody (od 50 do 500 zł. w zależności od wielkości szkód).
20. W przypadku uszkodzenia lub zgubienia klucza do szatni należy uiścić opłatę w wysokości 50 złotych.
21. Kierownictwo obiektów sportowych może kontrolować wszystkie zajęcia, a w razie stwierdzenia uchybień – zakazać korzystania z obiektu.
22. W celu zapewnienia bezpieczeństwa użytkownikom i korzystania z boisk zgodnie z ich przeznaczeniem zabrania się:
 - 1) używania butów piłkarskich na wysokich i metalowych korkach oraz kółców,
 - 2) wprowadzania i użytkowania sprzętu innego niż zgodnego z przeznaczeniem boisk, np. rower, motorower, deskorolka, rolki itp.,
 - 3) niszczenia urządzeń sportowych i płyty boiska,
 - 4) wchodzenia na ogrodzenie i urządzenia sportowe,
 - 5) palenia tytoniu, wnoszenia jedzenia oraz żucia gumy,
 - 6) spożywania i przebywania pod wpływem alkoholu,
 - 7) zaśmiecania, wnoszenia napojów w szklanych opakowaniach,
 - 8) przeszkadzania w zajęciach lub grze,
 - 9) zakłócania porządku i używania słów wulgarnych,
 - 10) przebywania na terenie osobom poniżej 15 roku życia po zmroku z wyjątkiem zorganizowanych grup sportowych,
 - 11) wprowadzania zwierząt,
 - 12) korzystania z boisk bez zgody trenera środowiskowego lub gospodarza obiektu.
23. Za wartościowe przedmioty pozostawione w szatniach oraz rzeczy nieoddane do depozytu, kierownictwo obiektów sportowych nie ponosi odpowiedzialności.
24. Na terenie obiektu zabrania się stwarzania zagrożeń narażających siebie i innych na utratę zdrowia lub kalectwo.
25. W całym obiekcie i jego pomieszczeniach obowiązuje bezwzględne przestrzeganie przepisów BHP i p. poż.
26. Wszelkie skaleczenia, urazy itp. należy niezwłocznie zgłaszać, trenerowi lub obsłudze obiektu.
27. Osoby naruszające porządek publiczny lub przepisy niniejszego regulaminu będą usuwane z terenu obiektu, niezależnie od ewentualnego skierowania sprawy na drogę postępowania w sprawach o wykroczenie.
28. Kierownictwo i obsługa obiektu sprawuje nadzór nad przestrzeganiem niniejszego regulaminu. Wszystkie osoby przebywające na terenie kompleksu boisk sportowych zobowiązane są do podporządkowania się ich nakazom.
29. Kierownictwo obiektu zastrzega sobie prawo do ewentualnych zmian godzin i harmonogramu udostępniania obiektu.
30. W sytuacji niekorzystnych warunków atmosferycznych o korzystaniu z boisk decyduje trener środowiskowy lub zarządzający obiektem.
31. Zajęcia sportowe na obiekcie organizuje i koordynuje trener środowiskowy.
32. Zajęcia grup zorganizowanych dokonuje się na podstawie przedstawionych informacji:
 - 1) Osoba indywidualna korzystająca z kompleksu sportowego powinna przedstawić następujące dane:
 - a) imię i nazwisko osoby reprezentującej grupę,
 - b) numer dowodu osobistego,
 - c) numer telefonu kontaktowego,
 - d) szczegółowy termin wynajmu,
 - e) należy podać konkretny dzień lub dni tygodnia, w których odbywać się będą zajęcia oraz godziny tych zajęć.
 - 2) Kluby, instytucje czy zakłady pracy powinny szczegółowo zaznaczyć:
 - a) imię i nazwisko osoby reprezentującej grupę,
 - b) adres klubu, instytucji czy zakładu pracy,
 - c) szczegółowy termin wynajmu,
 - d) należy podać konkretny dzień lub dni tygodnia, w których odbywać się będą zajęcia oraz godziny tych zajęć,
 - e) należy wyznaczyć osobę odpowiedzialną za grupę wraz z numerem telefonu kontaktowego.
33. Zakres odpowiedzialności:
 - 1) za uczniów korzystających z obiektów podczas zajęć edukacyjnych odpowiada prowadzący zajęcia
 - 2) za osoby nieletnie korzystające z obiektów odpowiadają rodzice lub opiekunowie
 - 3) osoby dorosłe korzystają z obiektów na własną odpowiedzialność
 - 4) za wypadki zaistniałe z powodu nieprzestrzegania regulaminu administrator nie ponosi odpowiedzialności
 - 5) administrator oraz pracownicy obiektu nie ponoszą odpowiedzialności za rzeczy pozostawione na terenie boiska
34. Korzystający z obiektu są zobowiązani do przestrzegania niżej wymienionego regulaminu, a w szczególności do uwag trenera środowiskowego lub kierownictwa obiektu.

III. ADMINISTROWANIE BOISKAMI ORLIKA 2012

§ 3

1. Administrowanie kompleksem sportowym Moje Boisko ORLIK 2012, należy do Referatu Kultury, Sportu, Rekreacji i Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi Urzędu Miejskiego w Chojnicach, zwanego „administratorem lub zarządzającym”.
2. Administrowanie powinno odbywać się w sposób stwarzający różnorodne możliwości korzystania z obiektu jak najszerzej społeczności lokalnej.

§ 4

1. Zadaniem administratora jest właściwe gospodarowanie przekazanym obiektem, w tym w szczególności:
 - 1) wykonywanie czynności związanych z utrzymaniem należytego stanu technicznego obiektu, urządzeń oraz jego wyposażenia;
 - 2) zapewnienie ochrony powierzonego majątku;
 - 3) zawieranie stosownych umów związanych z zabezpieczeniem Boisk ORLIKA w konieczne media, takie jak: woda, energia elektryczna, ogrzewanie, oraz wykonywanie usług wywozu nieczystości i innych;
 - 4) utrzymanie porządku w obiekcie i przyległym do niego terenie;
 - 5) opracowanie wewnętrznego regulaminu porządkowego Boisk ORLIKA 2012.
2. Do zadań administratora należy również:
 - 1) opracowywanie jego planu finansowego, przedkładanie ich Burmistrzowi Miasta Chojnice, w terminach ustalonych dla procedur uchwalania budżetu gminy;
 - 2) opracowywanie zasad korzystania z Boisk ORLIKA 2012 przez stałych użytkowników w formie harmonogramu zajęć ustalanego okresowo;
 - 3) prowadzenie własnych form promocji Boisk ORLIKA 2012 wśród społeczności lokalnej w celach prowadzenia zdrowego stylu życia.

1703

UCHWAŁA Nr XXVIII/207/09
Rady Gminy Człuchów
z dnia 30 marca 2009 r.

w sprawie przyjęcia gminnego programu opieki nad zabytkami na lata 2009 – 2012

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) w związku z art. 87 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r. nr 162, poz. 1568), po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków – Rada Gminy Człuchów postanawia, co następuje:

§ 1

Przyjąć Gminny Program Opieki nad Zabytkami, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierzyć Wójtowi Gminy Człuchów.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.

Przewodniczący
Rady Gminy
Andrzej Bachan

Załącznik nr 1
do uchwały Nr XXVIII/207/09
Rady Gminy Człuchów
z dnia 30 marca 2009 r.

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI
GMINY CZŁUCHÓW NA LATA 2009 – 2012

I. WPROWADZENIE

Określenie niezbędnych działań dla poprawy funkcjonowania materialnego dziedzictwa kulturowego gminy to cel niniejszego programu opieki nad zabytkami gminy Człuchów. Realizacja zobowiązań ustawowych ciążyących na jednostce samorządu w zakresie ochrony zabytków winna opierać się na przemyślanych i zaplanowanych zadaniach. Przeprowadzono, zatem analizę zasobów, określono cel oraz zakres działań, jakie należy podejmować, aby ten cel osiągnąć. Program został opracowany na cztery lata, będzie monitorowany i cyklicznie aktualizowany. Wskazane w dokumencie działania są zgodne z dokumentami wyższego szczebla.

II. UWARUNKOWANIA PRAWNE

Zgodnie z art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568) wójt sporządza na okres 4 lat gminny program opieki nad zabytkami. Program gminny przyjmuje rada gminy, po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Program powyższy ogłasza się w Dzienniku Urzędowym, z realizacji programu wójt sporządza, co 2 lata sprawozdanie, które przedstawia radzie gminy.

Z mocy ustawy program ma na celu:

- 1) włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;
- 2) uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego,

łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;

- 3) zahamowanie procesów degradacji zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- 4) wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- 5) podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- 6) określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związanych z wykorzystaniem tych zabytków;
- 7) podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami,

III. POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

1. Program Opieki Nad Zabytkami Województwa Pomorskiego.

Program dla województwa pomorskiego został przyjęty w dniu 26 lutego 2007 r., uchwałą Sejmiku Województwa Pomorskiego nr 72/VI/07.

Celem strategicznym programu wojewódzkiego jest: **ZACHOWANIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO POMORZA SŁUŻĄCE BUDOWANIU TOŻSAMOŚCI REGIONALNEJ ORAZ PROMOCJI TURYSTYCZNEJ WOJEWÓDZTWA**

Cel winien być realizowany w ramach 3 priorytetów:

Priorytet 1:
ODNOWA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO MIAST I WSI

Priorytet 2:
OCHRONA KULTUROWEGO DZIEDZICTWA MORSKIEGO I RZECZNEGO

Priorytet 3:
BADANIE, DOKUMENTACJA I PROMOCJA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

2. Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego.
Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego została przyjęta w dniu 18 lipca 2005 r. uchwałą Sejmiku Województwa Pomorskiego nr 587/XXXV/05.
Strategia określa sposób realizacji głównych celów rozwoju, wśród nich zachowanie wartości środowiska kulturowego i przyrodniczego przy uwzględnieniu potrzeb przyszłych pokoleń.

3. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Człuchów na lata 2005 – 2013.

Strategia Rozwoju gminy została przyjęta w dniu 15 czerwca 2005 r., uchwałą nr XXVI/241/05

Misja gminy:

Miasto i Gmina Człuchów – ważne dla Pomorza miejsce dynamicznego rozwoju społeczno-gospodarczego poprzez tworzenie atrakcyjnych warunków dla inwestycji i aktywnego życia mieszkańców, wykorzystanie walorów turystycznych gminy oraz efektywne, nowoczesne i nieuciążliwe dla środowiska rolnictwo.

Cele strategiczne:

Poprawa stanu czystości środowiska naturalnego oraz układu komunikacyjnego.

Przyciąganie inwestorów, rozwój przedsiębiorczości i istniejących przedsiębiorstw, także w dziedzinie turystyki.

Zwiększenie dochodów gospodarstw rolnych, w tym rozwój agroturystyki.

Zwiększenie atrakcyjności zamieszkania.

Cele operacyjne:

Poprawa infrastruktury ochrony środowiska.

Rozwój układu komunikacyjnego.

Stworzenie atrakcyjnych warunków do inwestycji i rozwoju przedsiębiorczości.

Podnoszenie atrakcyjności turystycznej gminy.

Zachęcenie rolników do zwiększenia dochodowości ich gospodarstw rolnych.

Stworzenie struktur marketingowych płodów i produktów rolnych.

Zapewnienie wysokiego poziomu edukacji.

Aktywna i zintegrowana społeczność lokalna.

Poprawa podstawowych warunków życia.

Zwiększenie bezpieczeństwa obywateli.

IV. ZASOBY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO GMINY CZŁUCHÓW

ZABYTKI NIERUCHOME

1. Obiekty wpisane do rejestru zabytków.

- chałupa nr 16 z ok. 1800 r., Brzeźno nr rejestru A-11,
- kościół filialny p. w. Narodzenia NMP, murowany, wieża XV w. nawa – XVIII w. wraz z otoczeniem, Głędowo nr rejestru A-98,
- kościół filialny p. w. Św. Andrzeja Apostoła, szachulcowy z 1788 r. wraz z otoczeniem, Kiełpin, nr rejestru A-90,
- kościół filialny p. w. Wszystkich Świętych, szachulcowy z 1737 r. wraz z otoczeniem, Krępsk, nr rejestru A-101,
- kościół parafialny p. w. Św. Trójcy, szachulcowy z 1737 r. wraz z otoczeniem, Polnica, nr rejestru A-91,
- park przyspalcowy w stylu krajobrazowym z poł. XIX w., Stołczno, nr rejestru A-1593.
- kościół filialny p.w. Św. Trójcy w Barkowie z początku XXw., nr rejestru A-1819
- kościół parafialny p. w. Św. Krzyża, murowany z 1894 r. wieża drewniana z 1796 r., w Dębniczy – wieża i korpus, nr rejestru A- 1831.

2. Obiekty wpisane do ewidencji zabytków.

W ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków znajdują się 64 obiekty takie jak: budynki mieszkalne (40), kapliczki przydrożne (1), budynki szkół(2), kościoły (5), zespoły folwarczne (8), dwór (1), kuźnia (1), młyn (1), parki(5) oraz 50 cmentarzy.

ZABYTKI RUCHOME

1. Obiekty wpisane do rejestru zabytków.

- 1) Wyposażenie Kościoła Parafialnego, Rzymskokatolickiego p. w. Trójcy Świętej w Polnicy, nr rejestru 73/B, data wpisu 10-03-1971 r.
 - malowidła na stropie,
 - malowidło na stropie „Św. Stanisław Bp.”,
 - ołtarz główny,
 - chrzcielnica,
 - ambona,
 - pacyfikał,
 - dzwon,
 - kurek z chorągiewką,
- 2) Wyposażenie Kościoła Filialnego, Rzymskokatolickiego p. w. Św. Jakuba Apostoła w Krępku, nr rejestru 142/B, data wpisu 15-03-1975 r.

- ołtarz główny,
- obraz „Św. Mikołaj” z ołtarza głównego,
- antependium kurdybanowe ołtarza bocznego płn.,
- ambona,
- chrzcielnica,
- belka tęczowa,
- rzeźba „Św. Jakub” z belki tęczowej,
- krucyfiks,
- ampułka,
- świeczniki,
- świeczniki,
- dzwon,
- empora organowa,
- rzeźba „Krucyfiks”,
- naczynie na oleje,
- dzbanuszek,
- kociołek na wodę,
- kociołek na wodę,
- świecznik,
- kamień przy furtce w murze kościelnym,

3) Wyposażenie Kościoła Filialnego, Rzymskokatolickiego p. w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Biskupnicy, nr rejestru 143/B, data wpisu 15-03-1975 r.

- ołtarz główny „Ukrzyżowanie”
- obraz „Ukrzyżowanie” z ołtarza głównego,
- rzeźba „Krucyfiks”,
- rzeźba „Krucyfiks”,
- rzeźba „Krucyfiks”,
- kielich mszalny,
- dzwon,
- dzwon,
- dzwon,
- dzwon,
- ambona,
- świeczniki,
- naczynie na wodę,
- taca chrzcielna,
- empora,
- ławy,

4) Wyposażenie Kościoła Filialnego, Rzymskokatolickiego p. w. Św. Andrzeja w Kiełpinie, nr rejestru B-378/1-5/S, data wpisu 25-03-2003 r.

- ołtarz z obrazami: „Męczeństwo Św. Andrzeja”, „Św. Piotr”, „Św. Paweł”,
- ambona,
- konfesjonał,
- krucyfiks ołtarzowy,
- ławki,
- dzwon,

ZABYTKI ARCHEOLOGICZNE

1. Obiekty wpisane do rejestru zabytków.

- 1) Polnica st.1, AZP 27-32/57, cmentarzysko kultury pomorskiej, poz. rejestru A-a-68, decyzja KLIV670/9/72 z dnia 18.05.1972 r.
- 2) Barkowo st.1, AZP 27-30/1, grodzisko wczesnośredniowieczne (IX – XIw.), poz. rejestru A-a- 10, decyzja nr KLIV –Oa/51/66 z dnia 04.03.1966 r.
- 3) Chrzastowo st.20, AZP 27-30/87, cmentarzysko kurhanowe wczesnośredniowieczne, poz. Rejestru A-a-114, decyzja nr KLII-5350/11/87 z dnia 02.06.1987 r.
- 4) Chrzastowo st.11, AZP 26-30/12, cmentarzysko kurhanowe, poz. Rejestru A-a-120, decyzja nr PSOZ- VI-5350/2/96 z dnia 20.02.1996 r.
- 5) Chrzastowo st.10, AZP 26-30/11, cmentarzysko kurhanowe, poz. Rejestru A-a-121, decyzja nr PSOZ-VI-5350/3/96 z dnia 21.02.1996 r.
- 6) Chrzastowo st.12, AZP 26-30/13, cmentarzysko kur-

hanowe, poz. Rejestru \a-a-122, decyzja nr PSOZ-VI-5350/4/96 z dnia 21.02.1996 r.

- 7) Krępsk st.1, AZP 25-31/91, grodzisko wczesnośredniowieczne VIII- IXw., poz. Rejestru A – a- 13, decyzja nr KLIV-Oa/54/66 z dnia 11.03.1966 r.
- 8) Biskupnica st.2, AZP 26-30/2, grobowiec megalityczny, poz. Rejestru zabytków A-a-123, decyzja nr PSOZ-VI-5350/5/96 z dnia 21.02.1996 r.
- 9) Biskupnica st.7, AZP 26-30/7, cmentarzysko kurhanowe, poz. Rejestru A-a-124, decyzja nr PSOZ-VI-5350/6/96 z dnia 21.02.1996 r.
- 10) Sieroczyn st.2, AZP 26-31/2, grodzisko wczesnośredniowieczne VIII-IXw., poz. Rejestru A-a-116, decyzja nr KLII-5350/1/88 z dnia 11.07.1988 r.

2. Obiekty wpisane do ewidencji zabytków.

W ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków znajduje się 680 obiektów archeologicznych, w tym o własnej formie krajobrazowej tj. stanowiska archeologiczne widoczne w krajobrazie – zlokalizowane nad jeziorem Krępsko oraz na zachód od wsi Chrzęstowo.

ZABYTKI RUCHOME W ZBIORACH MUZEALNYCH

Do rejestru zabytków nie są wpisywane eksponaty wpisane do inwentarza muzeum. Muzeum Regionalne w Człuchowie z siedzibą al. Wojska Polskiego 3 (jedyna tego typu placówka na terenie powiatu) posiada w swoich zasobach nstp. muzealia:

1. Muzealia archeologiczne – 238 obiektów.
2. Muzealia etnograficzne – 253 obiekty.
3. Muzealia artystyczno – historyczne – 492 obiekty.
4. Starodruki – 13 egzemplarzy.
5. Mapy katastralne – 2473 egzemplarze.

V. CEL I KIERUNKI DZIAŁAŃ

CEL PROGRAMU:

ODNOWA ZASOBÓW DZIEDZICTWA KULTUROWEGO GMINY CZŁUCHÓW PODNOSZĄCYCH WALORY TURYSTYCZNE REGIONU.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

1. Zabezpieczenie i trwałe zachowanie najcenniejszych obiektów dziedzictwa kulturowego gminy.
2. Konserwacja i rewaloryzacja, zabytków nieruchomych i ruchomych.
3. Propagowanie informacji o obiektach dziedzictwa kulturowego, wykorzystanie zasobów kulturowych i krajobrazowych w celu tworzenia produktów turystycznych.

W ramach realizacji wyżej wymienionych kierunków działań preferuje się następujące zadania:

- a) Renowacja i konserwacja kościoła parafialnego pod wezwaniem Św. Trójcy w Polnicy wraz z otoczeniem.
- b) Renowacja i konserwacja kościoła parafialnego pod wezwaniem Narodzenia NMP w Głędownie wraz z otoczeniem.
- c) Renowacja i konserwacja kościoła parafialnego pod wezwaniem Św. Andrzeja Apostoła w Kiełpinie wraz z otoczeniem.
- d) Renowacja i konserwacja kościoła parafialnego pod wezwaniem Wszystkich Świętych w Krępku wraz z otoczeniem.
- e) Renowacja zabytków ruchomych z terenu gminy.
- f) Rewaloryzacja parku w Stołcznie.
- g) Przeglądy obiektów dziedzictwa kulturowego – sporządzenie aktualizacji gminnej ewidencji zabytków na podstawie wojewódzkiej ewidencji zabytków i złożenie wniosków o skreślenie lub ujęcie w ewidencji do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.
- h) Sporządzenie gminnej ewidencji zabytków archeologicznych na podstawie wojewódzkiej ewidencji.

- i) Opracowanie wykazu zawierającego: nr działek, właściciela – użytkownika gruntów na, których zlokalizowane są cmentarze będące w ewidencji zabytków.
- j) Opracowanie wykazu zawierającego: nr działek, właściciela – użytkownika gruntów na, których zlokalizowane są stanowiska archeologiczne ujęte w rejestrze zabytków i stanowiska o własnej formie krajobrazowej ujęte w ewidencji.
- k) Projekty promocyjne służące kreowaniu walorów kulturowych jako produktu turystycznego.

VI. WDRAŻANIE PROGRAMU

Sprawowanie opieki nad zabytkami, w tym finansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku jest zadaniem własnym jednostki samorządu terytorialnego.

Poważnym ograniczeniem w wykonywaniu tego obowiązku są możliwości finansowe gminy, dlatego każde wsparcie jest istotne zarówno w postaci finansowania robót jak i merytoryczne ze strony służb konserwatorskich. Realizacja celu i określonych zadań będzie możliwa tylko przy współpracy samorządu z instytucjami odpowiedzialnymi za ochronę zabytków i innymi samorządami, gdy zostaną podjęte starania o pozyskanie środków zewnętrznych na finansowanie tych zadań. Rolą samorządu jest również inicjowanie przedsięwzięć społecznych. Program odniesie sukces tylko wtedy, gdy nastąpi ożywienie często zapomnianych obiektów kulturowych. Rozwój turystyki w regionie ma, bowiem odbywać się dzięki zachowaniu dziedzictwa kulturowego Pomorza.

Wdrażanie programu należeć będzie do organu wykonawczego gminy: Wójta Gminy Człuchów.

Warunki współpracy z właścicielami zabytków.

Zgodnie z art. 81 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami organ stanowiący gminy może udzielić dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru. Dofinansowanie takich prac jest zadaniem z zakresu administracji publicznej. Rada Gminy w Człuchowie podjęła uchwałę w sprawie zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków (nr XXIII/215/05 z dnia 30.03.2005 r.).

VII. MONITORING PROGRAMU

Monitoring realizacji Programu Opieki nad Zabytkami gminy Człuchów prowadzić będzie organ wykonawczy gminy, który co dwa lata jest zobowiązany przedłożyć Radzie Gminy sprawozdanie z wykonania programu. Monitorowanie ma na celu wskazanie, czy podejmowane działania są zgodne z programem i służą wypełnieniu jego celu, okresowa ocena służy usprawnieniu przedsięwzięć zmierzających do jego osiągnięcia.

VIII. BIBLIOGRAFIA

1. Program opieki nad zabytkami województwa pomorskiego na lata 2007 – 2010.
2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Człuchów (Fundacja Ecobaltic).
3. Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków i ewidencji zabytków.
4. Strategia zrównoważonego rozwoju gminy Człuchów na lata 2005 – 2013.

1704

**UCHWAŁA Nr XLIII/194/2009
Rady Miejskiej w Debrznie
z dnia 30 marca 2009 r.**

w sprawie uchylecia uchwały Nr XXXVIII/175/2008 Rady Miejskiej w Debrznie z dnia 29 grudnia 2008 r.

Na podstawie art. 18 ust. 1 w związku z art. 7 ust. 1 pkt 8 ustawy o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.) i w związku z art. 4 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela (Dz. U. Nr 1, poz. 1) Rada Miejska uchwała, co następuje:

§ 1

Uchyla się uchwałę Nr XXXVIII/175/2008 Rady Miejskiej w Debrznie z dnia 29 grudnia 2008 r. w sprawie ustalenia regulaminu określającego wysokość stawek dodatków i szczegółowe warunki przyznawania nauczycielom dodatków: za wysługę lat, motywacyjnego, funkcyjnego, za warunki pracy oraz wysokość i warunki wypłacania innych składników wynagrodzenia wynikających ze stosunku pracy, szczegółowy sposób obliczania wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny

doraźnych zastępstw w szkołach i placówkach prowadzonych przez Gminę Debrzno w 2009 r.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Debrzno.

§ 3

Uchwała podlega ogłoszeniu i wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Miejskiej
Marek Romaniec

1705

**UCHWAŁA Nr XLIII/196/2009
Rady Miejskiej w Debrznie
z dnia 30 marca 2009 r.**

w sprawie uchylecia uchwały Nr XXII/114/2008 Rady Miejskiej w Debrznie z dnia 28 marca 2008 r.

Na podstawie art. 18 ust. 1 w związku z art. 7 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 08 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zmianami), Rada Miejska uchwała, co następuje:

§ 1

Uchyla się uchwałę Nr XXII/114/2008 Rady Miejskiej w Debrznie z dnia 28 marca 2008 r. w sprawie ustalenia zasad korzystania ze stołówek zorganizowanych w szkołach podstawowych i zespołach szkół, prowadzonych przez gminę Debrzno, w tym wysokości opłat wnoszonych przez uczniów oraz nauczycieli i innych pracowników szkoły za korzystanie z posiłków w tych stołówkach, ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym

Województwa Pomorskiego Nr 57, poz. 1612 z dnia 23 czerwca 2008 r.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Debrzno.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.

Przewodniczący
Rady Miejskiej
Marek Romaniec

1706

**UCHWAŁA Nr 250/2009
Rady Gminy w Główniczach
z dnia 8 kwietnia 2009 r.**

w sprawie rozpatrzenia sprawozdania z wykonania budżetu gminy za 2008 rok.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. Nr 142 poz. 1591 z 2001 r. ze zm.) po wysłuchaniu opinii Komisji Rewizyjnej Rada Gminy uchwała, co następuje:

§ 1

1. Przyjmuje się sprawozdania Wójta Gminy z wykonania budżetu i planu finansowego zadań zleconych za 2008 rok zamykające się kwotami:

— dochody ogółem	plan	26.604.708,00
	wykonanie	26.752.113,80
— wydatki ogółem	plan	30.027.974,00
	wykonanie	25.984.008,79

W tym realizacja planu finansowego zadań zleconych:

— dotacja planowana	5.341.726,00
— dotacja otrzymana	5.110.157,82
— wydatki plan	5.341.726,00
wykonanie	5.110.157,82
2. Budżet zamyka się wynikiem plus	768.105,01 zł

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega

ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.

Przewodniczący
Rady Gminy
Jan Puchalski

1707

UCHWAŁA Nr 252/2009
Rady Gminy Główny
z dnia 8 kwietnia 2009 r.

w sprawie zmiany Uchwały Nr 235/2009 Rady Gminy Główny z dnia 11 marca 2009 r.
w sprawie „Programu opieki nad zabytkami Gminy Główny na lata 2009 - 2012”.

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt. 9, art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. w Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.), art. 87 ust. 1, 3, 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t. j. w Dz. U. z 2003 r. Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.) po uzyskaniu opinii Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków Rada Gminy uchwała co następuje:

§ 1

W uchwale Nr 235/2009 Rady Gminy Główny z dnia 11 marca 2009 r. załącznik stanowiący „Program opieki nad zabytkami Gminy Główny na lata 2009 - 2012” otrzymuje brzmienie jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.

Przewodniczący
Rady Gminy
Jan Puchalski

Załącznik
do uchwały Nr 252/2009
Rady Gminy w Głównych
z dnia 8 kwietnia 2009 r.

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI
GMINY GŁÓWCZYCE NA LATA 2009 – 2012

I. WSTĘP

Utrzymanie dziedzictwa kulturowego w dziedzinie architektury i urbanistyki oraz zachowanie go dla przyszłych pokoleń wymaga tworzenia odpowiednich ku temu warunków.

Ważną rolę społeczną w tej dziedzinie może odgrywać prezentacja z ukazaniem istniejących wartości oraz sposobów zmierzających do ich zachowania.

Dziedzictwo kulturowe, to nie tylko dorobek materialny i duchowy poprzednich pokoleń, to również dorobek naszych czasów. Dawne materialne i niematerialne dobra kultury stanowią o bogactwie nieodnawialnych źródeł informacji o życiu i działalności naszych przodków oraz o potrzebie zachowania tych źródeł dla przyszłych pokoleń. Zachowanie zabytków, ich ochrona i konserwacja jest działaniem ważnym w interesie publicznym ze względu na znaczenie zabytków w procesie edukacji, oraz kulturowej identyfikacji mieszkańców. Stanowią one również o atrakcyjności ekonomicznej i turystycznej regionu.

Gminny Program Opieki nad Zabytkami gminy Główny

na lata 2009-2012 jest dokumentem o charakterze uzupełniającym w stosunku do innych aktów planowania w gminie (Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Główny). Nie stanowi jednak aktu prawa miejscowego, lecz jest dokumentem polityki administracyjnej w zakresie podejmowanych działań dotyczących inicjowania, wspierania i koordynowania prac z dziedziny ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego.

Program opieki nad zabytkami stanowi podwalinę współpracy między samorządem gminy, właścicielami zabytków i Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Współpraca ta rozwijana w kolejnych latach powinna przynieść lokalnej społeczności, i nie tylko, wymierne korzyści – zachowanie naszego dziedzictwa kulturowego dla przyszłych pokoleń.

II. SPIS POJĘĆ

Ilekoć w niniejszym programie jest mowa o:

- 1) programie – rozumie się przez to „Gminny Program opieki nad zabytkami Gminy Główny na lata 2009-2012”
- 2) konserwatorze zabytków – rozumie się przez to Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku
- 3) rejestrze zabytków – rozumie się przez to rejestr zabytków prowadzony przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Gdańsku i delegaturę w Słupsku

III. OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I OPIEKA NAD ZABYTKAMI

1. Uregulowania formalno-prawne

Podstawą prawną ochrony dziedzictwa kulturowego w Polsce jest Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r. Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.), określająca przedmiot, zakres i formy ochrony i opieki nad zabytkami, zasady tworzenia krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, zasady finansowania prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach, a także organizację organów ochrony zabytków. Zgodnie z zapisami Ustawy (art. 3, 6):

Zabytek jest to nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich część lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki lub zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną artystyczną lub naukową.

— Zabytki nieruchome są to krajobrazy kulturowe, układy urbanistyczne, ruralistyczne i zespoły budowlane, dzieła architektury i budownictwa, dzieła budownictwa obronnego, obiekty techniki, cmentarze, parki, ogrody i inne formy zaprojektowanej zieleni, miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne lub działalność wybitnych osobistości bądź instytucji.

- Zabytki ruchome są to dzieła sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej, kolekcje, numizmaty oraz pamiątki historyczne (militaria, sztandary, pieczęcie, odznaki, medale i ordery), wytwory techniki, materiały biblioteczne, instrumenty muzyczne, wytwory sztuki ludowej i rękodzieła oraz inne obiekty etnograficzne oraz przedmioty upamiętniające wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji.
- Zabytki archeologiczne są to pozostałości terenowe pradziejowego i historycznego osadnictwa, cmentarzyska, kurhany, relikty działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej.

Ochrona zabytków polega na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie; zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków; udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków; przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę; kontrole stanu zachowania i przeznaczenia zabytków; uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

Opieka nad zabytkiem sprawowana jest przez jego właściciela lub posiadacza i polega, w szczególności, na zapewnieniu warunków: naukowego badania i dokumentowania zabytku; prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku; zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie; korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości; popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz o jego znaczeniu dla historii kultury. Ustawowej ochronie podlegają również nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej.

2. Opis form ochrony zabytków

Ustawa (art. 7) reguluje następujące formy ochrony zabytków:

- wpis do rejestru zabytków;
- uznanie za pomnik historii;
- utworzenie parku kulturowego;
- ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Rejestr zabytków znajdujących się na terenie województwa prowadzi wojewódzki konserwator zabytków. Zabytek nieruchomy wpisany zostaje do rejestru zabytków na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków z urzędu, bądź na wniosek właściciela zabytku nieruchomego lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy. Do rejestru może być również wpisane otoczenie zabytku wpisanego do rejestru, a także nazwa geograficzna, historyczna lub tradycyjna tego zabytku.

Zabytek ruchomy wpisuje się na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków na wniosek właściciela tego zabytku. Wojewódzki konserwator zabytków może wydać z urzędu decyzję o wpisie zabytku ruchomego do rejestru w przypadku uzasadnionej obawy zniszczenia, uszkodzenia lub nielegalnego wywiezienia zabytku za granicę. Sposób prowadzenia rejestru oraz ewidencji zabytków określa Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 14 maja 2004 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. z 2004 r. Nr 124, poz. 1305).

Uznanie za pomnik historii zabytku nieruchomego wpisanego

do rejestru lub parku kulturowego, o szczególnej wartości dla kultury, następuje na drodze rozporządzenia wydanego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, określającego jego granice, na wniosek ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego;

Utworzenie parku kulturowego w celu ochrony krajobrazu kulturowego oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej, następuje na podstawie uchwały przyjętej przez radę gminy, po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków. Uchwała określa nazwę parku kulturowego, jego granice, sposób ochrony, a także zakazy i ograniczenia. Dla obszarów, na których utworzono park kulturowy, sporządza się obowiązkowo miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

Ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, dotyczą w szczególności zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków i ich otoczenia, innych zabytków nieruchomych znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków oraz parków kulturowych. W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego ustala się również, w zależności od potrzeb, strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których obowiązują określone ustaleniami planu ograniczenia, zakazy i nakazy, mające na celu ochronę znajdujących się na tym obszarze zabytków.

Na podstawie Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami każda gmina prowadzi Gminną Ewidencję Zabytków, która stanowi podstawę do sporządzenia Programu Opieki nad Zabytkami. Ewidencja ta jest prowadzona w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy, objętych Wojewódzką Ewidencją Zabytków. (Art. 21 i 22, Dz. U. z 2003 r. Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.). Wpis zabytków nieruchomych do Gminnej Ewidencji Zabytków sam w sobie nie stanowi formy ich ochrony, jednakże – obok zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia oraz parków kulturowych – stanowi podstawę do objęcia tych zabytków ochroną w formie zapisu w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

3. Organy ochrony zabytków

Zgodnie z art. 89 Ustawy o ochronie zabytków organami ochrony zabytków są:

1. minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w imieniu którego zadania i kompetencje w tym zakresie, wykonuje generalny konserwator zabytków;
2. wojewoda, w imieniu którego zadania i kompetencje, w tym zakresie, wykonuje wojewódzki konserwator zabytków.

Artykuł 90. Ustawy stanowi, że:

1. Generalny konserwator zabytków jest sekretarzem lub podsekretarzem stanu w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.
2. Do zadań wykonywanych przez Generalnego Konserwatora Zabytków należy, w szczególności:
 - opracowywanie krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
 - realizacja zadań wynikających z krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz z koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju;
 - podejmowanie działań związanych z wspieraniem rozwoju regionalnego i realizacją kontraktów wojewódzkich w sprawach opieki nad zabytkami;
 - prowadzenie krajowej ewidencji zabytków i krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem;

- wydawanie decyzji, postanowień i zaświadczeń w sprawach określonych w ustawie oraz przepisach odrębnych;
- organizowanie i prowadzenie kontroli w zakresie przestrzegania oraz stosowania przepisów dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- sprawowanie nadzoru nad działalnością wojewódzkich konserwatorów zabytków;
- promowanie badań naukowych w zakresie konserwacji zabytków;
- organizowanie szkoleń dla służb konserwatorskich;
- organizowanie konkursów promujących opiekę nad zabytkami, w tym przyznawanie wyróżnień, nagród pieniężnych lub rzeczowych;
- opiniowanie wniosków o nadanie odznaki „Za opiekę nad zabytkami”;
- współpraca z organami administracji publicznej w sprawach ochrony zabytków;
- organizowanie szkoleń w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- podejmowanie działań dotyczących troski o zabytki związane z historią Polski, pozostające poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Do zadań wykonywanych przez wojewódzkiego konserwatora zabytków należy w szczególności (art. 91.4. Ustawy):

- realizacja zadań wynikających z krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- sporządzanie, w ramach przyznanych środków budżetowych, planów finansowania ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- prowadzenie rejestru i wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz gromadzenie dokumentacji w tym zakresie;
- wydawanie, zgodnie z właściwością, decyzji, postanowień i zaświadczeń w sprawach określonych w ustawie oraz w przepisach odrębnych;
- sprawowanie nadzoru nad prawidłowością prowadzonych badań konserwatorskich, architektonicznych, prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych i innych działań przy zabytkach oraz badań archeologicznych;
- organizowanie i prowadzenie kontroli w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- opracowywanie wojewódzkich planów ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych oraz koordynacja działań przy realizacji tych planów;
- upowszechnianie wiedzy o zabytkach;
- współpraca z innymi organami administracji publicznej w sprawach ochrony zabytków.

Przy ministrze właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego działa Rada Ochrony Zabytków jako organ opiniodawczo-doradczy w sprawach realizacji polityki Rady Ministrów w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Przy Generalnym Konserwatorze Zabytków działa Główna Komisja Konserwatorska jako organ opiniodawczy do spraw działań konserwatorskich podejmowanych przy zabytkach.

Przy wojewódzkim konserwatorze zabytków działa Wojewódzka Rada Ochrony Zabytków jako organ opiniodawczy w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków wraz z ośrodkami regionalnymi.

IV. OPIEKA NAD ZABYTKAMI W DOKUMENTACH PROGRAMOWYCH

1. Ramy dla nowoczesnego mecenatu państwa w sferze kultury, ale przede wszystkim – dla nowoczesnie pojmowanej polityki kulturalnej państwa, funkcjonującej w warunkach rynkowych, a także wspólnoty Polski z Unią Europejską

wyznacza Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004–2013. Celem strategicznym przyjętego przez Radę Ministrów w dniu 21 września 2004 r. dokumentu jest zrównoważenie rozwoju kultury w regionach. Jego realizacja odbywać się będzie przez osiąganie celów częściowych.

2. Program Opieki Nad Zabytkami Województwa Pomorskiego na lata 2007 – 2010

W programie tym zdefiniowano zasoby dziedzictwa kulturowego województwa pomorskiego oraz dane o zasobach wynikające z uwarunkowań prawnych oraz działalności organów odpowiedzialnych za sprawowanie ochrony nad zabytkami. Podstawowa wiedza dotycząca wartości i znaczenia obiektów zabytkowych zawarta jest w:

- Rejestrze zabytków
- Ewidencji zabytków.

Rejestr i ewidencja zabytków ujęte są w formie kart ewidencyjnych prowadzonych przez Wojewódzkiego Urząd Ochrony Zabytków w Gdańsku i delegaturę w Słupsku, którymi kieruje Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków.

Z terenu Gminy Głównyzyce w rejestrze zabytków ujęto 31 zabytkowych obiektów z zakresu architektura, budownictwo, parki.

3. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Głównyzyce uchwalone przez Radę Gminy Głównyzyce w grudniu 1999 r. zinventaryzowało zasób dziedzictwa kulturowego naszej gminy. Przedstawia się on następująco.

Gmina Głównyzyce jest zasobna w zabytki architektoniczne, budownictwa oraz archeologiczne, usytuowane często w bardzo atrakcyjnym krajobrazie przyrodniczym. Na terenie gminy Głównyzyce znajduje się znacząca liczba obiektów, które zostały wpisane do rejestru zabytków bądź pozostają w ewidencji konserwatorskiej. Są wśród nich budowle sakralne, zespoły pałacowo – parkowe, cmentarze, zabytkowe układy wiejskie, zabytki archeologiczne. Gmina Głównyzyce położona jest na terenach, gdzie często zmieniał się przebieg granicy państwowej. Panowali tu między innymi książęta pomorscy, obszar był pod władztwem brandenburskim i pruskim. W krajobrazie gminy Głównyzyce widoczne są wątki kulturowe ludności autochtonicznej, polskie i niemieckie.

Kaszubi Nadlebscy – Słowińcy to grupa ludności autochtonicznej zamieszkująca także teren obecnej gminy Głównyzyce przez wiele stuleci. Trudniła się ona rybołówstwem i rolnictwem. Na przestrzeni wieków Słowińcy wypracowali sposoby gospodarowania na terenach wyjątkowo trudnych do uprawy i zagospodarowania rolnego ze względu na sąsiedztwo jeziora Łebsko i występowanie terenów podmokłych.

Słowińcy byli protestantami i msze odprawiali w języku słowińskim, posługiwali się śpiewnikiem polsko – kaszubskim. W II poł. XIX wieku również na terenach zamieszkałych przez Słowińców nasilił się proces germanizacji, któremu sprzyjali właściciele majątków ziemskich pochodzenia niemieckiego. Dla Słowińców wręcz symboliczna stała się data – 1886 rok, kiedy to została odprawiona w kościele głównyzyckim ostatnia msza w języku słowińskim. Słowińcy przetrwali na tych terenach w rozproszeniu do roku 1945. Po roku 1945 poddawani byli szykanom i wysiedlani. Kultura autochtonicznych Słowińców uległa wyniszczeniu. Pozostały jedynie materialne elementy dziedzictwa kulturowego Słowińców w postaci obiektów budowlanych, rękodzieł i innych osiągnięć oraz zapisów odnośnie dziedzictwa kulturowego niematerialnego (zwyczaje, obrzędy).

Na terenie gminy Głównyzyce wsie Słowińców to Cecenowo, Izbica i Gać. Zachowały się tu przedmioty kultury materialnej oraz przykłady budownictwa słowińskiego. Miejsowość Gać była niewielką osadą rybacką i niewielkim majątkiem. Do lat 60-tych istniał tu dworek z parkiem, perełka architektury wiejskiej. Współcześnie ślady tego założenia są nieczytelne.

Gmina Głównyce położona jest na terenach, które na przełomie XVIII i XIX wieku charakteryzowały się wysoką kulturą dominującą tu gospodarki rolnej. Dobrze zarządzane majątki i korzystne warunki naturalne sprzyjały rozwojowi efektywnych gospodarstw rolnych. Na obszarze gminy znajdowały się majątki rodów Zitzewitz, Krokow, Stojentin, Somnitz i innych. Ludność pochodzenia germańskiego spotkał tu po II wojnie światowej podobny los jak Słowińców. W krajobrazie gminy Głównyce dominuje dziś charakterystyczne dla wielkotowarowej produkcji rolnej skoncentrowane osadnictwo: założenia dworsko-parkowe oraz dawne wsie folwarczne. Szczegółowy wykaz zasobów dziedzictwa kulturowego gminy Głównyce zawiera Aneks Nr 3 do Studium, w którym znajdują się:

- 1) wykaz obiektów i obszarów prawnie chronionych – wpisanych do rejestru zabytków,
- 2) wykaz cennych założeń parkowych,
- 3) wykaz cmentarzy,
- 4) wykaz obiektów będących w ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
- 5) charakterystyka wsi.

We wsiach Żoruchowo, Żelkowo, Zgojewo, Drzeżewo, Siodłonie, Wielka Wieś, Głównyce, Przebędowo, Górzyno, Podole, Dargoleza, Równno, Rzuszcze, Pobłocie, Cecenowo historycznie ukształtowana struktura przestrzenna o dużej wartości kulturowej w skali lokalnej została zachowana najpełniej, a w szczególności:

- rozplanowanie zespołu przestrzennego,
- historycznie ukształtowane podziały parcelacyjne,
- istniejąca zabudowa o wartości historycznej z historyczną kompozycją obiektów,
- historyczna kompozycja zespołów zabudowy i typów zabudowy, kompozycja układów zieleni.

Wsie te usytuowane są w charakterystyczny sposób, we wnętrzach krajobrazowych, w których historycznie ukształtowana sylweta całej wsi stanowi dominantę i przesądza o kompozycji otoczenia.

We wsiach Izbica i Gać zachowany krajobraz kształtują elementy kultury Słowińców, tj. zagospodarowanie siedlisk charakteryzujące się usytuowaniem budynku mieszkalnego równoległe do ulicy oraz budynków gospodarczych położonych w głębi zagrody. Regionalne cechy architektury uległy nieznacznym przekształceniom i zatarciu (np. otynkowane budynki o konstrukcji szachulcowej), ale charakterystyczny dla kultury Słowińców typ zabudowy jest nadal czytelny.

Założenia pałacowo – parkowe folwarków stanowią cenne elementy dziedzictwa kulturowego gminy. Spośród wielu pałaców i parków kilkanaście (13) zostało objętych prawną ochroną i zostało wpisanych do rejestru zabytków województwa pomorskiego. Są to założenia rezydencjonalne (parki i pałace) w Głównycach, Cecenowie, Górzynie, Podolu Wielkim, Skórzynie, Szczypkowicach, Wielkiej Wsi, Wolinii, Wykosowie i Żoruchowie oraz parki w Żelkowie i Równnie.

Założenia folwarczne oplecione zostały współczesnymi wsiami. W każdej jednak z nich to pierwotne założenie kompozycyjne jest do odczytania w terenie. Każdy folwark składał się z trzech części: zespołu rezydencjonalnego, podwórza gospodarczego oraz osady pracowników folwarcznych. Część rezydencjonalną tworzyły pałac, ewentualnie dwór wraz z parkiem. Założenie rezydencjonalne zazwyczaj powiązane było bezpośrednio z częścią gospodarczą.

W założeniach parkowych dominują parki krajobrazowe. Parki leśne występują w Wykosowie i Wielkiej Wsi. W ewidencji WKZ znajdują się założenia parkowe w Będziechowie, Cieminie, Choćmirówku, Izbicy, Klęcinie, Pobłociu, Rumsku, Warblinie oraz park w Wielkiej Wsi.

Po wojnie całe założenia folwarczne przynależały do Państwo-

wych Gospodarstw Rolnych. Budynki gospodarcze najczęściej służyły jak przed wojną rolnictwu, obiekty mieszkaniowe i reprezentacyjne przeznaczone były na biura i lokale mieszkalne. Po upadku gospodarstw państwowych większość obiektów stała nie użytkowana kilka lat. Stan zachowania dziedzictwa kulturowego na terenie gminy często pogarsza ich nieuregulowany stan prawny lub brak stosownej opieki właściciela. Jednak znaczna część obiektów zabytkowych i cennych posiada już nowych właścicieli lub zarządców.

Na terenie gminy Głównyce znajduje się pięć cmentarzy posiadających wartość historyczną i kulturową. Wszystkie były cmentarzami ewangelickimi. Dwa z nich, we wsiach Głównyce i Izbica, są aktualnie czynnymi cmentarzami rzymsko-katolickimi. Na terenach leśnych w zarządzie Lasów Państwowych znajdują się 32 cmentarze, głównie poniemieckie, ewangelickie.

W studium opisano również archeologiczne dziedzictwo kulturowe

Pod względem morfogenetycznym, implikującym mikroregiony osadnictwa pradziejowego oraz wczesnośredniowiecznego, gmina Głównyce położona jest w granicach trzech różnych genetycznie jednostek mezoregionalnych: Pobrzeża Słowińskiego w części Niziny Gardzieńsko – Łebskiej, Wysoczyzny Damnickiej i Wysoczyzny Łęborskiej.

Obie wysoczyzny charakteryzują się znacznym zróżnicowaniem hipsometrycznym i urozmaiconą rzeźbą z czytelnymi formami dolinnymi i pradolinnymi. Nizina obejmuje fragment jeziora lagunowego Łebsko, fragment równiny akumulacji rzeczno – pradolinnej oraz kompleks równiny akumulacji organogenicznej – pradolina Łeby.

Stanowiska archeologiczne układają się zespołami i mikroregionami osadniczymi zlokalizowanymi na terasach dolin i pradoliny w strefach o dogodnych warunkach hydrograficzno – glebowych z pominięciem odwodnionych fragmentów centralnych części płatów wysoczyznowych.

Pradzieje gminy charakteryzują się pełną sekwencją chronologiczną – kulturową od mezolitu poczynając i na późnym średniowieczu kończąc. Główny trzon osadnictwa pradziejowego tworzy łużycko – pomorski horyzont kulturowy (222 punktów osadniczych), przy znacznym udziale oksywsko – wielbarskiego horyzontu kulturowego (82 punkty osadnicze). Cechą kulturową wyróżniającą osadnictwo pradziejowe gminy spośród innych gmin w tej strefie, jest znaczny udział relikwów osadnictwa kultur neolitycznych (kultury amfor kulistych, pucharów lejkowatych i ceramiki sznurowej – aż 41 punktów osadniczych) oraz wyjątkowa obecność schyłkowego mezolitu – Cecenowo, Skórzyno, fragmenty pradoliny Łeby.

Istotny dla tożsamości regionu udział osadnictwa wczesnośredniowiecznego (280 punktów osadniczych), świadczący o kontynuacji osadniczej przynajmniej od wczesnego średniowiecza, wykazuje ścisły związek ze średniowiecznym rodowodem większości wsi na tym terenie.

Na obszarze gminy zarejestrowano ponad 770 stanowisk archeologicznych udokumentowanych materiałem źródłowym, z których do ochrony konserwatorskiej wytypowano 243.

Ochroną prawną objętych jest dziesięć stanowisk, są one wpisane do rejestru zabytków województwa pomorskiego i usytuowane: na północ od Cecenowa, w sąsiedztwie terenów zabudowanych Głównyc, w pobliżu Rówienka, w okolicy Równa, przy drodze wojewódzkiej między Wykosowem i Rzuszczem, w lesie położonym na zachód od Żoruchowa, między Choćmirowem i Rumskiem, na wschód od Siodłonia. Do wpisu do rejestru zabytków województwa pomorskiego przewidzianych jest 30 stanowisk. W siedmiu przypadkach rozpoznane stanowiska archeologiczne tworzą własną formę krajobrazową, z wyraźną w terenie strefą ekspozycji stanowiska archeologicznego.

Postępująca destrukcja stanowisk archeologicznych stwarza zagrożenie stopniowej, fizycznej likwidacji tego najstarszego dziedzictwa kulturowego. Zasady polityki przestrzennej gminy powinny tworzyć możliwości ochrony i zachowania najstarszego dziedzictwa terenu gminy, tj. archeologicznego dziedzictwa kulturowego.

W krajobrazie gminy dominują skoncentrowane zabudowania historycznie ukształtowanych wsi z dużymi kompleksami terenów rolniczych bez zabudowy. Na terenie gminy wyróżniają się kilka wsi, które są szczególnie wyeksponowane w otoczeniu. Należą do nich Górzyno, Stowięcino oraz Główny i Skórzyno.

Ekspozowane z punktów widokowych sylwety wsi i ich wartość kajakobrazowa i estetyczna stanowią ważne elementy tworzące tożsamość gminy. Pozostałe wsie charakteryzują się zachowanym, w znacznym stopniu, historycznym układem i ze względów kulturowych zasługują na pielęgnację dotychczasowego krajobrazu. W szczególności we wsiach posiadających obiekty wpisane do rejestru oraz znajdujące się w ewidencji zabytków WKZ, dalszy rozwój powinien być podporządkowany ukształtowanemu strukturom przestrzennym.

Gmina Główny znajduje się w nadmorskim obszarze krajobrazowo – kulturowym rozciągającym się na północ od szlaku komunikacyjnego Szczecin – Gdańsk. Obszar ten zasobny jest w zabytki architektoniczne budownictwa oraz archeologiczne, usytuowane często w bardzo atrakcyjnym krajobrazie przyrodniczym. W krajobrazie gminy Główny widoczne są wątki kulturowe ludności autochtonicznej, polskie i niemieckie wynikające z położenia na pograniczu różnych kultur i państwowości.

Strategiczne cele polityki przestrzennej w zakresie kształtowania i ochrony dziedzictwa kulturowego gminy:

- zachowanie, należyte utrzymanie oraz racjonalne wykorzystanie wartości dziedzictwa kulturowego decydującego o tożsamości gminy, przede wszystkim zabytków;
- zachowanie różnorodności kulturowej krajobrazu gminy;
- ochrona i zachowanie najstarszego dziedzictwa terenu gminy, tj. archeologicznego dziedzictwa kulturowego.
- pielęgnacja harmonijnego krajobrazu gminy, w szczególności zadrzewień dróg, zespołów zieleni śródpolnej związanej z niwowym układem pól, zespołów zieleni siedliskowej związanej z zabudową wsi, starodrzewu cennych cmentarzy i zieleni podworskiej, walorów krajobrazowych takich jak ciągi i osie widokowe, panoramy i otwarcia widokowe.

V. ZASOBY DZIEDZICTWA I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO GMINY GŁÓWCZYCE.

Gmina Główny położona jest w województwie pomorskim, w północno – wschodniej części powiatu słupskiego, na Pobrzeżu Słowińskim. Gmina Główny jest największą gminą w powiecie słupskim, a szóstą pod względem wielkości w województwie pomorskim. Powierzchnia Gminy wynosi 324 km².

Największą miejscowością jest wieś gminna Główny, w której mieszka ponad 21% mieszkańców gminy.

GŁÓWCZYCE

Znajdują się tu liczne zabytki:

Kościół neogotycki, parafialny p.w. św. Piotra i Pawła, zbudowany w 1891 r. na miejscu starszego z połowy XVIII wieku. Plebania (ul. Kościuszki 9) murowana z I połowy XIX wieku. Kaplica cmentarna (od ul. Kościuszki) murowana, zbudowana w 1869 r.

Kaplica cmentarna (na cmentarzu), neoklasycystyczna, murowana z początku XX wieku.

Cmentarz przykościelny założony w II połowie XIX wieku, czynny do dziś. Obiekt na planie wydłużonego trapezu, roz-

ciągającego się na północ od kościoła. Płyty grobowe z XIX wieku oraz kamienny pomnik z 1999 r. poświęcony pamięci zmarłym. Do lat 70-tych XX wieku na cmentarzu znajdowały się dwie XVIII-wieczne płyty grobowe.

Pałac murowany z połowy XIX wieku, przebudowany w latach 1910/11. Wyposażenie: stolarka drzwiowa, boazerie, wyposażenie gabinetu, stiuki.

Park dworski z XIX/XX wieku.

Zespół folwarczny murowany z połowy XIX wieku, rozbudowany w latach 1910/11.

ŻELKOWO

W miejscowości Żelkowo znajdują się obiekty wpisane zarówno do rejestru zabytków jak i do ewidencji konserwatora zabytków. Do rejestru zabytków wpisany został park dworski z XIX wieku oraz kościół murowany z I połowy XIX wieku, neogotycki, przebudowany w 1897 r. Jest to pierwszy kościół wybudowany w tej miejscowości. W 1899 r. utworzony tu został samodzielny ośrodek duszpasterski ewangelicki. Kościół jest jednonawowy, zbudowany z ciosów granitowych i cegły z wyodrębnionym prezbiterium zakończonym trójbocznie. Wieża dostawiona, trzykondygnacyjna, zwieńczona dachem ostrosłupowym, kryta łupkiem. Dach dwuspadowy, kryty dachówką. Strop pseudokolebka, drewniany, belkowany. Drzwi i okna ostrołukowe. W kościele znajdują się organy budowane przez Völknera z Duninowa. W 1981 r. założono nowe okna z witrażami.

Przy kościele stoi pomnik poświęcony poległym podczas I wojny światowej.

W ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków znajdują się:

- Budynek mieszkalny murowany z końca XIX wieku (numer 5);
- Budynek mieszkalny murowany z początku XX wieku (numer 11);
- Budynek mieszkalny murowany z 1913 r. (numer 12);
- Budynek mieszkalny murowany z końca XIX wieku (numer 15);
- Stodoła szachulcowa z 2 połowy XIX wieku (numer 42).

Elektrownia wodna zbudowana na rzece Łupawie, jest jedną z najstarszych na Pomorzu. Uruchomiono ją w 1906 r. Po pięciu latach dobudowano halę i zainstalowano dodatkowo silnik Diesla na ropę naftową. W 1945 r. Armia Czerwona zdemontowała urządzenia. Elektrownia została odbudowana w latach 1950-1954. Powierzchnia zlewni 703 km², średni przepływ 6,24 m³/s, moc instalowana 340 kW (2 turbozespoły), przełyk instalowany 2 x 5,3 m³/s. Pozostałe obiekty elektrowni to jaz ruchomy (długość 8,25 m), jaz stały kamienny (długość 9,50 m), zbiornik, kanał długości 2,9 km.

Na północnej fasadzie elektrowni znajduje się duży herb.

Dom nr 11, murowany z początku XX wieku.

Dom nr 12, murowany z 1913 r.

Cmentarz poniemiecki (ewangelicki) położony jest niecały kilometr na zachód od wsi nieopodal rzeki Łupawy w miejscu gdzie dawniej znajdował się drewniany most (po którym są szczątki). Obiekt o czytelnym, prostokątnym założeniu, otoczony murkiem z głazów narzutowych. Nieliczne szczątki po nagrobkach.

Pomnik na wzniesieniu przy nowym cmentarzu. Jest to około sześciometrowy kamienny obelisk poświęcony najprawdopodobniej poległym w wojnie z Francją. Obiekt ten jest zaznaczony na mapie z 1889 r.

PODOLE WIELKIE

Dużym potencjałem miejscowości jest założenie dworsko parkowe, atrakcyjne z turystycznego punktu widzenia. Murowany pałac z połowy XIX wieku leży w północnej części majątku około 200 metrów od drogi wiejskiej. Otoczony jest

parkiem ze starodrzewem z wydzieloną częścią na sad i ogród w północno-zachodniej części posesji przy drodze Połbocie – Stowięcino. Przed pałacem, wyraźnie oddzielona jest gospodarcza część majątku, która składa się z obór, stajni, gorzelnii, kuźni i mniejszych budynków gospodarczych. Do pałacu prowadzi duży podjazd w kształcie podkowy. Obiekt dwukrotnie był niszczoney przez pożary. Po II wojnie światowej był siedzibą PGR-u w Podolu Wielkim. Na parterze mieściło się przedszkole, biura, mieszkanie, na piętrze – mieszkania, w piwnicy – piwnice mieszkańców pałacu, kotłownia, nieczynna stołówka i magazyny. Obecnie własność prywatna – bez możliwości zwiedzania.

Pałac jest budowlą jednopiętrową, podpiwniczoną, z wejściem osłoniętym portykiem. Portyk jest wsparty na czworokątnych w przekroju kolumnach, zwieńczony trójkątnym tympanonem. Na wszystkich poziomach układ wnętrz trójtraktowy z środkową sienią po osi wzdłużnej budynku i pomieszczeniami mieszkalnymi po obu stronach sieni.

Piwnice pałacu zbudowane z ciosów granitowych, tylko obmurowania otworów okiennych i drzwiowych z cegły, mury parteru i piętra również z cegły. Budynek w części parterowej i pięterowej został otynkowany, tynk jest boniowany, co wyraźnie zaznaczone jest na narożnikach. Dach krokwiowo-jętkowy z stolcem, czterospadowy, kryty dachówką zakładkową.

We wnętrzu pałacu zachowała się oryginalna stolarka, na szczególną uwagę zasługują drzwi z ościeżnicami na parterze. W niektórych pomieszczeniach jest oryginalny parkiet, na piętrze są podłogi z desek. W pałacu zachował się jeden oryginalny piec kaflowy, biały z zwieńczeniem w formie korony oraz rzeźbą na stronie licowej pieca.

Przy pałacu usytuowany jest krajobrazowy park dworski z połowy XIX wieku.

W kierunku zachodnim od wsi usytuowany jest historyczny, poniemiecki cmentarz ewangelicki. Cenne walory kulturowe, znajdujące się w ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków to murowana kaplica cmentarna z 1863 r. oraz murowana kuźnia z połowy XIX wieku. We wsi zachowały się również domy z XIX-XX wieku:

- budynek mieszkalny szachulcowy, 1 połowa XIX w., Podole Wielkie 9
- budynek mieszkalny murowany, 1 ćwiartka XX w., Podole Wielkie 10
- budynek mieszkalny murowany, 1 ćwiartka XX w., Podole Wielkie 11
- budynek mieszkalny murowany, 1 ćwiartka XX w., Podole Wielkie 12

SKÓRZYNO

Najokazalszym zabytkiem Skórzyna jest klasycystyczny, murowany pałac, wzniesiony w 1870 r. Jest on położony w środkowej części wsi, w głębi podwórza, na osi wschód zachód. Z przodu po obu stronach mieszczą się budynki gospodarcze – stajnia z oborą i stodoła. Na dziedziniec prowadzi podjazd w kształcie podkowy z kamiennym murkiem i owalnym klombem między ramionami podjazdu. Podjazd ten umożliwia komunikację z wysokim parterem. Za pałacem pozostały resztki parku. Budynek zbudowany jest na rzucie wydłużonego prostokąta, posiada podpiwniczenie o symetrycznym trzytraktowym układzie wnętrza z wzdłużną sienią rozdzielającą pomieszczenia I i III traktu (piwnica i parter). W piwnicy znajdowała się dawniej kuchnia ze stołówką dla robotników i kotłownia. Na parterze znajdowały się pomieszczenia reprezentacyjno-mieszkalne. Na piętrze – poddaszu pomieszczenia mieszkalne w wystawce nad wejściem głównym i przy ścianach szczytowych. Gospodarcze wejścia do pałacu znajdują się w obydwu ścianach szczytowych. Główne wejście osłania czterokolumnowy portyk z balkonem i piętrowa wystawka w połaci dachu. Pierwotnie drugie wejście do pomieszczeń parteru znajdowało się od

strony ogrodu. Prowadziła do nich, żeliwna, ozdobnie kręta klatka schodowa. Mur piwnic nie jest otynkowany, resztę pokryto tynkiem z szorstkim pasem tynku przy narożnikach boniowanym, nad niektórymi oknami zachowane są gzymsy. Dolna partia pałacu jest murowana z kamienia- I kondygnacja, reszta z cegły, dach krokwiowo-jętkowy, mansardowy, kryty eternitem. Okna dwuskrzydłowe, od strony ogrodu ośmiokwaterowe, od podwórza osadzono okna sześciokwaterowe.

Reprezentacyjne pomieszczenia na parterze wyłożone są parkietem układanym w romby, w pozostałych są podłogi z desek, w sieni jest posadzka, zachowana jest także oryginalna klatka schodowa prowadząca z parteru na poddasze. Drzwi i odrzwia przy wejściach głównych na parterze zostały przyozdobione ryzowaniem – motywy trapezu i półkolistej rozety.

Jednym z ważniejszych zasobów jest leśny park krajobrazowy ze starodrzewiem. Park urządzone w stylu romantycznym w pierwszej połowie XIX wieku, zajmuje on powierzchnię 2 ha. We wsi zachował się szachulcowy budynek mieszkalny z I połowy XIX wieku (Skórzyno 11). Obiekt ten znajduje się w ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Na południe od Skórzyna znajduje się historyczny cmentarz ewangelicki.

PRZEBĘDOWO SŁUPSKE

Najstarszym walorem wsi, który zachował się do czasów obecnych jest murowany dwór z II połowy XVIII wieku. Ciekawym elementem jest również murowana obora postawiona w połowie XIX wieku. W krajobraz wsi wtopiły się również trzy murowane budynki mieszkalne datowane na połowę XIX wieku (Przebędowo Słupskie 2b, 7 i 7b), które znajdują się w ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. We wsi znajduje się również poniemiecki cmentarz ewangelicki RZUSZCZE

W miejscowości Rzuszcze nie ma obiektów wpisanych do rejestru zabytków. Znajdują się natomiast obiekty wpisane do ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Są to: pałac murowany (1845) – Rzuszcze, budynek mieszkalny murowany (pocz. XX w.) – Rzuszcze 35, budynek mieszkalny szachulcowy (druga połowa XIX w.) – Rzuszcze 43.

CECENOWO

Najokazalszy zabytek Cecenowa to mieszczący się w głębi wielkiego folwarku klasycystyczno-eklektyczny zespół pałacowy z XVII-XIX wieku, o fasadzie długości około 120 metrów. Wilhelm von Zitzewitz w latach 1812 – 1824 zbudował w Cecenowie dwór, który rozbudowany w latach 1864 – 1889 przyjął formę założeń pałacowych. Budowla składa się z trzech wyraźnie od siebie oddzielonych części, z piękną wieżą pośrodku. Pałac jest murowany, otynkowany, z dachem krytym dachówką ceramiczną. Z dawnego wyposażenia pałacu wewnątrz zachowała się belka datowana na 1687 rok, kartusz herbowy rodu von Zitzewitz nad wejściem do starszej części pałacu, piece kaflowe zwieńczone dekoracją rzeźbiarską, oryginalna stolarka drzwiowa i drewniana klatka schodowa w starszej części obiektu. W otoczeniu pałacu zachował się park z licznymi przykładami drzew pomnikowych, między innymi jodły, tulipanowca amerykańskiego (obumarły), jesionu, buka i klonu. W bliskim sąsiedztwie pałacu znajdują się XVIII i XIX-wieczne zabudowania folwarczne, do momentu pożaru w 2008 r. również murowany budynek gospodarczy z 1857 r. (pozostał tylko fundament).

Obok pałacu w Cecenowie znajduje się piękny, zabytkowy XIX-wieczny kościół parafialny pod wezwaniem Najświętszej Marii Panny. Zbudowany został w latach 1867 – 1868 w miejsce dawnego kościoła, który charakteryzował się konstrukcją szkieletową. Obecny kościół jest budowlą typową dla niemieckiego neogotyku. Wymurowany został z cegły, na fundamencie z ciosów granitowych. Nakryty jest dachem dwuspadowym z dachówką tzw. karpiówką. Czteroboczną

wieżę kościoła wieńczy ośmioboczny, ostrołukowy hełm kryty blachą. Kościół jest budowlą jednonawową z wyodrębnionym pięciobocznym prezbiterium i dwoma przybudówkami. Empora umieszczona jest od strony zachodniej. Większość zabytkowego wyposażenia kościoła fundowana była przez członków rodu von Zitzewitz, między innymi organy z 1875 r. z napisem B. Griineberg (działające do dziś) oraz dzwony żeliwne z 1923 r. Chrzcielnica z 1870 r. ufundowana została przez Otto von Krockowa na pamiątkę jego szczęśliwego powrotu z wojny. Z dawnego, szkieletowego kościoła zachował się sześcioramienny mosiężny żyrandol fundacji Hansa Hófta i Anny Ziilzken oraz obraz przedstawiający pastora Lorka, autora opisu miejscowej ludności i jej stroju z XIX wieku. W prezbiterium w oknach znajdują się piękne witraże z motywami religijnymi i herbami rodowymi Stojentínów i Zitzewitzów. Pozostałością po funkcjonującej tu niegdyś kolei jest mурowany budynek stacji kolejowej z początku XX wieku (obecnie dom nr 5). Cecenowo było stacją końcową kolei Dargoleza-Cecenowo (9 km). Rozstaw szyn rozebranej kolei wynosił 750 mm.

Cecenowo to wieś o silnych tradycjach kaszubskich, w 1828 r. dwie trzecie mieszkańców Cecenowa posługiwało się mową kaszubską. We wsi jeszcze w 1842 r. odprawiano często msze w języku kaszubskim, a ostatnia miała miejsce w 1876 r. Do dziś w niektórych domostwach mówi się językiem Ceynowy i Mrongowiusza.

Mieszkańcy Cecenowa w rozmowie często wtrącają gwargę kaszubską (np. „jo” zastępujące potwierdzające „tak”). W przydomowych ogródkach nadal popularnym kwiatem jest piękna malwa.

Legenda głosi, że pomiędzy pałacem, a kościołem przebiega potajemne, podziemne przejście, w którym ukryte są bogactwa rodu von Zitzewitz.

BĘDZIECHOWO

Najstarszym zabytkiem Będziechowa jest szachulcowy budynek mieszkalny z drugiej połowy XVIII wieku (Będziechowo 8), mурowane mauzoleum rodu von Massow z 1860 r. oraz cmentarzysko kultury pomorskiej. Atrakcją jest również park podworski urządzony w stylu angielskim w połowie XIX wieku. Charakterystycznym elementem architektury wsi są czworoboczne zagrody z budynkami bramnymi.

CHOĆMIRÓWKO

W Choćmirówku zachował się mурowany dwór z połowy XIX wieku, który znajduje się w ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

IZBICA

We wsi stoi mурowany kościół filialny p.w. św. Józefa z 1930 r. Budowla ozdobiona jest smukłą, częściowo ryglowaną wieżą. Najokazalszym elementem jest cebulasty, zzieleniały, miedziany chełm. W środku znajdują się freski ze scenami biblijnymi przedstawiającymi życie rybaków (obecnie zamalowane). Podanie ludowe głosi, że gdy doktor Lechman przybył z Berlina z pomocnikami malarskimi to miejscowy proboszcz odnotował wzrost pobożności. Wielu mieszkańców siedziało w kościele przypatrując się pracy malarzy, a ci umieścili ciekawskich na ścianach świątyni. W niedalekiej odległości od świątyni zachował się park podworski z drzewostanem pomnikowym z połowy XIX wieku oraz budynek folwarczny z początku XX wieku, niestety sam dwór nie przetrwał (jedynie fundamenty). Przy wjeździe do miejscowości stoi mурowany budynek mieszkalny datowany na początek XX wieku. Kiedyś znajdowała się w nim restauracja, a obecnie sklep. Obok usytuowany jest budynek mieszkalny o konstrukcji szkieletowej z drugiej połowy XIX wieku (Izbica 3). O trzy domy dalej, po tej samej stronie ulicy mieści się mурowany budynek mieszkalny, z końca XIX wieku (Izbica 41). Elementem kulturowym wsi są również groby ofiar I wojny światowej.

CIEMINO

Zespół dworsko-folwarczny z XIX/XX wieku:

- dwór nr 19, mурowany z I połowy XIX wieku, później nieco przebudowany, późnoklasycystyczny,
- budynek mieszkalny, mурowany z 1882 r. – data na budynku
- park.

DARGOLEZA

Zespół dworsko-folwarczny z XIX wieku: stodoła, spichlerz, czworak nr 5.

Dom nr 1 – mурowany z 1890 r. Na szczycie wmurowana kamienna tablica z inicjałami i datą: W. v. Z. (Wilhelm von Zitzewitz) 1890.

Dom nr 2 – mурowany z końca XIX wieku.

Dom nr 3 – mурowany z końca XIX wieku.

Dom nr 9 – mурowany z I ćwierci XX wieku – dawniej szkoła.

Dom nr 12 – mурowany z kamienia i cegły z końca XIX wieku.

Dom nr 14 – mурowany, dwupiętrowy z 1898 r. Na szczycie wmurowana okrągła tablica z inicjałami i datą: W. v. Z. (Wilhelm von Zitzewitz) 1898. Najprawdopodobniej budynek ten wchodził w skład zabudowań cegielni, która znajdowała się nieopodal przy głównej drodze, a jej druga część na 1 km na wschód od drogi.

Cmentarz poniemiecki, ewangelicki – położony na południe od wsi (54.59795° N, 17.50162° E). Cmentarz zdewastowany z nikłymi śladami po grobach. Granica założenia nieczytelna. Do dnia dzisiejszego zachowała się jedna kamienna płyta. Cmentarz był użytkowany po 1945 r., czego dowodem jest grób z krzyżem z 1961 r. poświęcony Niemce.

DRZEŻEWO

Dwór nr 22, mурowany, zbudowany w II połowie XIX wieku – obecnie budynek mieszkalny.

Budynek gospodarczy nr 4 – mурowano-szachulcowy, zbudowany w 1909 r.

Szkoła nr 18, mурowana, obecnie budynek mieszkalny.

Dom nr 19 – dwojak, szachulcowo-murowany, zbudowany w połowie XIX wieku.

Cmentarz ewangelicki położony na północny-wschód od wsi w lesie. Granice założenia nieczytelne. Starodrzew – sporej wielkości żywotniki. Niewiele śladów po nagrobkach – pobity żeliwny krzyż poświęcony dziecku, filar ozdobny.

Elektrownia wodna na Łupawie – jedna z mniejszych elektrowni Pomorza. Elektrownie wybudowano w 1925 r. wykorzystując jaz zbudowany na potrzeby znajdującego się na drugim brzegu młyna wodnego (młyn został rozebrany najprawdopodobniej na przełomie 70/80 lat XX wieku – do dziś widnieją ceglane szczątki po nim). W 1972 r. zmodernizowano jaz. Zlewnia o powierzchni 620 km² zapewnia średni przepływ 5,4 m³/s, spad 2,6 m. Elektrownia wyposażona jest w 1 turbozespół. Zespół obiektów elektrowni to zapora ziemnobetonowa długości 27 m, jaz upustowy długości 8 m, lewar stalowy samoczynny, kanały długości 20 m, umocnione żelbetem.

GÓRZYNO

Zespół pałacowo-folwarczny, XIX wiek – 1 ćwierć XX wieku:

- pałac mурowany, XIX/XX wiek,
- park.

Młyn mурowany z początku XX wieku. Obiekt w ruinie. Zniszczenie jazu spowodowało zejście wody ze stawu.

LIPNO

Stodoła nr 7, szachulcowa, zbudowana w końcu XIX wieku.

Budynek gospodarczy nr 7, mурowany, zbudowany w 1913 r. – data budowy wraz z inicjałami właściciela do dziś widnieją na budynku.

Stodoła nr 8, mурowana, zbudowana w 1914 r. – data budowy wraz z inicjałami właściciela do dziś widnieją na budynku.

Cmentarz ewangelicki – położony jest na północ od wsi przy drodze do Drzeżewa. Czytelne granice założenia – z przodu kamienny mur. Na cmentarz prowadziły dwie bramy, po której do dziś pozostały murowane filary. Starodrzew – pomnik przyrody – drzewo strzelające w niebo pięcioma pniami. Wiele śladów po nagrobkach, kamienny krzyż oraz filar ozdobny. Cmentarz jeszcze po wojnie był użytkowany, tak więc do dziś pozostało kilkanaście nagrobków powojennych.

RÓWNO

Grodzisko wyżynne kultury łużyckiej, na nim wczesnośredniowieczne o cypowym położeniu, z dobrze zachowanymi wałami opadającymi stromo ku wodom strumieni. Grodzisko położone jest na północ od wsi.

RUMSKO

Zespół folwarczny z połowy XIX i 1 ćwierci XX wieku:

— gorzelnia murowana z początku XX wieku. Gorzelnia produkowała spirytus, płatki ziemniaczane i brańę dla bydła. Po wojnie mieszkali tu niemieccy jeńcy wojenni, którzy byli zatrudnieni przy wyrębie drzew w parku, których drewnem opalało się gorzelnię produkującą nieprzerwanie spirytus.

Park dworski naturalistyczny z pierwszej połowy XIX wieku. Grodzisko wczesnośredniowieczne wyżynne położone na południowy-zachód od wsi, koło miejsca po dawnym dworcu kolejowym. Obiekt ma wydłużony owal i składa się z dwóch części; w części północnej był gród broniony fosą i wałem o wysokości do 5 m, poniżej podgrodzie oddzielone wałem od gródka. Dobrze zachowane wały opadają stromo ku wodom strumieni.

STOWIĘCINO

Kościół parafialny p.w. św. Stanisława Biskupa Męczennika, murowano-szachulcowy z XV wieku, przebudowany w XVIII wieku. Z XV wieku, zachowała się jedynie wieża gotyko-renesansowo-barokowa. Nawa pochodzi z XVII wieku (przebudowana w 1963 r.), ambona z 1632 r., prospekt organowy z początku XIX wieku, epitafium Barbary von Zastrowen. W nowym ołtarzu obraz „Ukrzyżowanie” z XVII wieku.

Cmentarz grzebalny (ewangelicki) o powierzchni 0,25 ha

SIODŁONIE

Grodzisko wyżynne – 1 km na wschód od wsi

SZCZYPKOWICE

Pałac murowany zbudowany w I połowie XIX wieku, w II połowie XIX wieku dobudowano skrzydło północne. Park krajobrazowy z XIX wieku – rozległy park znajduje się obok pałacu.

WARBLINO

Dom mieszkalny nr 25, murowany z początku XX wieku. Cmentarz pomorski położony jest 1,5 km na północ od wsi. Do dnia dzisiejszego zachował się tylko 1 kamienny krzyż upamiętniający pochowanego tu w 1938 r. Segfrieda Rodemskie.

WIELKA WIEŚ

Zespół pałacowo-folwarczny z I połowy i IV ćwierci XIX wieku oraz I ćwierci XX wieku:

- pałac późnoklasycystyczny, murowany z I połowy XIX wieku, rozbudowany w II połowie XIX wieku,
- budynek zarządcy (obecnie dom mieszkalny nr 38), murowany z 1900 r.,
- park krajobrazowy, którego granice stanowią: od zachodu granica działki nr 53, w dalszej części granica drzewostanu, od strony północnej strumyk przepływający przez zadrzewienia olszy, od strony wschodniej i południowej drogi dojazdowej.

Dom mieszkalny nr 23, murowany z 1928 r.

Dom mieszkalny nr 25, murowany z 1927 r.

Zagroda nr 26 z początku XX wieku:

- dom mieszkalny, murowany – ciekawe drzwi wejściowe,

— stodoła drewniana,

— budynek gospodarczy murowany.

Dom mieszkalny nr 28, murowany z 1913 r. – na fasadzie inicjały H.P., ciekawe drzwi wejściowe.

Budynek inwentarski nr 28, murowany z początku XX wieku.

Dom mieszkalny nr 30, murowany z 1913 r. – przebudowany.

Dom mieszkalny nr 31, murowany z początku XX wieku.

WOLINIA

Zespół folwarczny, murowany z XVIII i początku XX wieku:

- pałac z oficynami, murowany z połowy XVIII wieku, rozbudowany w XIX wieku,
- park – niewiele zostało z założonego na wzór francuski ogrodu, jednak i obecna kompozycja godna jest uznania, znajduje się w nim wiele rzadkich okazów drzew, m.in. cisy i dziewięć pomnikowych buków,
- gorzelnia murowana z przełomu XIX i XX wieku.

Dom nr 42, murowany z 1898 r.

WYKOSOWO

Pałac, murowany z połowy XIX wieku.

Zespół folwarczny, murowany z połowy XIX wieku.

ŻORUCHOWO

Zespół folwarczny, murowany z połowy XIX wieku.

Pałac murowany z 1833 r., przebudowany w II połowie XIX wieku.

Park dworski z końca XIX wieku.

VI. ZASADY OCHRONY ZASOBÓW DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Polityka przestrzenna gminy w zakresie kształtowania i ochrony wartości dziedzictwa kulturowego gminy odnosi się do dwóch zasadniczych kategorii zasobów:

- obiektów i obszarów prawnie chronionych – wpisanych do rejestru zabytków województwa pomorskiego i podlegających ochronie na mocy przepisów szczególnych (ustawa o ochronie dóbr kultury);
- obiektów i obszarów decydujących o tożsamości gminy, podlegających ochronie na podstawie aktów prawa miejscowego.

Wprowadza się następujące zasady ochrony dziedzictwa kulturowego gminy:

1) dla obiektów i obszarów prawnie chronionych (wpisane do rejestru zabytków województwa pomorskiego) wszelkie działania inwestycyjne wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Na terenie gminy Głównicyce we wsiach Cecenowo, Głównicyce, Górzyno, Podole Wielkie, Równo, Skórzyno, Stowięcino, Szczypkowice, Wielka Wieś, Wolinia, Wykosowo, Żoruchowo, Żelkowo występują obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków województwa pomorskiego.

2) dla zespołów zabudowy istniejącej we wsiach Żoruchowo, Żelkowo, Zgojewo, Drzeżewo, Siódłonie, Wielka Wieś, Głównicyce, Przebędowo, Górzyno, Podole, Dargoleza, Równo, Rzuszcze, Pobłocie, Cecenowo, wskazana jest ochrona kompozycji zespołu zabudowy. Najcenniejsze fragmenty wsi można objąć ochroną w trakcie kolejnych prac planistycznych poprzez ustanowienie stref ochrony konserwatorskiej w planie zagospodarowania przestrzennego.

W wymienionych wsiach zachowane zostały elementy historycznie ukształtowanej struktury przestrzennej o wartości kulturowej w skali lokalnej.

Celami ochrony są:

- zachowanie rozplanowania zespołu przestrzennego, rewaloryzacja zdegradowanych elementów z dostosowaniem elementów nowych do historycznej kompozycji zespołu zabudowy,

- ochrona historycznej zasady podziałów parcelacyjnych,
- utrzymanie istniejącej zabudowy o wartości historycznej we właściwym stanie technicznym i funkcjonalnym,
- utrzymanie historycznej kompozycji obiektów z dostosowaniem elementów nowych do kompozycji istniejącej,
- zachowanie kompozycji układów zieleni, utrzymanie założeń zieleni we właściwym stanie;
- nawiązanie w nowej zabudowie do zasad historycznej kompozycji zespołu zabudowy i typu zabudowy.

Lokalizacja nowej zabudowy powinna być podporządkowana istniejącym układom historycznym, powinna kontynuować zastane tradycje kształtowania przestrzeni oraz przekształcać eksponowane sylwety wsi w sposób harmonijny, w dostosowaniu do istniejących walorów kompozycyjnych. Wskazana jest kontynuacja i zachowanie historycznie ukształtowanych typów zabudowy. Typ zabudowy jest to zespół następujących cech zabudowy: usytuowanie na działce, gabaryty, kształt dachu.

3) w odniesieniu do obiektów stanowiących zasób dziedzictwa kulturowego o wartości lokalnej wskazana jest ochrona kompozycji tych obiektów. Dotyczy to m.in. obiektów będących w ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, a także rozpoznanych i zinventaryzowanych w przyszłości w trakcie różnych studiów i analiz dotyczących poszczególnych zespołów zabudowy w gminie.

Kompozycja obiektu jest to układ eksponowanych elewacji oraz dachu i zwieńczenia budowli z rozmieszczeniem, wielkością i proporcjami otworów, elementami programu architektoniczno-estetycznego (detale, faktury materiałów, zasada kolorystyki itp.), stolarką, urządzeniami łączącymi obiekt z otaczającym terenem, towarzyszącymi obiektami pomocniczymi wspierającymi kompozycyjnie obiekt główny.

Celem ochrony wymienionych obiektów i zespołów jest ich zachowanie w możliwie niezmienionym kształcie z dopuszczeniem jednak pewnego zakresu zmian niezbędnych dla dostosowania do współczesnych wymogów technicznych i funkcjonalnych. Naczelną bowiem przesłanką musi być utrzymanie przez użytkownika obiektu zabytkowego, który gwarantuje bieżącą konserwację i ochronę przed dewastacją.

Cele powyższe realizuje się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w bieżącej działalności inwestycyjnej. Wykaz zachowanych w poszczególnych miejscowościach obiektów, w odniesieniu do których wskazana jest ochrona ich formy architektonicznej znajduje się w Załączniku Nr 1 do Programu – Wykaz zasobów dziedzictwa kulturowego gminy.

4) założenia parkowe w miejscowości Będziechowo, Ciemino, Choćmirówko, Izbica, Klęcino, Poblocie, Rumsko, Warblino, Wielka Wieś są wskazane do ochrony i rewitalizacji.

Dla tych terenów obowiązuje ochrona historycznie ukształtowanej kompozycji zespołu zieleni.

Kompozycja zespołu zieleni jest to układ przestrzenny drzew, krzewów i powierzchni trawiastych oraz trwałych i głównych elementów wyposażenia parkowego (np. założenia pomnikowe, baseny i stawy, obiekty kubaturowe).

Cele powyższe realizowane są w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w bieżącej działalności inwestycyjnej. Wykaz założeń parkowych znajduje się w Załączniku Nr 1 do Programu – Wykaz zasobów dziedzictwa kulturowego gminy – założenia parkowe.

We wsiach Główny, Izbica, Siodłonie, Szczytkowice, Żoruchowo znajdują się cmentarze o znaczeniu histo-

rycznym. Dwa z nich w Głównym i Izbicy to aktualnie cmentarze czynne. Obowiązuje zachowanie i ochrona wymienionych cmentarzy.

W odniesieniu do pozostałych starych cmentarzy wskazana jest ochrona tych terenów przed zatarciem ich w krajobrazie gminy z dopuszczeniem wykorzystania na inne cele np. zieleni parkowa.

Pewnym rygorom ze względu na ochronę dziedzictwa kulturowego powinny podlegać wszystkie inwestycje wprowadzane na terenie gminy. Nowa zabudowa powinna być przede wszystkim lokalizowana w układach wsi istniejących w celu ich wypełnienia i podtrzymania oraz na terenach przeznaczonych do zabudowy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Kształtowanie nowej zabudowy powinno odbywać się z poszanowaniem i w nawiązaniu do tradycyjnych form i materiałów.

Ochrona zasobów archeologicznego dziedzictwa kulturowego

Archeologiczne zasoby dziedzictwa kulturowego gminy Główny, ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków, liczą 515 pozycji. Są podzielone na:

- prawnie chronione, tj. wpisane do rejestru zabytków województwa pomorskiego, podlegają ochronie na mocy przepisów szczególnych (ustawa o ochronie dóbr kultury);
- stanowiska archeologiczne o udokumentowanej wartości dla dziedzictwa kulturowego gminy – przewidziane do wpisu do rejestru zabytków województwa pomorskiego,
- stanowiska i obszary archeologiczne o domniemanej wartości dla dziedzictwa kulturowego gminy.

Wykaz najważniejszych zasobów archeologicznego dziedzictwa kulturowego znajduje się w Załączniku Nr 2 do Programu.

Wprowadza się następujące zasady ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego:

- 1) dla stanowisk prawnie chronionych (wpisanych do rejestru zabytków województwa pomorskiego) i stanowisk archeologicznych o udokumentowanej wartości dla dziedzictwa kulturowego gminy (przewidzianych do wpisu do rejestru zabytków województwa pomorskiego) wyklucza się możliwość prowadzenia działań inwestycyjnych. Są one przewidziane do zachowania w stanie nienaruszonym. Jest to strefa W bezwzględnej ochrony archeologicznej – konserwatorskiej.
- 2) Dla stanowisk i obszarów archeologicznych o domniemanej wartości dla dziedzictwa kulturowego gminy wprowadza się dwie formy ochrony:
 - strefa OW obserwacji archeologicznej i ochrony stanowisk archeologicznych – dotyczy stanowisk archeologicznych ujętych w ewidencji organu właściwego w zakresie ochrony dóbr kultury. Celem ochrony jest udokumentowanie śladów osadniczych poprzez prowadzenie obserwacji archeologicznej w formie nadzoru nad realizacją robót ziemnych, po zakończeniu których teren może być trwale zainwestowany. W strefie "OW" Obserwacji Archeologicznej w przypadku stwierdzenia relikwów archeologicznych ustala się konieczność przeprowadzenia archeologicznych badań ratowniczych w zakresie określonym przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.
 - strefa OW 1 względnej ochrony stanowisk archeologicznych – dotyczy stanowisk archeologicznych ujętych w ewidencji organu właściwego w zakresie ochrony dóbr kultury. Celem ochrony jest udokumentowanie śladów osadniczych poprzez przeprowadzenie archeologicznych badań ratowniczych

wyprzedzających proces zainwestowania terenu. Zakres badań określi każdorazowo Wojewódzki Konserwator Zabytków.

- 3) w odniesieniu do siedmiu stanowisk archeologicznych o własnej formie krajobrazowej wprowadza się strefę ochrony krajobrazowej, z ograniczeniami dla lokalizacji zagospodarowania naruszającego ekspozycję formy krajobrazowej stanowiska archeologicznego przewidzianego do ochrony w zakresie strefy W.

VII. ZESTAWIENIE CELÓW PRIORYTETOWYCH I ZADAŃ DO REALIZACJI W ZAKRESIE OPIEKI NAD ZABYTKAMI

1. Aktualizacja i uzupełnienie bazy danych
 - 1.1 Dokonanie przeglądu obiektów zabytkowych w terenie z udziałem przedstawicieli jednostek pomocniczych gminy, w całym okresie obowiązywania programu.
 - 1.2 Weryfikacja, uzupełnienie posiadanych wykazów i kart adresowych.
 - 1.3 Wykonanie dokumentacji fotograficznej wszystkich istniejących obiektów.
 - 1.4 Wprowadzenie do ewidencji zmian wynikających z modernizacji i remontów obiektów.
2. Określenie stanów własnościowych obiektów
 - 2.1 Ustalenie lokalizacji obiektów wg. ewidencji geodezyjnej i ustalenie właścicieli tych nieruchomości.
 - 2.2 Naniesienie ustalonych danych własnościowych obiektów do kart adresowych.
3. Współpraca z właścicielami obiektów zabytkowych oraz innymi podmiotami w zakresie utrzymania zabytków we właściwym stanie technicznym.
 - 3.1 Współpraca z WUOZ w Gdańsku Delegatura w Słupsku oraz z właścicielami zabytków w zakresie dokumentacji dotyczącej zabezpieczenia zabytków przed zniszczeniem, uzupełnienia danych o zabytkach, planu ochrony na wypadek wojny i klęsk żywiołowych.
 - 3.2 Informowanie właścicieli obiektów zabytkowych o możliwościach pozyskania środków i pomoc im w zakresie ubiegania się o dotacje na odnowę tych obiektów.
 - 3.3 Udział w remontach zabytkowych kościołów poprzez realizację wspólnych projektów.
 - 3.3.1 Realizacja projektu pod nazwą „Dziedzictwo i kultura małych ojczyzn w powiecie słupskim – remont zabytkowych obiektów sakralnych w gminach Kępcice, Dębica

Kaszubska, Główny i Słupsk i wykorzystanie ich do celów kultury, edukacji i poprawy atrakcyjności turystycznej”, w ramach którego wyremontowane zostaną dwa kościoły: Kościół p.w. Św. Antoniego w Żelkowie i Kościół p.w. Św. Stanisława w Stowięcinie.

4. Lokalizacja w terenie działek, na których położone są stanowiska archeologiczne.
5. Określenie zasad udostępniania zabytków w celach turystycznych
 - 5.1 Ustalenie z właścicielami zabytków zasad udostępniania ich w celach turystycznych.
 - 5.2 Oznakowanie, we współpracy z właścicielami, obiektów udostępnianych w celach turystycznych.
 - 5.3 Opracowanie tablic informacyjnych zamieszczonych na zewnątrz obiektów zawierających podstawowe dane historyczne o obiekcie.
 - 5.4 Wydanie folderów reklamowych, w celu rozpowszechnienia wiedzy mieszkańców i turystów o obiektach zabytkowych na terenie gminy.
6. Edukacja w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego
 - 6.1 Włączenie tematyki ochrony dóbr kultury do zajęć szkolnych w szkołach podstawowych i gimnazjach prowadzonych przez gminę.
 - 6.2 Publikacja materiałów dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami w na stronie internetowej gminy Główny.
7. Finansowanie programu będzie realizowane z wykorzystaniem środków z wszystkich możliwych źródeł: ze środków budżetowych własnych i innych, funduszy strukturalnych, inicjatyw wspólnotowych oraz ze środków prywatnych.

VIII. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Głównymi celami Gminnego Programu Opieki na Zabytkami Gminy Główny na lata 2009 – 2012 są:
 - dążenie do poprawy stanu zasobów dziedzictwa kulturowego z zachowaniem krajobrazu kulturowego gminy,
 - podniesienie świadomości społecznej mieszkańców oraz właścicieli obiektów zabytkowych o historycznej wartości naszego dziedzictwa.
2. Realizacja programu poddana będzie ocenie Rady Gminy Główny po upływie dwóch lat od jego uchwalenia.
3. W sprawach nieuregulowanych w programie mają zastosowanie obowiązujące przepisy prawa.

Załącznik Nr 1

WYKAZ ZASOBÓW DZIEDZICTWA KULTUROWEGO GMINY GŁÓWCZYCE

Obiekty i obszary prawnie chronione – wpisane do rejestru zabytków.

wieś	obiekt	nr rejestru	data wpisu do rejestru
Cecenowo	pałac - murowany, XVII - XIX w. park pałacowy - drzewostan pomnikowy, koniec XVII w.	196	02.02.1961 r.
	Kościół - neogotyck, 1867/68	1418	08.10.1993 r.
Główny	Pałac - murowany, poł XIX, przebudowany 1910/1911 park dworski - drzewostan pomnikowy, XIX/XX w.	1171	01.07.1987 r.
	Kościół - neogotyck, 1891 r.	1425	17.11.1993 r.
	kaplica cmentarna - 1869 r.	1425	17.11.1993 r.
	kaplica cmentarna - początek XX	1425	17.11.1993 r.
	Plebania - początek XIX w.	1425	17.11.1993 r.
Górzyno	Pałac - murowany, XIX, XX w. park pałacowy - pierwsza poł. XIX w	1114	27.05.1986 r.

Podole Wielkie	Pałac - murowany, połowa XIX w. park dworski - krajobrazowy, połowa XIX w.	407	15.02.1966 r.
Równo	park dworski - druga poł. XIX w	1197	31.12.1987 r.
Skórzyno	Pałac - murowany, początek XIX w park dworski - krajobrazowy, romantyczny, pierwsza poł. XIX w.	206	02.02.1961 r.
Stowięcino	kościół parafialny - p.w. Św. Stanisława, murowany, XV, XVII w	208	02.02.1961 r.
Szczypkowice	Dwór - murowany, połowa XIX w. park dworski - XIX w.	211	02.02.1961 r.
Wielka Wieś	Pałac - murowany, XIX w. park pałacowy - krajobrazowy, połowa XIX w.	1157	14.04.1987 r.
Wolinia	Pałac - murowany, połowa XVIII w. park pałacowy - drzewostan pomnikowy bardzo wartościowy	183	25.05.1960 r.
Wykosowo	Pałac - murowany, połowa XIX w. park dworski - pierwsza połowa XIX w	406	15.02.1966 r.
Żoruchowo	Pałac - murowany, 1833 r. park pałacowy - krajobrazowy, połowa XIX w.	226	08.05.1961 r.
Żelkowo	park dworski - krajobrazowy połowa XIX w.	1198	21.01.1988 r.
	Kościół filialny p.w. św. Antoniego Murowany, druga połowa XIX w.	1825	03.03.2008 r.

Założenia parkowe

wieś	park
Będziechowo	park dworski angielski, drzewostan pomnikowy, połowa XIX w.
Ciemino	park dworski drzewostan pomnikowy, połowa XIX w.
Choćmirówko	park dworski krajobrazowy, pierwsza połowa XIX w.
Izbica	park dworski drzewostan pomnikowy, połowa XIX w.
Kłęcino	park pałacowy drzewostan pomnikowy, połowa XIX w.
Pobłocie	park pałacowy XVIII w.
Rumsko	park dworski naturalistyczny, pierwsza połowa XIX w.
Warblino	park dworski krajobrazowy, koniec XIX w.
Wielka Wieś	park leśny część założenia parkowego z połowy XIX w.

Cmentarze historyczne

wieś	Cmentarze
1	2
Główczyce w centrum wsi	Ewangelicki, obecnie rzymsko - katolicki z 2 połowy XIX w.
Izbica 750 m na południe od miejscowości, przy drodze Główczyce - Izbica	Dawny ewangelicki, obecnie rzymsko - katolicki założony pod koniec XIX w., Kamień upamiętniający poległych żołnierzy w czasie I wojny światowej
Siodłonie 600 m na północ od miejscowości	Ewangelicki z końca XIX w. nieczynny, znajduje się tu zbiorowa mogiła ofiar I wojny światowej
Szczypkowice 1 km na północny wschód od miejscowości	Ewangelicki z końca XIX w., obelisk pamięci ofiar I wojny światowej
Żoruchowo w północnej części wsi	Cmentarz ewangelicki z połowy XIX w., obelisk pamięci ofiar I wojny światowej
Żelkowo ok. 800 m na zachód od wsi	Cmentarz ewangelicki założony w II połowie XIX w.
Podole Wielkie ok.300 m na zachód od miejscowości	Cmentarz rodowy Założony na przełomie XIX i XX w.

Na południowy zachód od Gatek	Zniszczony cmentarz ewangelicki
Wolinia ok. 300 m na południe od wsi	Cmentarz ewangelicki założony w II połowie XIX w.
Na zachód od Dargolezy	Poniemiecki cmentarz ewangelicki
Na wschód od Podola Wielkiego	Poniemiecki cmentarz ewangelicki z pozostałościami ogrodzenia
Skórzyno 800 m na południowy zachód od wsi	Zniszczony cmentarz ewangelicki
Na zachód od Rzuszcza	Cmentarz ewangelicki założony pod koniec XIX w.
Stowięcino ok. 300 m na północ od wsi, przy drodze do Podola Wlk.	Cmentarz ewangelicki Założony w II połowie XIX w.
Na zachód od Gostkowa	Zniszczony cmentarz ewangelicki
Żelkowo w parku pałacowym	Cmentarz parafialny założony w 1950r.
Przebędowo	Poniemiecki cmentarz ewangelicki
Na wschód od Szczyrkowic	Poniemiecki cmentarz ewangelicki, obelisk ku czci bohaterów I wojny światowej (niemiecki)
Warblino ok. 900 m na północ od miejscowości	Cmentarz ewangelicki założony pod koniec XIX w.
Wielka Wieś 800 m na wschód od wsi	Cmentarz ewangelicki, pomnik ku czci ofiar faszyzmu
Na północ od miejscowości w parku Będziechowo	Cmentarz ewangelicki
Centrum miejscowości Cecenowo wokół kościoła	Cmentarz przykościelny nieczynny założony na początku XVII w.
Choćmirowo ok. 100 m na południe od szosy Łeba -Słupsk	Cmentarz ewangelicki założony w drugiej połowie XIX w.
Choćmirówko ok. 100 m na południe od szosy Łeba -Słupsk	Cmentarz ewangelicki założony na początku XX w.
Dargoleza 200 m na południe od miejscowości	Cmentarz ewangelicki założony pod koniec XIX w.
Drzeżewo Na wschód od miejscowości, w lesie	Cmentarz ewangelicki założony pod koniec XIX w.
Drzeżewo 400 m na południe od miejscowości	Cmentarz ewangelicki założony pod koniec lat 70-tych XIX w.
Gorzyno W północnej części miejscowości	Cmentarz ewangelicki założony pod koniec lat 70-tych XIX w.
Klęcino 300m na północ od ostatnich zabudowań	Cmentarz ewangelicki założony pod koniec XIX w.
Lipno ok.400 m na północ od wsi, przy drodze Lipno-Drzeżewo	Cmentarz ewangelicki założony pod koniec lat 70-tych XIX w.
Poblocie 800 m na wschód od miejscowości, 18 m od drogi doCecenowa	Cmentarz ewangelicki założony pod koniec XIX w.
Zgierz ok. 400 m na południowy wschód od wsi	Pomnik upamiętniający poległych w czasie I-szej wojny światowej mieszkańców Zgierza
Zgojewo w północnej części wsi	Cmentarz ewangelicki założony w drugiej połowie XIX w.
Żoruchowo w północnej części wsi	Cmentarz ewangelicki założony w drugiej połowie XIX w.

Obiekty będące w ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

wieś	typ i wiek budynku	adres
Będziechowo	Budynek mieszkalny Szachulcowy, 2 połowa XVIII w.	8
Cecenowo	Budynek gospodarczy Murowany, 1857 r.	
	Budynek stacji kolejowej Murowany, początek XX w.	5
Ciemino	Dwór Murowany, połowa XIX w.	
	Budynek mieszkalny Murowany, 1882 r.	
Choćmirówko	Dwór Murowany, połowa XIX w.	
Dargoleza	Budynek mieszkalny Murowany, koniec XIX w.	1
	Budynek mieszkalny Murowany, koniec XIX w.	2
	Budynek mieszkalny Murowany, koniec XIX w.	3
	Budynek mieszkalny Murowany, 1 ćwiartka XX w.	9
	Budynek mieszkalny Murowany, koniec XIX w.	12
	Budynek mieszkalny Murowany, 1898 r.	14
Drzeżewo	Budynek mieszkalny szachulcowy, połowa XIX w.	19
	Budynek mieszkalny Murowany, 2 połowa XIX w.	22
	Budynek gospodarczy Szachulcowy, koniec XIX w.	11b
	Budynek mieszkalny Murowany, XIX/XX w.	14
	Stodoła Szachulcowa, połowa XIX w.	15a
	Stodoła Szachulcowa, 2 połowa XIX w.	15a
	Stodoła Drewniana, początek XX w.	
Główczyce	Budynek mieszkalny Murowany, XIX/XX w.	Ul. Ciemińska 1
	Budynek mieszkalny Murowany, 1921 r.	Ul. Ciemińska 3
	Budynek mieszkalny Murowany, koniec XIX w.	Ul. Kościuszki
	Apteka Murowany, początek XX w.	Ul. Kościuszki 1
	Budynek mieszkalny Murowany, 2 połowa XIX w.	Ul. Kościuszki 2
	Budynek mieszkalny Murowany, początek XX w.	Ul. Kościuszki 3
	Budynek mieszkalny, obecnie szkoła Murowany, początek XX w.	Ul. Kościuszki 4
	Budynek mieszkalny Murowany, 1 ćwiartka XX w.	Ul. Kościuszki 5
	Budynek mieszkalny Murowany, 1911 r.	Ul. Kościuszki 6/6a
	Budynek mieszkalny Murowany, koniec XIX w.	Ul. Kościuszki 7
	Plebania Murowana, połowa XIX w.	Ul. Kościuszki 9
	Budynek mieszkalny Murowany, początek XX w.	Ul. Kościuszki 10
	Budynek mieszkalny Murowany, początek XX w.	Ul. Kościuszki 12
	Budynek mieszkalny Murowany, początek XX w.	Ul. Kościuszki 14
	Budynek mieszkalny, obecnie restauracja Murowany, XIX/XX w.	Ul. Kościuszki 17
	Budynek mieszkalny Murowany, koniec XIX w.	Ul. Kościuszki 20
	Budynek mieszkalny Murowany, początek XX w.	Ul. Mickiewicza 1
	Budynek mieszkalny Murowany, 1 ćwiartka XX w.	Ul. Mickiewicza 6
	Budynek mieszkalny Murowany, koniec XIX w.	Ul. Mickiewicza 22
	Budynek mieszkalny Murowany, 1 ćwiartka XX w.	Ul. Skórzyńska 1
	Budynek mieszkalny Murowany, początek XX w.	Ul. Skórzyńska 3
	Budynek mieszkalny Murowany, początek XX w.	Ul. Słupska 3
	Budynek mieszkalny Murowany, początek XX w.	Ul. Słupska 4
	Budynek mieszkalny Murowany, początek XX w.	Ul. Słupska 6
	Budynek mieszkalny Murowany, 1 ćwiartka XX w.	Ul. Słupska 23
	Budynek mieszkalny Murowany, XIX w.	Ul. Słupska 27
	Budynek gospodarczy Murowany, XIX w.	Ul. Słupska 27
Budynek mieszkalny Murowany, 1910 r.	Ul. Słupska 28	
Budynek mieszkalny Murowany, początek XX w.	Ul. Słupska 31	
Górzyno	Młyn Murowany, początek XX w.	
	Budynek mieszkalny Szachulcowy, murowany, koniec XIX w.	17
	Stodoła Szachulcowa, połowa XIX w.	40
	Młyn Murowany, początek XX w.	54
Izbica	Kościół filialny p.w. św. Józefa Murowany, 1930 r.	
	Budynek mieszkalny Szachulcowy, 2 połowa XIX w.	3
	Budynek mieszkalny, obecnie sklep Murowany, początek XX w.	
	Budynek mieszkalny Murowany, koniec XIX w.	41
	Stodoła (ruina) Szachulcowa, 2 połowa XIX w.	4
Klęcino	Stodoła Szachulcowa, XIX/XX w.	41
Lipno	Stodoła Szachulcowa, 2 koniec XIX w.	7
	Budynek gospodarczy Murowany, 1913 r.	7
	Stodoła murowana, 1914 r.	8
Mokre	Budynek mieszkalny szachulcowy, 1 połowa XIX w.	1

Pobłocie	Pałac Murowany, początek XX w.	
	Budynek mieszkalny Murowany, początek XX w.	3
	Budynek mieszkalny Murowany, początek XX w.	6
	Budynek mieszkalny, obecnie poczta Murowany, 1907 r.	7
	Budynek mieszkalny Murowany, początek XX w.	9
	Budynek mieszkalny Murowany, XIX/XX w.	10
	Budynek mieszkalny Murowany, 1 ćwiartka XX w.	30
	Budynek mieszkalny Murowany, początek XX w.	42a, b
	Budynek mieszkalny Murowany, XIX/XX w.	68
	Budynek mieszkalny Murowany, początek XX w.	71
	Budynek mieszkalny Murowany, początek XX w.	79
Podole Wik.	Mleczarnia Murowana, początek XX w.	
	Kaplica cmentarna Murowana, 1863 r.	
	Kuźnia Murowana, połowa XIX w.	
	Budynek mieszkalny szachulcowy, 1 połowa XIX w.	9
	Budynek mieszkalny Murowany, 1 ćwiartka XX w.	10
	Budynek mieszkalny Murowany, 1 ćwiartka XX w.	11
Przebędowo	Budynek mieszkalny murowany, połowa XIX w.	2b
	Budynek mieszkalny murowany, połowa XIX w.	7
	Budynek mieszkalny murowany, połowa XIX w.	7b
	Obora Murowana, połowa XIX w.	
Równo	Budynek mieszkalny murowany, 2 połowa XIX w.	15
	Budynek mieszkalny murowany, 2 połowa XIX w.	17
	Budynek inwentarski Murowany, 1889 r.	17
	Stodoła Murowana, 1923 r.	17
	Obora Murowana, lata 20-30-te XX w.	
	Budynek gospodarczy Murowany, początek XX w.	
Rumsko	Silos blacha, lata 30-te XX w.	
	Gorzelnia Murowana, początek XX w.	
Rzuszcze	Pałac Murowany, 1845 r.	
	Budynek mieszkalny Murowany, początek XX w.	35
	Budynek mieszkalny szachulcowy, 2 połowa XIX w.	43
Siodłonie	Budynek mieszkalny Murowany, XIX/XX w.	2
	Budynek mieszkalny Murowany, 1909 r.	4/5
	Budynek mieszkalny Murowany, 2 połowa XIX w.	13
	Budynek mieszkalny Murowany, 2 połowa XIX w.	16
	Budynek mieszkalny Murowany, XIX/XX w.	22
	Budynek gospodarczy Murowany, XIX/XX w.	22
Skórzyno	Budynek mieszkalny szachulcowy, 1 połowa XIX w.	11
Stowięcino	Budynek gospodarczy Murowany, szachulcowy, koniec XIX w.	25
	Piwnica Szachulcowa, 2 połowa XIX w.	25
Szczypkowi-ce	Gorzelnia Murowana, połowa XIX w.	
	Budynek mieszkalny Murowany, połowa XIX w.	
Warblino	Budynek mieszkalny Murowany, początek XX w.	25
Wielka Wieś	Zagroda Murowana, początek XX w.	10
	Budynek mieszkalny Murowany, 1920-30	21
	Stodoła Murowana, początek XX w.	21
	Budynek mieszkalny Murowany, 1928 r.	23
	Budynek gospodarczy Murowany, koniec XIX w..	25
	Budynek mieszkalny Murowany, 1927 r.	25
	Budynek mieszkalny Murowany, początek XX w.	26
	Stodoła Murowana, początek XX w.	26
	Budynek gospodarczy Murowany, początek XX w.	26
	Budynek mieszkalny Murowany, 1913 r.	28
	Stodoła Murowana, szachulcowa, koniec XIX w.	28
	Chlew Murowany, początek XX w.	28
	Budynek inwentarski Murowany, początek XX w.	28
	Budynek mieszkalny Murowany, 1908 r.	29
	Stodoła Murowana, początek XX w.	29
	Chlew Murowany, początek XX w.	29
	Budynek mieszkalny Murowany, 1913 r.	30
	Budynek mieszkalny Murowany, początek XX w.	31
	Obora Murowana, 1903 r.	31
	Piwnica Murowana, początek XX w.	31

	Budynek mieszkalny Murowany, XIX/XX w.	37
	Budynek mieszkalny Murowany, 1900 r.	38
	Stodoła Murowana, początek XX w.	
Wolinia	Gorzelnia Murowana, XIX/XX w.	
	Budynek mieszkalny Murowany, 1898 r.	42
Wykosowo	Piwnica Murowana, 1899 r.	10
Zgojewo	Dwór Murowany, 2 połowa XIX w.	
	Gorzelnia Murowana, 1901 r.	
	Budynek gospodarczy Murowany, 1896 r..	
	Magazyn Szachulcowy, koniec XIX w.	
	Obora Murowana, koniec XIX w.	
Żelkowo	Budynek mieszkalny Murowany, koniec XIX w.	5
	Budynek mieszkalny Murowany, początek XX w.	11
	Budynek mieszkalny Murowany, 1913 r.	12
	Budynek mieszkalny Murowany, koniec XIX w.	15
	Kościół filialny p.w. św. Antoniego Murowany, 2 połowa XIX w.	
	Stodoła szachulcowa, 2 połowa XIX w.	42
Żoruchowo	Obora Murowana, koniec XIX w.	
	Stajnia Murowana, 1859 r.	
	Stodoła Murowana, 1887 - 1905 r.	
	Chlew Murowany, koniec XIX w.	
	Budynek z piecem chlebowym Szachulcowy, 2 połowa XIX	

Załącznik Nr 2

WYKAZ NAJWAŻNIEJSZYCH ZASOBÓW DZIEDZICTWA ARCHEOLOGICZNEGO GMINY GŁÓWCZYCE

Strefa „W” bezwzględnej ochrony archeologiczno-konserwatorskiej

Nr strefy archeol.	Nr stan. w ewidencji WKZ	Funkcja - chronologia – kultura archeologiczna	nr rej. zab.
1	2	3	4
1	5-32/15	Osada schyłkowoneolityczna, kultury łużyckiej, wczesnośredniowieczna (A-B)	
2	5-32/8 5-32/9 5-32/10	Grodzisko kultury łużyckiej Osada kultury - łużycko – pomorskiej Osada kultury łużyckiej, wczesnośredniowieczna (D-F)	A-a-49 A-a-50
3	5-34/55 5-34/A 5-34/35	Osada obronna wczesnośredniowieczna, osada neolityczna i obozowiska mezolityczne, osada łużycko – pomorska Osada neolityczna , wczesnośredniowieczna Osada mezolityczno – neolityczna, osada kultury wielbarskiej	A-a-118
4	6-31/129	Grodzisko wczesnośredniowieczne IX – poł.X w.	A-a-55
5	6-31/149	Cmentarzysko kultury wielbarskiej	
6	6-31/154	Cmentarzysko kultury pomorskiej	
7	6-31/34	Cmentarzysko kultury pomorskiej	A-a-51
8	6-31/46	Osada wczesnośredniowieczna, skarb kultury łużyckiej V EB	
9	6-31/45	Osada wczesnośredniowieczna VII-X w., cmentarzysko lub osada kultury łużyckiej	
10	6-31/40	Cmentarzysko kultury pomorskiej	
11	6-32/73	Cmentarzysko kultury wielbarskiej, osada kultury wielbarskiej, wczesnośredniowieczna (D-E)	
12	6-32/14	Cmentarzysko kurhanowe wczesnośredniowieczne XI-XII w.	
13	6-32/10	Cmentarzysko kultury oksywskiej	
14	6-32/29	Osada kultury wielbarskiej, wczesnośredniowieczna XI-XII w.	A-a-77
15	6-32/68	Cmentarzysko kultury pomorskiej	
16	6-32/70	Skarb kultury łużyckiej V EB	

17	6-32/115	Cmentarzysko kultury łużyckiej	
18	6-32/116	Cmentarzysko kultury pomorskiej	
19	6-32/98	Grodzisko kultury łużyckiej, wczesnośredniowieczne VIII - poł.IX w.	A-a-72
	6-32/99	Grodzisko wczesnośredniowieczne IX – poł.XII w.	A-a-71
20	6-33/4	Cmentarzysko kultury pomorskiej	
21	6-33/7	Cmentarzysko kultury pomorskiej	
22	6-33/31	Osada kultury łużycko – pomorskiej	A-a-89
23	6-33/10	Cmentarzysko kultury pomorskiej	
24	6-33/19	Osada mezolityczno – neolityczna, schyłkowoneolityczna, kultury łużyckiej	
25	6-33/48	Cmentarzysko kurhanowe kultury łużyckiej V EB	
26	6-33/56	Cmentarzysko kultury pomorskiej	
27	6-34/23	Cmentarzysko kurhanowe	
28	7-30/45	Grodzisko kultury łużyckiej, wczesnośredniowieczne	A-a-53
29	7-30/46	Cmentarzysko kurhanowe kultury łużyckiej V EB	
30	7-31/11	Cmentarzysko kurhanowe	
31	7-31/27	Cmentarzysko kultury pomorskiej, grobowiec megalityczny	
32	7-31/14	Cmentarzysko kurhanowe	
33	7-31/15	Cmentarzysko kurhanowe kultury łużyckiej V EB	
34	7-32/14	Cmentarzysko megalityczne	
35	7-32/48	Cmentarzysko kultury wielbarskiej	
36	7-33/5	Cmentarzysko kultury pomorskiej	
37	7-33/16	Cmentarzysko kultury pomorskiej	
38	7-33/26	Grodzisko wczesnośredniowieczne VIII/IX – X w.	
	7-33/25	Osada wczesnośredniowieczna VIII/IX – X w.	
39	7-33/47	Cmentarzysko wczesnośredniowieczne 1 poł. VI w.	
40	7-33/53	Cmentarzysko kultury wielbarskiej	

Strefa „OW 1” względnej ochrony stanowisk archeologicznych

Nr strefy archeol	Nr stan. w ewidencji WKZ	Funkcja - chronologia – kultura archeologiczna
41	5-32/13	Osada kultury łużyckiej
42	5-33/2	Cmentarzysko kultury pomorskiej
43	5-34/47	Cmentarzysko szkieletowe ?
44	5-34/27	Osada, cmentarzysko, miejsce kultu
45	5-34/B	Osada mezolityczno – neolityczna
46	6-30/124	Osada kultury łużyckiej, oksywsko – wielbarskiej,
47	6-30/129	Osada kultury pomorskiej, wczesnośredniowieczna
48	6-30/131	Osada kultury pomorskiej, wczesnośredniowieczna
49	6-31/49	Osada wczesnośredniowieczna XII – XIII w. kultury oksywsko – wielbarskiej, łużycko – pomorskiej
50	6-31/50	Osada wczesnośredniowieczna XII – XIII w. kultury oksywsko – wielbarskiej, łużycko – pomorskiej
51	6-31/51	Osada wczesnośredniowieczna XII – XIII w.
52	6-31/52	Osada wczesnośredniowieczna VII – X w. późnośredniowieczna
53	6-31/145	Osada wczesnośredniowieczna XII – XIII w.
54	6-31/151	Osada kultury wielbarskiej
55	6-31/161	Osada kultury łużycko – pomorskiej, wczesnośredniowieczna XII – XIII w., późnośredniowieczna
56	6-32/35	Osada kultury łużycko – pomorskiej, wczesnośredniowieczna XII – XIII w. późnośredniowieczna
57	6-32/54	Cmentarzysko kultury pomorskiej
58	6-32/80	Osada kultury wielbarskiej, wczesnośredniowieczna XII – XIII w. późnośredniowieczna
59	6-32/96	Osada kultury wielbarskiej, wczesnośredniowieczna XII – XIII w. późnośredniowieczna
60	6-32/104	Osada kultury łużycko – pomorskiej, wczesnośredniowieczna
61	6-32/106	Osada kultury pucharów lejkowatych, łużycko – pomorskiej, wczesnośredniowieczna
62	6-33/35	Osada kultury łużycko – pomorskiej, wielbarskiej wczesnośredniowieczna
63	6-33/39	Osada wczesnośredniowieczna XII – XIII w., późnośredniowieczna
64	6-33/44	Osada wczesnośredniowieczna

65	6-34/19	Osada neolityczna
66	7-31/3	Osada kultury oksywsko – wielbarskiej
67	7-31/5	Osada kultury oksywsko – wielbarskiej
68	7-31/6	Osada kultury łużyckiej, oksywsko – wielbarskiej
69	7-31/31	Cmentarzysko kultury pomorskiej
70	7-32/17	Osada kultury oksywsko –wielbarskiej, wczesnośredniowieczna
71	7-32/19	Osada schyłkoneolityczna, wczesnośredniowieczna, kultury oksywsko – wielbarskiej, wczesnośredniowieczna
72	6-33/50	Osada wczesnośredniowieczna

1708

UCHWAŁA Nr XXXII/434/2009
Rady Gminy Kobylnica
z dnia 20 kwietnia 2009 r.

w sprawie rozpatrzenia sprawozdania z wykonania budżetu Gminy Kobylnica za 2008 rok.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. z 2001 r. Nr 142 poz. 1591 z późn. zm.) oraz art. 199 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249 poz. 2104 z późn. zm.) Rada Gminy uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się sprawozdanie Wójta Gminy z wykonania budżetu Gminy Kobylnica i planu finansowego zadań zleconych za 2008 rok zamykające się kwotami:

1) Po stronie dochodów:

— plan: 34.675.798,00 zł
— wykonanie: 33.440.110,96 zł

w tym dotacje na zadania zlecone:

— plan: 4.251.128,00 zł
— wykonanie: 4.076.000,88 zł

2) Po stronie wydatków:

— plan: 39.149.139,00 zł
— wykonanie: 36.911.560,50 zł

w tym dotacje na zadania zlecone:

— plan: 4.251.128,00 zł
— wykonanie: 4.076.000,88 zł

3) Budżet zamyka się wynikiem ujemnym w wysokości 3.471.449,54 zł stanowiącym deficyt budżetowy, który został pokryty przychodami z zaciągniętego kredytu.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego oraz na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy w Kobylnicy.

Przewodniczący
Rady Gminy
Józef Gawrych

1709

UCHWAŁA Nr 217/XXVII/V/2009
Rady Gminy Linia
z dnia 22 kwietnia 2009 r.

w sprawie przyjęcia regulaminu określającego zasady wynagradzania nauczycieli w szkołach prowadzonych przez Gminę Linia.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.), art. 30 ust. 6, art. 33 ust. 1, art. 49, art. 54 ust. 7 w związku z art. 22 ust. 3, art. 34, art. 35, art. 42 i art. 91b ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (tj. Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 z późn. zm.), ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2009, Nr 1 poz. 1) oraz art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (t.j. Dz. U. z 2007, Nr 68. poz. 449), Rada Gminy Linia uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się stawki wynagrodzenia zasadniczego dla nauczycieli zatrudnionych w oświatowych jednostkach organizacyjnych prowadzonych przez Gminę Linia w wysokości ustalonej przez Ministra Edukacji Narodowej w aktualnym rozporządzeniu w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków

przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy.

§ 2

Uchwala się regulamin określający szczegółowe warunki przyznawania oraz wysokości stawek dodatku za wysługę lat, dodatku motywacyjnego, dodatku funkcyjnego oraz dodatków za warunki pracy, szczegółowy sposób obliczania wynagrodzenia za godziny nadwymiarowe i za godziny doraźnych zastępstw, warunki wypłacania i wysokości nagród, dodatku mieszkaniowego, dodatku wiejskiego oraz innych świadczeń dla nauczycieli zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez Gminę Linia, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 3

Uchyla się uchwałę Nr 160/XXII/V/2008 Rady Gminy Linia z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie przyjęcia regulaminu określającego zasady wynagradzania nauczycieli w szkołach prowadzonych przez Gminę Linia w 2009 r.

§ 4

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Linia.

§ 5

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2009 r.

Przewodniczący
Rady Gminy Linia
Stanisław Bigus

Załącznik
do uchwały Nr 217/XXVII/V/2009
Rady Gminy Linia
z dnia 22 kwietnia 2009 r.

REGULAMIN OKREŚLAJĄCY:

- Szczegółowe warunki przyznawania oraz wysokości stawek
 - Dodatku za wysługę lat
 - Dodatku motywacyjnego
 - Dodatku funkcyjnego
 - Dodatków za warunki pracy
 - Szczegółowy sposób obliczania
 - Wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe
 - Godziny doraźnych zastępstw
 - Warunki wypłacania i wysokości
 - Nagród
 - Dodatku mieszkaniowego
 - Dodatku wiejskiego
 - Innych świadczeń
- dla nauczycieli zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez Gminę Linia

ROZDZIAŁ I

§ 1

Postanowienia ogólne

1. Ilekroć w dalszych postanowieniach jest mowa bez bliższego określenia o:
 - 1) szkole – należy przez to rozumieć szkołę lub zespół szkół dla której organem prowadzącym jest Gmina Linia,
 - 2) dyrektorze lub wicedyrektorze – należy przez to rozumieć dyrektora, wicedyrektora jednostki, o której mowa w punkcie 1.1,
 - 3) roku szkolnym – należy przez to rozumieć okres pracy szkoły od 1 września danego roku do 31 sierpnia roku następnego,
 - 4) klasie – należy przez to rozumieć także oddział lub grupę,
 - 5) uczniu – należy przez to rozumieć także wychowanka, słuchacza,
 - 6) tygodniowym obowiązkowym wymiarze godzin – należy przez to rozumieć tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin, o którym mowa w art. 42 ust. 3 Karty Nauczyciela.
2. Wynagrodzenie zasadnicze jako podstawowy element wynagrodzenia nauczyciela:
 - 1) uzależnione jest od posiadanych kwalifikacji nauczyciela, stopnia awansu zawodowego ustalonego na podstawie oryginalnych dokumentów albo uwierzytelnionej kopii lub odpisów,
 - 2) uzależnione jest od realizowanego, obowiązkowego wymiaru zajęć ustalonego w rozporządzeniu Ministra

- Edukacji Narodowej, według tabeli zaszeregowania oraz minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego,
- 3) przysługuje nauczycielom szkół w wysokości określonej w rozporządzeniu MEN przywołanym w uchwale wprowadzającej Regulamin.
 3. Regulamin określa dla nauczycieli zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez Gminę Linia:
 - 1) szczegółowe warunki przyznawania oraz wysokości stawek:
 - a) dodatku za wysługę lat,
 - b) dodatku motywacyjnego,
 - c) dodatku funkcyjnego,
 - d) dodatków za warunki pracy,
 - 2) szczegółowy sposób obliczania wynagrodzenia:
 - a) za godziny ponadwymiarowe,
 - b) za godziny doraźnych zastępstw,
 - 3) warunki wypłacania i wysokości:
 - a) nagród,
 - b) dodatku mieszkaniowego,
 - c) dodatku wiejskiego.
 4. Nauczycielowi nie przysługuje wynagrodzenie za czas nieusprawiedliwionej nieobecności w pracy. Stawkę wynagrodzenia za 1 dzień nieobecności w pracy ustala się dzieląc wszystkie składniki wynagrodzenia wypłacane z góry przez liczbę 22. Wysokość wynagrodzenia za okres nieusprawiedliwionej nieobecności oblicza się mnożąc liczbę dni roboczych przez stawkę ustaloną w sposób wyżej wskazany.

ROZDZIAŁ II

DODATEK ZA WYSŁUGĘ LAT

§ 2

Szczegółowe warunki przyznawania

1. Do okresów pracy uprawniających do dodatku za wysługę lat wlicza się okresy poprzedniego zatrudnienia we wszystkich zakładach pracy, w których stosunek pracy został rozwiązany lub wygasł, bez względu na sposób ustania stosunku pracy (zakończony okres zatrudnienia).
2. Nauczycielowi pozostającemu jednocześnie w więcej niż w jednym stosunku pracy okresy uprawniające do dodatku za wysługę lat ustala się odrębnie dla każdego stosunku pracy, z zastrzeżeniem punktu 3. Do okresu zatrudnienia uprawniającego do dodatku za wysługę lat nie wlicza się okresu pracy w innym zakładzie pracy, w którym pracownik jest lub był jednocześnie zatrudniony. Do okresu dodatkowego zatrudnienia nie podlegają zaliczeniu okresy podstawowego zatrudnienia.
3. Nauczycielowi zatrudnionemu jednocześnie w kilku szkołach w wymiarze łącznie nie przekraczającym obowiązującego nauczyciela wymiaru zajęć, do okresów uprawniających do dodatku za wysługę lat w każdej ze szkół zalicza się okresy zatrudnienia, o których mowa w punkcie 1.
4. Do okresów pracy wymaganych do nabycia prawa do dodatku za wysługę lat zalicza się:
 - 1) okresy pracy, o których mowa w art. 22 ust. 3 i art. 33 Karty Nauczyciela,
 - 2) inne okresy, jeżeli z mocy odrębnych przepisów podlegają one wliczeniu do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze.
5. Dodatek za wysługę lat przysługuje nauczycielowi:
 - 1) za dni, za które otrzymuje wynagrodzenie,
 - 2) za okres urlopu dla poratowania zdrowia,
 - 3) za dni nieobecności w pracy z powodu niezdolności do pracy wskutek choroby bądź konieczności osobistego sprawowania opieki nad dzieckiem lub chorym człon-

kiem rodziny, za które nauczyciel otrzymuje wynagrodzenie lub zasiłek z ubezpieczenia społecznego.

§ 3

Wysokość stawek

1. Nauczycielom przysługuje dodatek za wysługę lat w wysokości 1% wynagrodzenia zasadniczego za każdy rok pracy, wypłacany w okresach miesięcznych poczynając od czwartego roku pracy, z tym że dodatek ten nie może przekroczyć 20% wynagrodzenia zasadniczego ustalonego według osobistego zaszeregowania.
2. Wypłata dodatku za wysługę lat następuje z góry, w terminie wypłaty wynagrodzenia.

ROZDZIAŁ III DODATEK MOTYWACYJNY

§ 4

Szczegółowe warunki przyznawania

1. Warunkiem przyznania nauczycielowi dodatku motywacyjnego jest:
 - 1) uzyskanie bardzo dobrych osiągnięć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, poprzez:
 - a) uzyskiwanie przez uczniów, z uwzględnieniem ich możliwości oraz warunków pracy nauczyciela, szczególnych osiągnięć dydaktyczno-wychowawczych, potwierdzonych wynikami klasyfikacji lub promocji, efektami egzaminów i sprawdzianów albo sukcesami w konkursach, zawodach, olimpiadach itp.,
 - b) umiejętne rozwiązywanie problemów wychowawczych uczniów we współpracy z ich rodzicami,
 - c) pełne rozpoznanie środowiska wychowawczego uczniów, aktywne i efektywne działanie na rzecz uczniów potrzebujących szczególnej opieki,
 - 2) posiadanie co najmniej dobrej oceny pracy lub pozytywnej oceny dorobku zawodowego,
 - 3) zaangażowanie w realizację zajęć szkolnych poprzez:
 - a) udział w organizowaniu imprez i uroczystości szkolnych,
 - b) udział w pracach komisji przedmiotowych i innych,
 - c) opieka nad samorządem uczniowskim lub innymi organizacjami uczniowskimi działającymi na terenie szkoły,
 - d) prowadzenie tzw. lekcji koleżeńskich, przejawianie innych form aktywności w ramach wewnątrzszkolnego doskonalenia zawodowego nauczycieli,
 - e) aktywny udział w realizowaniu innych zadań statutowych szkoły,
 - f) praca na rzecz środowiska,
2. Dodatek motywacyjny przyznaje się na czas określony nie dłuższy niż 6 miesięcy.
3. Dodatek nie przysługuje:
 - 1) nauczycielom stażystom w okresie odbywania stażu,
 - 2) nauczycielom, którzy otrzymali kary porządkowe i dyscyplinarne przewidziane przepisami kodeksu pracy i Karty Nauczyciela,
 - 3) nauczycielom, którzy przebywają na urlopie dla poratowania zdrowia, urlopie bezpłatnym, wychowawczym i nauczycielom przeniesionym w stan nieczynny.
4. Wysokość dodatku motywacyjnego dla dyrektorów szkół uzależniona jest od:
 - 1) stwarzania warunków dla prowadzenia prawidłowej działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej szkoły oraz planowania pracy wynikającej z potrzeb szkoły, umiejętności dostrzegania sukcesów i porażek,

- 2) osiągania przez szkołę satysfakcjonujących wyników dydaktyczno-wychowawczych,
- 3) wprowadzania innowacji pedagogiczno-wychowawczych, nowatorskich rozwiązań w szkole,
- 4) wykazywania się znajomością prawa oświatowego i jego przestrzegania oraz stosowania w prowadzonej szkole,
- 5) kreowania twórczej atmosfery pracy,
- 6) rozwoju bazy materialnej powierzonej szkoły,
- 7) tworzenia właściwych stosunków interpersonalnych, motywowania do pracy oraz inspirowania do doskonalenia i doskonalenia zawodowego,
- 8) pozyskiwania środków pozabudżetowych dla zarządzanej szkoły,
- 9) podejmowania inicjatyw na rzecz środowiska oraz współpracy ze środowiskiem lokalnym,
- 10) efektywnego współdziałania ze środowiskiem lokalnym, jednostkami samorządu terytorialnego oraz podmiotami społecznymi w szkole.

§ 5

Wysokość stawek

1. W dziale oświata planuje się środki na dodatki motywacyjne na dany rok budżetowy w wysokości do 3% sumy wynagrodzeń zasadniczych wszystkich zatrudnionych nauczycieli w danej szkole.
2. Ustala się wysokość dodatku motywacyjnego:
 - 1) dla nauczycieli – od 50,00 zł do 250,00 zł brutto miesięcznie,
 - 2) dla wicedyrektorów oraz nauczycieli, którym powierzono inne stanowiska kierownicze – od 100,00 zł do 350,00 zł brutto miesięcznie,
 - 3) dla dyrektorów szkół – od 200,00 zł do 550,00 zł brutto miesięcznie.
3. Dodatek przyznaje, uwzględniając poziom realizacji zadań:
 - 1) dla nauczycieli, wicedyrektorów, a także innych nauczycieli, którym powierzono stanowiska kierownicze – dyrektor szkoły na podstawie kryteriów określanych w niniejszym Regulaminie,
 - 2) dla dyrektora – Wójt Gminy Linia na podstawie kryteriów określanych w niniejszym Regulaminie.
4. Wypłata dodatku motywacyjnego następuje z góry, w terminie wypłaty wynagrodzenia.

ROZDZIAŁ IV DODATEK FUNKCYJNY

§ 6

Szczegółowe warunki przyznawania

1. Nauczycielom, którym powierzono stanowisko dyrektora lub wicedyrektora szkoły albo inne stanowisko kierownicze, przysługuje dodatek funkcyjny – przy ustalaniu dodatku, uwzględnia się w szczególności:
 - 1) wielkość szkoły, a w tym:
 - a) liczbę uczniów,
 - b) liczbę oddziałów,
 - c) liczbę zatrudnionych pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych,
 - d) ilość budynków jakimi dysponuje szkoła oraz ich lokalizacja.
2. Dodatek przyznaje się na czas określony nie dłuższy niż 1 rok szkolny, uwzględniając zakres realizacji zadań, na podstawie kryteriów określanych w niniejszym Regulaminie.

3. Dodatek funkcyjny przysądza się od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiło powierzenie stanowiska kierowniczego, a jeżeli powierzenie stanowiska nastąpiło pierwszego dnia miesiąca – od tego dnia.
4. Dodatek przysługuje:
 - 1) wicedyrektorowi w stawce ustalonej dla dyrektora szkoły od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu zastępstwa,
 - 2) nauczycielom, którym powierzono obowiązki kierownicze w zastępstwie – w tych przypadkach prawo do dodatku powstaje od pierwszego dnia miesiąca po upływie jednomiesięcznego okresu pełnienia tych obowiązków i gaśnie z pierwszym dniem miesiąca następującego po zaprzestaniu pełnienia tych obowiązków.
5. Dodatek nie przysługuje:
 - 1) nauczycielowi, któremu powierzono stanowisko kierownicze na czas określony, z upływem tego okresu,

- a) w razie wcześniejszego odwołania – z końcem miesiąca, w którym nastąpiło odwołanie, a jeżeli odwołanie nastąpiło pierwszego dnia miesiąca – od tego dnia,
- 2) w okresie nie usprawiedliwionej nieobecności w pracy, w okresie urlopu dla poratowania zdrowia, w okresach, za które nie przysługuje wynagrodzenie zasadnicze oraz od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nauczyciel zaprzestał pełnienia z innych powodów obowiązków, do których jest przypisany ten dodatek, a jeżeli zaprzestanie pełnienia obowiązków nastąpiło od pierwszego dnia miesiąca – od tego dnia.

§ 7

Wysokość stawek

1. Ustala się wysokość stawek dodatków funkcyjnych w granicach określonych w poniższej tabeli:

Lp.	Funkcja kierownicza	% kwoty bazowej określonej dla nauczycieli corocznie w ustawie budżetowej
Dyrektor szkoły		
1.	do 4 oddziałów	do 30 %
2.	5 – 7 oddziałów	do 40 %
3.	8 – 12 oddziałów	do 50 %
4.	13 – 16 oddziałów	do 60 %
5.	17 – 20 oddziałów	do 70 %
6.	Wicedyrektor szkoły	do 30 %
7.	Kierownik świetlicy	do 10 %
8.	Kierownik punktu filialnego	do 10 %

2. Dodatek funkcyjny przysługuje również nauczycielowi z tytułu wykonywania następujących zadań:
 - 1) za wychowawstwo klasy miesięcznie w wysokości:
 - a) w oddziale liczącym do 10 uczniów – 2%
 - a) w oddziale liczącym od 11 do 17 uczniów – 3%
 - b) w oddziale liczącym od 18 do 25 uczniów – 4%
 - c) w oddziale liczącym od 26 do 30 uczniów – 5%
 - d) w oddziale liczącym powyżej 30 uczniów – 6%
 kwoty bazowej określonej dla nauczycieli corocznie w ustawie budżetowej
 - 2) opiekuna stażu 5% kwoty bazowej określonej dla nauczycieli corocznie w ustawie budżetowej.

ROZDZIAŁ V DODATEK ZA WARUNKI PRACY

Na podstawie rozporządzenia MEN z dnia 31 stycznia 2005 r. w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagrodzenia za pracę w dniu wolnym od pracy

1. Na podstawie § 8 rozporządzenia
Za pracę w trudnych warunkach uznaje się prowadzenie przez nauczycieli:

- a) zajęć rewalidacyjno – wychowawczych z dziećmi i młodzieżą upośledzoną umysłowo w stopniu głębokim; dodatek do 15%;
- b) zajęć dydaktycznych i wychowawczych indywidualnego nauczania dziecka zakwalifikowanego do kształcenia specjalnego; dodatek do 10% wynagrodzenia zasadniczego;
2. Na podstawie § 9 rozporządzenia
Za pracę w warunkach uciążliwych uznaje się prowadzenie zajęć wymienionych w § 8 pkt 4-16 z dziećmi i młodzieżą, których stan zdrowia z powodu stanów chorobowych, wymienionych w § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia (Dz. U. Nr 17, poz. 162), uzasadnia konieczność sprawowania stałej opieki lub udzielania pomocy, oraz z dziećmi i młodzieżą powyżej 16 roku życia, u których wystąpiło naruszenie sprawności organizmu z przyczyn, o których mowa w § 32 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. Nr 139, poz. 1328) – dodatek do 5% wynagrodzenia zasadniczego.
3. Za pracę w trudnych warunkach uznaje się również prowa-

- dzenie przez nauczycieli zajęć dydaktycznych w klasach łączonych realizujących obowiązujący program nauczania w szkole podstawowej dodatek wynosi 25% stawki godzinowej nauczyciela.
4. Dodatek wypłacany jest z dołu w terminie wypłaty wynagrodzenia.

ROZDZIAŁ VI WYNAGRODZENIE ZA GODZINY PONADWYMIAROWE I GODZINY DORAŻNYCH ZASTĘPSTW

§ 8

1. Wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe i za godziny dorażnych zastępstw wypłaca się według stawki osobistego zaszeregowania nauczyciela, z uwzględnieniem dodatku za warunki pracy.
2. Dla ustalenia wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe w tygodniach, w których przypadają dni usprawiedliwionej nieobecności w pracy nauczyciela lub dni ustawowo wolne od pracy – za podstawę liczby godzin ponadwymiarowych przyjmuje się tygodniowy obowiązkowy wymiar zajęć określony w art. 42 ust. 3 i 4a lub ustalony na podstawie art. 42 ust. 7 Karty Nauczyciela, pomniejszony o 1/5 wymiaru (lub 1/4 gdy dla nauczyciela ustalono czterodniowy tydzień pracy) za każdy dzień usprawiedliwionej nieobecności w pracy lub dzień ustawowo wolny od pracy. Liczba godzin ponadwymiarowych, za które przysługuje wynagrodzenie w takim tygodniu, nie może być jednak większa niż liczba godzin przydzielonych w planie organizacyjnym.
3. Miesięczną liczbę godzin obowiązkowego lub realizowanego wymiaru godzin nauczyciela, uzyskuje się mnożąc odpowiedni wymiar czasu przez 4,16 z zaokrągleniem do pełnych godzin w ten sposób, że czas zajęć do 0,5 godziny pomija się, a co najmniej 0,5 godziny liczy się za pełną godzinę.
4. Wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i dorażne zastępstwa faktycznie zrealizowane wypłaca się z dołu w terminie wypłaty wynagrodzenia.

ROZDZIAŁ VII NAGRODY Z FUNDUSZU SPECJALNEGO

§ 9

1. Tworzy się specjalny fundusz na nagrody dla nauczycieli, który stanowi 1% planowanego rocznego funduszu wynagrodzeń przy czym:
 - 1) 80% środków funduszu przeznacza się na nagrody dyrektora,
 - 2) 20% środków funduszu przeznacza się na nagrody Wójta Gminy.
2. Nagrody ze specjalnego funduszu nagród mogą być przyznawane z okazji Dnia Edukacji Narodowej, święta szkoły oraz innej uroczystości szkolnej lub środowiskowej.
3. Wysokość nagród ustala:
 - a) dla nauczycieli – dyrektor szkoły oraz Wójt Gminy,
 - b) dla dyrektorów – Wójt Gminy.
4. Tryb i szczegółowe kryteria przyznawania nagród dla nauczycieli ze specjalnego funduszu określa odrębny regulamin wprowadzony uchwałą Rady Gminy.

ROZDZIAŁ VIII DODATEK MIESZKANIOWY

§ 10

1. Nauczycielowi zatrudnionemu w wymiarze nie niższym niż połowa tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin i posiadającemu kwalifikacje wymagane do zajmowanego

stanowiska przysługuje nauczycielski dodatek mieszkaniowy.

2. Wysokość nauczycielskiego dodatku mieszkaniowego, w zależności od liczby osób w rodzinie uprawnionego nauczyciela, wynosi miesięcznie:
 - 1) przy jednej osobie w rodzinie – 3%,
 - 2) przy dwóch osobach w rodzinie – 4%,
 - 3) przy trzech i czterech osobach w rodzinie – 6%
 - 4) przy pięciu i więcej osobach w rodzinie – 7%kwoty bazowej określonej dla nauczycieli corocznie w uchwale budżetowej.
3. Do członków rodziny, o której mowa w ust. 2, zalicza się nauczyciela oraz wspólnie z nim zamieszkujących: współmałżonka oraz dzieci którzy pozostają na jego wyłącznym utrzymaniu.
4. Nauczycielowi oraz jego współmałżonkowi, będącego także nauczycielem, stale z nim zamieszkującemu, przysługuje tylko jeden dodatek mieszkaniowy, w wysokości określonej w ust. 2. Małżonkowie wspólnie określają pracodawcę, który będzie im wypłacał ten dodatek.
5. Nauczycielski dodatek mieszkaniowy przyznaje się na wniosek nauczyciela, w przypadku nauczycieli, o których mowa w ust. 4, na ich wspólny wniosek. Nauczycielowi dodatek przyznaje dyrektor, a dyrektorowi Wójt Gminy.
6. Nauczycielski dodatek mieszkaniowy przysługuje nauczycielowi:
 - 1) niezależnie od tytułu prawnego do zajmowanego przez niego lokalu mieszkalnego,
 - 2) od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nauczyciel złożył wniosek o jego przyznanie.
7. Nauczycielski dodatek mieszkaniowy przysługuje w okresie wykonywania pracy, a także w okresach:
 - 1) nie świadczenia pracy za które przysługuje wynagrodzenie,
 - 2) pobierania zasiłku z ubezpieczenia społecznego,
 - 3) odbywania zasadniczej służby wojskowej, przeszkolenia wojskowego, okresowej służby wojskowej; w przypadku jednak gdy z nauczycielem powoływanym do służby zawarta była umowa o pracę na czas określony, dodatek wypłaca się nie dłużej niż do końca okresu, na którym umowa ta była zawarta,
 - 4) korzystania z urlopu wypoczynkowego,
 - 5) korzystanie z urlopu dla poratowania zdrowia.
8. Wypłata dodatku następuje z dołu w terminie wypłaty wynagrodzenia.

ROZDZIAŁ IX DODATEK WIEJSKI

§ 11

1. Nauczyciele języków obcych posiadający wymagane kwalifikacje mogą otrzymać zwiększony dodatek wiejski w wysokości do 20% wynagrodzenia zasadniczego.
2. Wypłata dodatku następuje z dołu w terminie wypłaty wynagrodzenia.

ROZDZIAŁ X INNE ŚWIADCZENIA

§ 13

Nauczycielom przysługują, poza wynagrodzeniem za pracę i wymienionymi dodatkami, również inne świadczenia pieniężne związane z pracą:

- 1) świadczenia należne w okresie czasowej niezdolności do pracy,
- 2) świadczenia należne z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych,

- 3) nagrody jubileuszowe,
- 4) odprawy rentowe lub emerytalne,
- 5) zwrot kosztów delegacji służbowych,
- 6) inne należności, które przysługują na podstawie ustaw, aktów wykonawczych do nich lub innych przepisów o randze wyższej od regulaminu.

ROZDZIAŁ XI PRZEPISY KOŃCOWE

§ 14

1. Postanowienia niniejszego regulaminu wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia publikacji uchwały w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2009 r.
2. W sprawach dotyczących przedmiotu niniejszego regulaminu, które nie zostały w nim uregulowane mają zastosowanie przepisy prawa pracy.

1710

UCHWAŁA Nr XXVII/193/2009 Rady Gminy Malbork z dnia 21 kwietnia 2009 r.

w sprawie zatwierdzenia regulaminu określającego niektóre zasady wynagradzania za pracę oraz zasady przyznawania nauczycielom zatrudnionym w jednostkach organizacyjnych na terenie Gminy Malbork dodatków do wynagrodzeń

Na podstawie art. 30 ust. 6 i art. 91d ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (t.j. Dz. U. Nr 97 z 2006 poz. 674 z zm.) Rada Gminy Malbork uchwała co następuje:

§ 1

Ustala się regulamin określający niektóre zasady wynagradzania oraz przyznawania nauczycielom zatrudnionym w oświatowych jednostkach organizacyjnych na terenie Gminy Malbork dodatków do wynagrodzeń a w szczególności:

- 1) określający wysokość stawek dodatku motywacyjnego dla nauczycieli oraz szczegółowe warunki przyznawania tego dodatku,
- 2) określające wysokość stawek dodatku funkcyjnego dla nauczycieli oraz szczegółowe warunki przyznania tego dodatku,
- 3) określające szczegółowe warunki przyznawania dodatku za wysługę lat,
- 4) określające wysokość dodatku za warunki pracy dla nauczycieli oraz szczegółowe warunki przyznawania tego dodatku,
- 5) określający szczegółowy sposób obliczania wynagrodzenia za godziny nadwymiarowe oraz za godziny zastępstw doraźnych.

§ 2

Traci moc Uchwała Nr XXV/182/2008 Rady Gminy Malbork z dnia z 29 grudnia 2008 r. w sprawie zatwierdzenia regulaminu określającego niektóre zasady wynagradzania za pracę oraz zasady przyznawania nauczycielom zatrudnionym w jednostkach organizacyjnych na terenie Gminy Malbork dodatków do wynagrodzeń.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Malbork

§ 4

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego, z mocą obowiązującą od 01.01.2009 r.

Przewodniczący
Rady Gminy Malbork
Michał Błachut

Regulamin wynagradzania nauczycieli i dyrektorów szkół Gminy Malbork, ul. Ceglana 7 82-200 Malbork

Na podstawie art. 30 ust. 6 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. -Karta Nauczyciela Dz. U. nr 97 poz. 674 z 2006 r. z zm.) ustala co następuje:

I POSTANOWIENIA WSTĘPNE

§ 1

1. Regulamin ustala wysokości i szczegółowe zasady przyznawania:
 - 1) dodatku motywacyjnego,
 - 2) dodatku funkcyjnego,
 - 3) dodatku za wysługę lat,
 - 4) dodatku za warunki pracy w tym za: trudne, uciążliwe,
 - 5) szczegółowy sposób obliczania wynagrodzenia za godziny nadwymiarowe oraz godziny doraźnych zastępstw,

§ 2

1. Wynagrodzenie nauczycieli składa się z:
 - 1) wynagrodzenia zasadniczego,
 - 2) dodatku funkcyjnego,
 - 3) dodatku motywacyjnego,
 - 4) dodatku za wysługę lat,
 - 5) dodatku za warunki pracy, w tym za: trudne, uciążliwe
 - 6) wynagrodzenia za godziny nadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw

II WYNAGRODZENIE ZASADNICZE

§ 3

1. Wynagrodzenie zasadnicze nauczyciela wynika z kwalifikacji nauczyciela i stopnia awansu zawodowego nauczyciela ustalonego na podstawie oryginalnych dokumentów albo uwierzytelnionej kopii i realizowanego obowiązkowego wymiaru godzin.
2. Wynagrodzenie zasadnicze nauczyciela realizującego tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin ustala się w wysokości minimalnych stawek określonych przez właściwego ministra do spraw oświaty i wychowania.
3. Zmiana wysokości wynagrodzenia zasadniczego wynikająca z uzyskania wyższego stopnia awansu zawodowego, następuje z pierwszym września i pierwszym stycznia.

4. Nauczyciele zatrudnieni w niepełnym wymiarze zajęć otrzymują wynagrodzenie zasadnicze proporcjonalnie do realizowanego wymiaru czasu pracy.
5. Nauczycielom przebywającym na urlopie dla poratowania zdrowia przysługuje wynagrodzenie zasadnicze wraz z dodatkiem za wysługę lat.

III DODATEK MOTYWACYJNY

§ 4

Przy ustalaniu dla nauczyciela dodatku motywacyjnego należy brać pod uwagę:

- 1) posiadaną aktualną ocenę pracy,
- 2) uzyskiwanie znaczących osiągnięć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych tj.:
 - a) kształtowanie postawy moralnej, patriotycznej i obywatelskiej w tym poszanowanie dziedzictwa narodowego i własnego państwa,
 - b) umiejętne rozwiązywanie problemów wychowawczych uczniów we współpracy z ich rodzicami,
 - c) pełne rozpoznanie środowiska wychowawczego uczniów, aktywne i efektywne działanie na rzecz uczniów potrzebujących szczególnej opieki,
- 3) jakość świadczonej pracy, w tym także związanej z dodatkowym zadaniem lub zajęciem,:
 - a) systematyczne i efektywne przygotowanie się do przydzielonych obowiązków,
 - b) podnoszenie kwalifikacji zawodowych,
 - c) wzbogacanie własnego warsztatu pracy,
 - d) dbałość o estetykę powierzonych pomieszczeń, pomocy dydaktycznych lub innych urządzeń szkolnych,
 - e) prawidłowe prowadzenie dokumentacji szkolnej, w tym pedagogicznej,
 - f) rzetelne i terminowe wywiązywanie się z poleceń służbowych,
- 4) zaangażowanie w realizację zajęć, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 2 i 3 Karty Nauczyciela:
 - a) udział w organizowaniu imprez i uroczystości szkolnych,
 - b) udział w komisjach przedmiotowych i innych,
 - c) opiekowanie się samorządem uczniowskim lub innymi organizacjami uczniowskimi działającymi na terenie szkoły,
 - d) prowadzenie lekcji koleżeńskich, przejawianie innych form aktywności w ramach wewnątrzszkolnego systemu doskonalenia zawodowego nauczycieli,

- e) aktywny udział w realizowaniu innych zadań statutowych szkoły,
- 5) jakość świadczonej pracy związanej z powierzonym stanowiskiem kierowniczym,
 - a) współpracę z organem prowadzącym lub bezpośrednim przełożonym -terminowe wykonywanie zadań, właściwa realizacja budżetu,
 - b) kształtowanie polityki kadrowej, w szczególności pozyskiwanie nauczycieli wysokokwalifikowanych,
 - c) zapewnienie sprawnej obsługi administracyjnej,
 - d) dostosowanie wewnątrzszkolnego prawa do wymogów reformy,
 - e) podwyższanie kwalifikacji pedagogicznych i kierowniczych w okresie sprawowania funkcji,
 - f) umiejętności organizacyjne,
 - g) współpracę z instytucjami i organizacjami wspomagającymi realizację programu wychowawczego szkoły,
 - h) przestrzeganie przepisów prawnych,
 - i) tworzenie dobrej atmosfery pracy i życzliwości wobec współpracowników i uczniów,
- 6) podejmowanie działań innowacyjnych.

§ 5

1. Wysokość środków finansowych w szkole na dodatki motywacyjne wynosi średnio 10% od wszystkich wynagrodzeń zasadniczych nauczycieli.
2. Wysokość dodatku kształtuje się w granicach od 5% do 20% wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela mianowanego.
3. Dodatek motywacyjny przyznaje się na czas określony, nie dłuższy niż jeden rok szkolny i nie krótszy niż 3 miesiące.
4. Dodatek motywacyjny ma charakter uznaniowy.
5. Wysokość dodatku motywacyjnego dla nauczyciela oraz okres jego przyznania ustala, uwzględniając poziom spełnienia warunków, o których mowa w par.4, dyrektor szkoły, a w stosunku do dyrektora Wójt Gminy Malbork w granicach przyznanych środków finansowych.
6. Dodatek motywacyjny nie jest dodatkiem obligatoryjnym.
7. Dodatek motywacyjny wypłaca się z góry, w terminie wypłaty wynagrodzenia.

IV DODATEK FUNKCYJNY

§ 6

1. Nauczycielowi, któremu powierzono stanowisko dyrektora przysługuje dodatek funkcyjny.

Tabela stawek dodatków funkcyjnych

Stanowisko kierownicze	Wysokość dodatku funkcyjnego (miesięcznie w złotych /brutto/
Szkoły wszystkich typów	
1. dyrektor szkoły liczącej:	
- do 6 oddziałów	Od 500 do 750 zł.
- od 7 do 9 oddziałów	od 610 do 1500 zł
- od 10 i więcej oddziałów	od 810 do 1700 zł.

2. Dodatek funkcyjny przysługuje także nauczycielom z tytułu wykonywania zadań: nauczyciela wychowawcy klasy, opiekuna stażu.
3. Dodatek funkcyjny przysługuje także nauczycielowi, któremu powierzono obowiązki kierownicze w zastępstwie.
4. Dodatek funkcyjny przysługuje w wysokości:
 - a) wychowawca klasy
 - do 10 uczniów od 2% do 3% wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela mianowanego
 - do 20 uczniów od 4% do 6% wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela mianowanego
 - powyżej 20 uczniów od 6% do 8% wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela mianowanego
 - b) nauczyciel oddziału przedszkolnego od 5% do 8% wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela mianowanego.
 - c) opiekun stażu od 1% do 2% wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela mianowanego.

§ 7

Dodatek funkcyjny dyrektorowi szkoły przyznaje Wójt Gminy Malbork, natomiast innym osobom, którym przysługuje taki dodatek przyznaje dyrektor szkoły.

§ 8

Przy ustalaniu wysokości dodatku funkcyjnego bierze się pod uwagę:

- 1) liczbę uczniów,
- 2) liczbę oddziałów w szkole
- 3) liczbę pracowników pedagogicznych
- 4) liczbę pracowników obsługi szkoły
- 5) prawidłowość organizacji pracy, poprawność pod względem formalno – prawnym podejmowanych decyzji oraz ich zasadność
- 6) podnoszenie kwalifikacji związanych z zarządzaniem szkoły.
- 7) jakość sprawowanego nadzoru pedagogicznego i kontroli wewnętrznej
- 8) ilość i dbałość o stan administrowanych budynków.

§ 9

1. Dodatki funkcyjne nie przysługują w okresie nieusprawiedliwionej nieobecności w pracy, w okresie urlopu dla poratowania zdrowia, w okresach za które nie przysługuje wynagrodzenie zasadnicze oraz od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nauczyciel zaprzestał pełnienia funkcji, a jeżeli zaprzestanie nastąpiło pierwszego dnia miesiąca – od tego dnia.
2. Wysokość dodatku funkcyjnego dla dyrektora ustala Wójt Gminy Malbork w granicach stawek określonych w par.6 ust. 4 na czas pełnienia funkcji według opracowanych kryteriów. Dodatek przyznaje się na okres jednego roku szkolnego.

V DODATEK ZA WYSLUGĘ LAT.

§ 10

1. Nauczycielowi przysługuje dodatek za wysługę lat, w wysokości 1% wynagrodzenia zasadniczego za każdy rok pracy, wypłacany w okresach miesięcznych poczynając od czwartego roku pracy, z tym że dodatek ten nie może przekroczyć 20% wynagrodzenia zasadniczego.
2. Dodatek za wysługę lat przysługuje:
 - a) począwszy od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu, w którym nauczyciel nabył prawo do dodatku lub do wyższej stawki tego dodatku, jeżeli nabycie prawa nastąpiło w ciągu miesiąca,
 - b) za dany miesiąc, jeżeli nabycie prawa do dodatku lub

wyższej jego stawki nastąpiło od pierwszego dnia miesiąca.

3. Dodatek za wysługę lat przysługuje nauczycielowi w pełnej wysokości także za okres urlopu dla poratowania zdrowia.
4. Do okresów pracy uprawniających do dodatku za wysługę lat wlicza się okresy poprzedniego zatrudnienia we wszystkich zakładach pracy, bez względu na sposób ustania stosunku pracy.
5. Nauczycielowi pozostającemu jednocześnie w więcej niż w jednym stosunku pracy okresy uprawniające do dodatku za wysługę lat ustala się odrębnie dla każdego stosunku pracy, z zastrzeżeniem ust. 6. Do okresu zatrudnienia uprawniającego do dodatku za wysługę lat nie wlicza się okresu pracy w innym zakładzie, w którym pracownik był lub jest jednocześnie zatrudniony. Do okresu dodatkowego zatrudnienia nie podlegają zaliczeniu okresy podstawowego zatrudnienia.
6. Nauczycielowi pozostającemu w stosunku pracy jednocześnie w kilku szkołach w wymiarze łącznie nie przekraczającym obowiązującego nauczyciela wymiaru zajęć, do okresów uprawniających do dodatku za wysługę lat w każdej ze szkół zalicza się okresy zatrudnienia, o których mowa w ust. 4.
7. Do okresów pracy uprawniających do dodatku za wysługę lat wlicza się także inne okresy, jeżeli z mocy odrębnych przepisów podlegają one wliczeniu do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze. (Dz. U.Nr 22 poz. 1281 z 2005 r.z póź. zm.)

VI DODATEK ZA WARUNKI PRACY

§ 11

Nauczycielowi przysługuje dodatek za warunki pracy z tytułu pracy w trudnych warunkach określonych w przepisach niniejszego regulaminu i rozporządzenia właściwego ministra do spraw oświaty i wychowania.

§ 12

1. Za pracę w trudnych warunkach uznaje się prowadzenie przez nauczycieli:
 - a) zajęć dydaktycznych i wychowawczych w specjalnych przedszkolach (oddziałach), szkołach (oddziałach) specjalnych oraz prowadzenie indywidualnego nauczania dziecka zakwalifikowanego do kształcenia specjalnego/decyzją poradni psychologiczno-pedagogicznej/w wysokości 15% stawki godzinowej za każdą przepracowaną w tych warunkach godzinę nauczania.
 - b) Nauczycielowi przysługuje dodatek za każdą godzinę pracy przeprowadzoną w trudnych warunkach pracy.

VII WYNAGRODZENIE ZA GODZINĘ PONADWYMIAROWE I GODZINY DORAŻNYCH ZASTĘPSTW

§ 13

1. Wynagrodzenie za jedną godzinę ponadwymiarową nauczyciela ustala się dzieląc przyznaną nauczycielowi stawkę wynagrodzenia zasadniczego (łącznie z dodatkiem za warunki pracy, jeżeli praca w tej godzinie została zrealizowana w warunkach uprawniających do dodatku) przez miesięczną liczbę godzin tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin, ustalonego dla rodzaju zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych, realizowanych w ramach godzin ponadwymiarowych.
2. Wynagrodzenie za jedną godzinę doraźnego zastępstwa ustala się, z zastrzeżeniem ust. 3, w sposób określony w ust. 3. Dla nauczycieli realizujących tygodniowy wymiar

- godzin ustalony na podstawie art. 42 ust. 4a Karty Nauczyciela wynagrodzenie za jedną godzinę doraźnego zastępstwa realizowanego na zasadach, o których mowa w ust. 2, ustala się dzieląc przyznaną nauczycielowi stawkę wynagrodzenia zasadniczego (łącznie z dodatkiem za warunki pracy, jeżeli praca w tej godzinie została zrealizowana w warunkach uprawniających do dodatku) przez miesięczną liczbę godzin realizowanego wymiaru godzin.
- Miesięczną liczbę godzin obowiązkowego lub realizowanego wymiaru godzin nauczyciela, o której mowa w ust. 2, uzyskuje się mnożąc odpowiedni wymiar godzin przez 4,16 z zaokrągleniem do pełnych godzin w ten sposób, że czas zajęć do 0,5 godziny pomija się, a co najmniej 0,5 godziny liczy się za pełną godzinę.
 - Wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe i doraźne zastępstwa przysługuje za godziny faktycznie zrealizowane z wyjątkiem ust. 7.
 - Dla ustalenia wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe w tygodniach, w których przypadają dni usprawiedliwionej nieobecności w pracy nauczyciela lub dni ustawowo wolne od pracy w tygodniach, w których zajęcia rozpoczynają się lub kończą w środku tygodnia – za podstawę ustalenia liczby godzin ponadwymiarowych przyjmuje się obowiązkowy wymiar zajęć określony w Karcie Nauczyciela pomniejszony o 1/5 tego wymiaru (lub 1/4 gdy dla nauczyciela ustalono czterodniowy tydzień pracy) za każdy dzień usprawiedli-

wionej nieobecności w pracy lub dzień ustawowo wolny od pracy. Liczba godzin ponadwymiarowych, za które nie przysługuje wynagrodzenie w takim tygodniu, nie może być jednakże większa niż liczba godzin przydzielonych w planie organizacyjnym.

- a) Za zajęcia dydaktyczne, wychowawcze lub opiekuńcze, wykonywane w dniu wolnym od pracy, nauczyciel otrzymuje inny dzień wolny
 - b) Za sprawowanie opieki nad dziećmi wyjeżdżającymi do innych miejscowości w ramach zielonych szkół lub innych form – jak za godziny planowanych godzin ponadwymiarowych tygodniowo.
- Wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw nauczyciel otrzymuje zgodnie z art. 39 ust. 4 ustawy Karta Nauczyciela z dnia 26 stycznia 1982 r. (t.j. Dz. U. Nr 97 z 2006 r. poz. 674 z zm.)

§ 14

Regulamin wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego, z mocą obowiązującą od 01.01.2009 r.

Uzgodniono z Związkiem Nauczycielstwa Polskiego. Zgodnie z art. 30 ust. 6a ustawy Karta Nauczyciela z dnia 26 stycznia 1982 r. (t.j. Dz. U. Nr 97 z 2006 r. poz. 674 z zm.)

1711

UCHWAŁA Nr 293/2009 Rady Miejskiej w Nowym Stawie z dnia 23 kwietnia 2009 r.

w sprawie zatwierdzenia regulaminu określającego niektóre zasady wynagradzania za pracę oraz zasady przyznawania nauczycielom zatrudnionym w szkołach i przedszkolu dodatków do wynagrodzenia i nagród

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j.: Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) w związku z art. 30 ust. 6, art. 54 ust. 7 i art. 91d ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (t.j.: Dz. U. z 2006 r., Nr 97, poz. 674 z późn. zm.) oraz Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r. w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy (Dz. U. z 2005 r., Nr 22 poz. 181 z późn. zm.) Rada Miejska w Nowym Stawie uchwała, co następuje:

§ 1

Ustala się regulamin określający niektóre zasady wynagradzania za pracę oraz zasady przyznawania nauczycielom zatrudnionym w szkołach i przedszkolu dodatków do wynagrodzenia i nagród w brzmieniu określonym w załączniku nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Nowego Stawu.

§ 3

Traci moc uchwała Nr 245/2008 Rady Miejskiej w Nowym Stawie z dnia 27 listopada 2008 r. w sprawie zatwierdzenia regulaminu określającego niektóre zasady wynagradzania za pracę oraz zasady przyznawania nauczycielom zatrudnionym w szkołach i przedszkolu dodatków do wynagrodzenia i nagród.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia opublikowania w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2009 r.

Przewodniczący
Rady Miejskiej
Waldemar Kalinowski

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr 293/2009
Rady Miejskiej w Nowym Stawie
z dnia 23 kwietnia 2009 r.

Regulamin

określający wysokość stawek i szczegółowe warunki przyznawania nauczycielom dodatków: za wysługę lat, motywacyjnego, funkcyjnego, za warunki pracy oraz wysokość i warunki wypłacania innych składników wynagrodzenia wynikających ze stosunku pracy, szczegółowy sposób obliczania wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw, wysokość nauczycielskiego dodatku mieszkaniowego oraz szczegółowe zasady jego przyznawania i wypłacania a także nagród dla nauczycieli za ich osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze.

§ 1

Ileokroć w regulaminie jest mowa bez bliższego określenia o:

- a. karcie – należy przez to rozumieć ustawę z dnia

26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 ze zm.),

- b. rozporządzeniu – należy przez to rozumieć Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r. w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy (Dz. U. z 2005 r., Nr 22 poz. 181 z późn. zm.),
- c. szkole – należy przez to rozumieć przedszkole, szkołę lub placówkę oświatową dla której organem prowadzącym jest miasto i gmina Nowy Staw,
- d. dyrektorze – należy przez to rozumieć dyrektora jednostki, o której mowa w pkt a,
- e. roku szkolnym – należy przez to rozumieć okres pracy szkoły od 1 września danego roku do 31 sierpnia roku następnego,
- f. klasie – należy przez to rozumieć także oddział lub grupę,
- g. uczniu – należy przez to rozumieć także wychowanka,
- h. tygodniowym obowiązkowym wymiarze godzin – należy przez to rozumieć tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin, o którym mowa w art. 42 ust. 1 Karty Nauczyciela.

§ 2

Dodatki funkcyjne

1. Wysokość dodatku funkcyjnego dla dyrektora szkoły w granicach stawek określonych w regulaminie, ustala Burmistrz uwzględniając między innymi:
 - a. wielkość i strukturę organizacyjną szkoły,
 - b. złożoność zadań wynikających z zajmowanego stanowiska,
 - c. warunki społeczne i środowiskowe, w jakich szkoła funkcjonuje,
 - d. jakość pracy związanej z powierzonym stanowiskiem kierowniczym, to znaczy:
 - współpracę z organem prowadzącym, lub bezpośrednim przełożonym – m.in. terminowe wykonywanie zadań,

- właściwe prowadzenie gospodarki środkami finansowymi oraz nadzorowanie realizacji zatwierdzonego planu finansowego,
- organizowanie pracy uczniów i pracowników szkoły,
- kształcenie właściwej polityki kadrowej, a w szczególności pozyskiwanie nauczycieli wysoko wykwalifikowanych,
- umiejętności organizacyjne,
- kształtowanie struktury organizacyjnej szkoły,
- umiejętność integrowania zespołu nauczycielskiego wokół wspólnych zadań, inspirowania oraz pomagania w rozwoju zawodowym nauczycieli,
- współpracę z instytucjami organizacjami wspomagającymi realizację programu wychowawczego szkoły,

2. Wysokość dodatku funkcyjnego dla wicedyrektora, innych osób zajmujących stanowiska kierownicze – w granicach stawek określonych w regulaminie ustala, w ramach przyznanych na ten cel środków, dyrektor szkoły uwzględniając wielkość i złożoność zadań wynikających z pełnionej funkcji oraz jakość pracy związanej z powierzonym stanowiskiem kierowniczym.
3. Prawo do dodatku funkcyjnego przysługuje również nauczycielowi z tytułu wykonywania zadań:
 - a. wychowawstwo klasy (za każdą klasę powierzona nauczycielowi niezależnie od wymiaru czasu pracy nauczyciela),
 - b. opiekuna stażu.
4. Prawo do dodatku funkcyjnego przysługuje w okresie zajmowania odpowiedniego stanowiska kierowniczego lub wykonywania zadań, za które przysługuje dodatek. Jeżeli odpowiednie stanowisko kierownicze lub funkcję powierzono nauczycielowi na okres nie obejmujący pełnych miesięcy, dodatek funkcyjny wypłaca się w wysokości proporcjonalnej do czasu pełnienia związanych z nimi obowiązków.
5. Dodatek funkcyjny w stawce ustalonej dla dyrektora szkoły przysługuje nauczycielowi, któremu powierzono obowiązki kierownicze w zastępstwie.
6. Dodatek funkcyjny wypłaca się z góry, w terminie wypłaty wynagrodzenia.

Tabela stawek dodatków funkcyjnych:

Lp.	Stanowisko kierownicze lub pełniona funkcja	Miesięcznie w zł
1	Dyrektor szkoły(przedszkola) liczącej: - do 6 oddziałów (włącznie) - 7 -11 oddziałów - 12 - 16 oddziałów - 17 i więcej	327-1200 417-1250 600-1400 700-1500
2.	Wicedyrektor szkoły (przedszkola)	390-1100
3.	Kierownik świetlicy	100 – 300
4.	Opiekun stażu	40 zł za 1 stażystę
5.	Wychowawstwo klasy	100 zł

§ 3

Dodatek motywacyjny

1. Nauczycielowi przysługuje dodatek motywacyjny na warunkach określonych w § 6 Rozporządzenia oraz w § 3 niniejszego regulaminu.
2. Warunkiem przyznania nauczycielowi dodatku motywacyjnego jest:

- 1) uzyskanie szczególnych osiągnięć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, to znaczy:
 - a. osiąganie w pracy dydaktyczno-wychowawczej pełnej realizacji programu nauczania oraz wprowadzanie nowych treści, korelacji treści programowych z innymi podmiotami, a także uzyskiwanie przez uczniów, z uwzględnieniem ich możliwości oraz warunków pracy nauczyciela, osiągnięć dydaktyczno-wychowawczych potwierdzonych wynikami albo sukcesami w konkursach przedmiotowych i artystycznych, zawodach

- b. stosowanie różnorodnych metod nauczania oraz ich efektywność,
 - c. stosowanie nowych rozwiązań metodycznych w zajęciach dydaktyczno-wychowawczych,
 - d. prowadzenie lekcji otwartych w ramach prac zespołu przedmiotowego lub z ich własnej inicjatywy,
 - e. umiejętne rozwiązywanie problemów wychowawczych uczniów we współpracy z ich rodzicami,
 - f. pełne rozpoznanie środowiska wychowawczego uczniów, aktywne i efektywne działania na rzecz uczniów potrzebujących szczególnej opieki,
 - g. prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie i zwalczanie przejawów patologii społecznej.
- 2) jakość świadczonej pracy, w tym związanej z powierzonym stanowiskiem kierowniczym, dodatkowym zadaniem lub zajęciem, to znaczy:
- a. systematyczne i efektywne przygotowanie do przydzielonych obowiązków,
 - b. podnoszenie umiejętności zawodowych – udział w różnych formach doskonalenia zawodowego,
 - c. prezentowanie swego dorobku pedagogicznego,
 - d. opracowywanie publikacji naukowych związanych z warsztatem pracy,
 - e. wzbogacanie własnego warsztatu pracy,
 - f. dbałość o mienie szkoły i poszerzanie bazy dydaktycznej,
 - g. prawidłowe prowadzenie dokumentacji szkolnej i pedagogicznej,
 - h. rzetelne i terminowe wywiązywanie się z poleceń służbowych,
 - i. przestrzeganie dyscypliny pracy.
- 3) posiadanie co najmniej dobrej oceny pracy lub pozytywnej oceny dorobku zawodowego,
- 4) zaangażowanie w realizację czynności i zajęć, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 2 i 3 Karty, to znaczy:
- a. udział w organizowaniu imprez i uroczystości szkolnych,
 - b. udział w komisjach przedmiotowych, olimpiadach, zawodach sportowych i innych,
 - c. opiekowanie się samorządem uczniowskim lub innymi organizacjami uczniowskimi działającymi na terenie szkoły,
 - d. prowadzenie lekcji koleżeńskich, przejawianie innych form aktywności w ramach wewnątrzszkolnego doskonalenia zawodowego nauczycieli,
 - e. aktywny udział w realizowaniu innych zadań statutowych szkoły.
3. Warunkiem przyznania dodatku motywacyjnego dyrektorowi szkoły, poza wymienionym w § 3 pkt 2 ust. 3, jest spełnienie następujących kryteriów:
- 1) tworzenie warunków do realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych szkoły, w tym: opracowanie arkusza organizacyjnego, wyposażenie w środki dydaktyczne, sprzęt, organizowanie działalności administracyjnej, gospodarczej, kancelarii szkolnej, zapewnienie i czuwanie nad przestrzeganiem odpowiednich warunków bhp i p.poż.,
 - 2) aktywne działania zmierzające do ograniczenia godzin ponadwymiarowych na rzecz tworzenia nowych etatów nauczycielskich,
 - 3) opracowanie i realizacja planu finansowego szkoły, w tym również pozyskiwanie środków pozabudżetowych,
 - 4) dbałość o mienie, w tym: organizowanie przeglądów technicznych, prace konserwacyjno-remontowe, czystość i estetyka szkoły,
 - 5) prowadzenie spraw osobowych, w tym: zatrudnianie zgodnie z kwalifikacjami, prowadzenie akt osobowych pracowników, dysponowanie funduszem świadczeń socjalnych, dyscyplina pracy,
 - 6) sprawowanie nadzoru pedagogicznego, w tym: realizacja programów nauczania, ocena pracy nauczycieli, opieka nad nauczycielami rozpoczynającymi pracę w zawodzie, zachęcanie do innowacji i eksperymentów, motywowanie do doskonalenia zawodowego, realizacja zaleceń i wniosków organu nadzoru pedagogicznego,
 - 7) współdziałanie z organem prowadzącym w zakresie realizacji zadań edukacyjnych i wychowawczych oraz realizacja zaleceń i wniosków organu prowadzącego,
 - 8) kształtowanie atmosfery w pracy, służącej realizacji statutowych zadań przez podległych pracowników,
 - 9) współpraca z organami szkoły i związkami zawodowymi,
 - 10) pozostałe obowiązki:
 - a. przestrzeganie regulaminu pracy,
 - b. troska o stan bazy, estetykę, ład i porządek,
 - c. samodzielność i inicjatywa w rozwiązywaniu problemów,
 - d. inspirowanie nauczycieli do podejmowania zadań dodatkowych (kursy, olimpiady, wycieczki, samodzielne wykonywanie pomocy dydaktycznych).
4. Dodatek motywacyjny przyznaje się dwa razy w roku na okres 6 miesięcy.
Za lipiec i sierpień wynagrodzenia są wypłacane według średniej urlopowej.
5. Ustala się łączną pulę środków finansowych przeznaczonych na wypłatę dodatków motywacyjnych w poszczególnych placówkach oświatowych w wysokości co najmniej 3% kwoty planowanej na wynagrodzenia zasadnicze ogółu nauczycieli zatrudnionych w danej szkole.
6. Wysokość dodatku motywacyjnego nauczyciela, w granicach środków przyznanych uchwałą budżetową, ustala dyrektor szkoły, a w stosunku do dyrektora Burmistrz Nowego Stawu.
7. Wartość przyznanego dodatku motywacyjnego nie może być niższa niż 2% i wyższa niż 20% wynagrodzenia zasadniczego za podstawowe pensum zajęć dydaktycznych.
8. Dodatek motywacyjny przyznaje:
— nauczycielowi, zgodnie z zasadami określonym w § 3 ust. 2, dyrektor szkoły,
— dyrektorowi szkoły, zgodnie z zasadami określonym w § 3 ust. 3, Burmistrz Nowego Stawu.
9. Nauczycielom uzupełniającym etat w innej szkole dodatek motywacyjny przyznaje dyrektor szkoły macierzystej w uzgodnieniu z dyrektorem szkoły, w której uzupełnia etat.
10. Dodatek motywacyjny wypłaca się z góry, w terminie wypłaty wynagrodzenia.

§ 4

Dodatek za warunki pracy dla nauczycieli

1. Nauczycielowi przysługuje dodatek za pracę w trudnych warunkach określonych w przepisach § 8 rozporządzenia, a w szczególności:
 - 1) za prowadzenie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych z dziećmi i młodzieżą upośledzonymi umysłowo w stopniu głębokim oraz zajęć dydaktycznych i wychowawczych w specjalnych przedszkolach (oddziałach), szkołach (oddziałach) specjalnych a także za prowadzenie indywidualnego nauczania dziecka zakwalifikowanego do kształcenia specjalnego – 15% stawki godzinowej za każdą przepracowaną w tych warunkach godzinę nauczania,

- 2) za prowadzenie zajęć dydaktycznych w klasach łączonych w szkołach podstawowych – w wysokości 20% stawki godzinowej za każdą przeprowadzoną w tych klasach godzinę nauczania.
2. Wysokość dodatku za warunki pracy, z uwzględnieniem warunków o których mowa w pkt 1 przyznaje dla nauczyciela dyrektor, a dla dyrektora organ prowadzący szkołę.
3. Dodatek za warunki pracy wypłaca się z dołu.

§ 5

Dodatek za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw dla nauczycieli

1. Wynagrodzenie za jedną godzinę ponadwymiarową nauczyciela ustala się dzieląc przyznaną nauczycielowi stawkę wynagrodzenia zasadniczego (łącznie z dodatkiem za warunki pracy/art. 35, ust. 3 KN/, jeżeli praca w tej godzinie została zrealizowana w warunkach uprawniających do dodatku) przez miesięczną liczbę godzin tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin, ustalonego dla rodzaju zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych realizowanych w ramach godzin ponadwymiarowych.
2. Wynagrodzenia za jedną godzinę doraźnego zastępstwa ustala się, w sposób określony w ust. 1.
3. Dla nauczycieli realizujących tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin ustalony na podstawie art. 42, ust. 4a KN wynagrodzenie za jedną godzinę doraźnego zastępstwa realizowanego na zasadach o których mowa w ust. 2 ustala się dzieląc przyznaną nauczycielowi stawkę wynagrodzenia zasadniczego (łącznie z dodatkiem za warunki pracy, jeżeli praca w tej godzinie została zrealizowana w warunkach uprawniających do dodatku) przez miesięczną liczbę godzin realizowanego wymiaru zajęć.
4. Miesięczną liczbę godzin obowiązkowego lub realizowanego wymiaru zajęć nauczyciela, o której mowa w ust. 1 i 3 uzyskuje się mnożąc odpowiedni wymiar godzin przez 4,16 z zaokrągleniem do pełnych godzin w ten sposób, że czas zajęć do 0,5 godziny pomija się, a co najmniej 0,5 godziny liczy się za pełną godzinę.
5. Dla ustalenia wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe w tygodniu, w którym przypadają dni usprawiedliwionej nieobecności w pracy nauczyciela lub dni ustawowo wolne od pracy oraz w tygodniach, w których zajęcia rozpoczynają się lub kończą w środku tygodnia za podstawę liczby godzin ponadwymiarowych przyjmuje się obowiązkowy tygodniowy wymiar zajęć określony w art. 42, ust. 3 lub ustalonym na podstawie art. 42, ust. 7 KN, pomniejszony o 1/5 tego wymiaru za każdy dzień usprawiedliwionej nieobecności w pracy lub dzień ustawowo wolny od pracy. Liczba godzin ponadwymiarowych za które przysługuje wynagrodzenie w takim tygodniu nie może być jednak większe niż liczba godzin przydzielonych w planie organizacyjnym.
6. Wynagrodzenie za godziny o których mowa w tym paragrafie przysługuje za godziny faktycznie zrealizowane i wypłaca się z dołu.

§ 6

Wynagrodzenia odrębne i zajęcia dodatkowe

1. Zgodnie z § 10 rozporządzenia, nauczycielom, którzy w dniu wolnym od pracy realizują zajęcia dydaktyczne, wychowawcze lub opiekuńcze, a nie otrzymują za ten dzień innego dnia wolnego, przysługuje odrębne wynagrodzenie za każdą godzinę pracy obliczone jak za godzinę ponadwymiarową.
2. Nauczycielom zajmującym stanowisko kierownicze, sprawującym w dniu wolnym od pracy nadzór nad przebiegiem

zajęć dydaktycznych i opiekuńczo wychowawczych, nie przysługuje z tego tytułu dodatkowe wynagrodzenie.

§ 7

Dodatek mieszkaniowy

1. Nauczycielowi, posiadającemu kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela, zatrudnionemu w wymiarze nie niższym niż połowa obowiązującego wymiaru zajęć w szkole położonej na terenie wiejskim oraz w mieście liczącym do 5 tys. mieszkańców, przysługuje nauczycielski dodatek mieszkaniowy, o którym mowa w art. 54 ust. 3 KN, którego wysokość uzależniona jest od stanu rodzinnego nauczyciela:
 - jedna osoba w rodzinie – 6% średniego wynagrodzenia stażysty
 - dwie osoby w rodzinie – 7% średniego wynagrodzenia stażysty
 - trzy osoby w rodzinie – 8% średniego wynagrodzenia stażysty
 - cztery i więcej osób – 9% średniego wynagrodzenia stażysty
2. Do członków rodziny, o których mowa w ust. 1, zalicza się nauczyciela oraz wspólnie z nim zamieszkujących: współmałżonka oraz dzieci i rodziców pozostających na jego wyłącznym utrzymaniu (Dziecko do ukończenia 16 roku życia, a jeżeli kształci się w szkole do czasu ukończenia nauki, nie dłużej jednak jak do ukończenia 24 roku życia. Jeżeli ukończenie 24 lat przypada na ostatni lub przedostatni rok w szkole, odpowiednio do zakończenia bieżącego lub następnego roku nauki).
3. Nauczycielowi i jego współmałżonkowi, będącemu także nauczycielem, stale z nim zamieszkującym, przysługuje tylko jeden dodatek w wysokości określonej w ust. 1. Małżonkowie wspólnie określają pracodawcę, który będzie im wypłacał dodatek.
4. Dodatek przyznaje się na wniosek nauczyciela (dyrektora szkoły) lub na wspólny wniosek nauczycieli będących współmałżonkami.
5. Dodatek przysługuje od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym złożono wniosek o jego przyznanie.
6. Dodatek przysługuje nauczycielowi niezależnie od tytułu prawnego do zajmowanego przez niego lokalu mieszkalnego.
7. Nauczycielowi dodatek przyznaje dyrektor szkoły, a dyrektorowi szkoły – organ prowadzący szkoły.
8. Nauczycielski dodatek mieszkaniowy przysługuje w okresie wykonywania pracy, a także w okresach:
 - a) nie świadczenia pracy, za które przysługuje wynagrodzenie,
 - b) pobierania zasiłku z ubezpieczenia społecznego,
 - c) odbywania zasadniczej służby wojskowej, przeszkolenia wojskowego, okresowej służby wojskowej, w przypadku jednak gdy z nauczycielem powołanym do służby zawarta była umowa o pracę na czas określony, dodatek wypłaca się nie dłużej niż do końca okresu, na który umowa została zawarta.
 - d) korzystania z urlopu wychowawczego przewidzianego w odrębnych przepisach.
9. Dodatek mieszkaniowy nie jest składnikiem wynagrodzenia zasadniczego i nie wchodzi w skład średniego wynagrodzenia

§ 8

Dodatek za wysługę lat

1. Nauczycielowi przysługuje dodatek za wysługę lat w wy-

- sokości 1% wynagrodzenia zasadniczego za każdy rok pracy, wypłacany w okresach miesięcznych poczynając od czwartego roku pracy, z tym że dodatek ten nie może przekroczyć 20% wynagrodzenia zasadniczego.
2. Dodatek przysługuje:
 - 1) począwszy od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu, w którym nauczyciel nabył prawo do dodatku, jeżeli nabycie nastąpiło w ciągu miesiąca,
 - 2) za dany miesiąc, jeżeli nabycie prawa do dodatku lub wyższej stawki nastąpiło od pierwszego dnia miesiąca.
 3. Dodatek przysługuje za okres dla poratowania zdrowia oraz dni, za które nauczyciel otrzymuje wynagrodzenie, chyba, że przepis szczególny stanowi inaczej. Dodatek ten przysługuje również za dni nieobecności w pracy z powodu niezdolności do pracy wskutek choroby bądź konieczności osobistego sprawowania opieki nad dzieckiem lub innym chorym członkiem rodziny, za które nauczyciel otrzymuje wynagrodzenie lub zasiłek z ubezpieczenia społecznego.
 4. Potwierdzenie nabycia prawa do dodatku za wysługę lat oraz wysokość tego dodatku określa:
 - 1) nauczycielowi – dyrektor szkoły,
 - 2) dyrektorowi – Burmistrz.
 5. Dodatek wypłaca się z góry, w terminie wypłaty wynagrodzenia.

§ 9

Fundusz nagród

1. Tworzy się specjalny fundusz na nagrody dla nauczycieli za ich osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze w wysokości 1% planowanych rocznych wynagrodzeń osobowych, z

przeznaczeniem na wypłatę nagród organu prowadzącego i dyrektorów placówek oświatowych, z czego:

- a) 80% kwoty pozostawia się do dyspozycji dyrektora placówki oświatowej,
 - b) 20% kwoty pozostaje do dyspozycji Burmistrza Nowego Stawu.
2. Wysokość nagrody Burmistrza Nowego Stawu ustala się w wysokości co najmniej 120% średniego wynagrodzenia nauczyciela stażysty, o którym mowa w art. 30 ust. 3 ustawy Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r., Nr 97, poz. 674 z późn. zm.) i nie może być wyższa od nagrody kuratora oświaty.
 3. Wysokość nagrody dyrektora nie może być niższa niż 60% średniego wynagrodzenia nauczyciela stażysty, o którym mowa w art. 30 ust. 3 ustawy Karta Nauczyciela i nie może być wyższa od nagrody Burmistrza.
 4. Nagroda ze środków o których mowa w pkt 1 może być przyznana nauczycielowi po przepracowaniu w szkole co najmniej roku.
 5. Tryb i kryteria przyznawania nagród dla nauczycieli ze specjalnego funduszu nagród, o którym mowa w ust. 1 zgodnie z art. 49 ust. 2 Karty Nauczyciela reguluje regulamin stanowiący załącznik Nr 1 do uchwały Nr 212/2005 z dnia 01 marca 2005 r.

§ 10

Postanowienia końcowe

1. Zmian w niniejszym regulaminie może dokonać Rada Miejska w Nowym Stawie, po uprzednim uzgodnieniu ze związkami zawodowymi.
2. Postanowienia regulaminu, zgodnie z regulacją zawartą w ustawie Karta Nauczyciela zostały uzgodnione ze związkami zawodowymi zrzeszającymi nauczycieli i mają zastosowanie od dnia 1 stycznia 2009 r.

1712

UCHWAŁA Nr XXX/193/2009 Rady Gminy Parchowo z dnia 10 kwietnia 2009 r.

w sprawie określenia zasad nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości oraz ich wydzierżawiania lub wynajmowania na czas oznaczony dłuższy niż 3 lata lub na czas nieoznaczony

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. a, art. 40 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1591, z 2002 r. Nr 23 poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113 poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806 z 2003 r. Nr 80, poz. 717 i Nr 162, poz. 1568 z 2004 r. Nr 102 poz. 1055, Nr 116 poz. 1203, Nr 167, poz. 1759 z 2005 r. Nr 172, poz. 1441, Nr 175, poz. 1457 z 2006 r. Nr 17, poz. 128, Nr 181, poz. 1337, z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974 i Nr 173, poz. 1218, z 2008 roku Nr 180, poz. 1111) uchwała, co następuje:

§ 1

Ustala się zasady nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości oraz ich wydzierżawiania lub wynajmowania na czas oznaczony dłuższy niż 3 lata lub na czas nieoznaczony.

§ 2

Ilekróć w uchwale jest mowa o:
ustawie – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603 z późn. zm.),
1. celach publicznych – należy przez to rozumieć cele opisane w art. 6 ustawy,

2. Gminie – należy przez to rozumieć Gminę Parchowo,
3. Radzie – należy przez to rozumieć Radę Gminy Parchowo,
4. Wójt – należy przez to rozumieć Wójta Gminy Parchowo.

§ 3

1. Wójt Gminy może nabywać nieruchomości na rzecz Gminy w przypadku, gdy:
 - 1) nabywana nieruchomość jest niezbędna dla realizacji zadań własnych, w tym inwestycji gminnych,
 - 2) nabywana nieruchomość służy do realizacji celów publicznych określonych w art. 6 ustawy.
2. Nabywanie nieruchomości wymaga uprzedniej zgody Rady.

§ 4

1. Cenę nabywanej nieruchomości ustala Wójt z właścicielem tej nieruchomości w drodze rokowań po cenie rynkowej.
2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy wymaga tego interes Gminy, dopuszcza się nabycie nieruchomości po cenie wyższej od ceny rynkowej.

§ 5

1. O nabyciu nieruchomości gruntowej na rzecz Gminy w drodze darowizny, czy wykonania prawa pierwokupu decyduje Wójt biorąc pod uwagę przydatność danej nieruchomości dla realizacji zadań Gminy.
2. Darowizna nieruchomości stanowiącej mienie Gminy wymaga zgody Rady.

§ 6

1. Gmina może zamieniać nieruchomości gruntowe, jeżeli oddawana w zamian nieruchomość jest zbędna na cele określone w § 3 ust. 1.
2. Zamiany nieruchomości można dokonać także w przypadkach:
 - 1) gdy zaistnieje potrzeba pozyskania nieruchomości na realizację zadań własnych Gminy przewidzianych w budżecie,
 - 2) gospodarczo i ekonomicznie uzasadnionych wnioskach osób fizycznych i prawnych.

§ 7

1. Wartość nieruchomości oddawanej w zamian powinna odpowiadać wartości nieruchomości przejmowanej przez Gminę.
2. Warunki zamiany nieruchomości uzgadnia się w drodze rokowań.
3. O zamianie nieruchomości stanowiących własność Gminy decyduje Rada.

§ 8

1. Wójt może obciążać nieruchomości stanowiące mienie Gminy poprzez:
 - 1) ustanawianie służebności,
 - 2) obciążanie hipoteką z zastrzeżeniem ust. 4.
2. Obciążanie nieruchomości służebnością następuje za wynagrodzeniem rekompensującym ograniczenie tego prawa, chyba że ustanowienie tego prawa nie powoduje zmniejszenia wartości tej nieruchomości.
3. Obciążanie nieruchomości nie może powodować utraty możliwości jej zagospodarowania zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego.
4. Obciążanie nieruchomości hipoteką wymaga zawsze uprzedniej zgody Rady.

§ 9

1. Nieruchomości stanowiące własność Gminy mogą być zbywane w trybie i na zasadach przewidzianych w ustawie o gospodarce nieruchomościami.
2. Zbywanie nieruchomości stanowiących własność Gminy wymaga zgody Rady.

§ 10

1. Wójt wydzierżawia i wynajmuje nieruchomości gminne w drodze przetargu lub w drodze bezprzetargowej stosownie do art. 37 ustawy o gospodarce nieruchomościami.
2. O oddaniu nieruchomości w dzierżawę lub najem na czas oznaczony nie dłuższy niż 3 lata decyduje Wójt.
3. O oddaniu nieruchomości w dzierżawę lub najem na czas oznaczony dłuższy niż 3 lata decyduje Rada.
4. W przypadku upływu okresu na jaki była zawarta umowa dzierżawy lub najmu, Wójt upoważniony jest do jej przedłużenia na dalszy okres, nie dłuższy jednak niż kolejnych trzech lat, o ile umowa najmu lub dzierżawy nieruchomości została zawarta po przeprowadzeniu postępowania przetargowego albo dotychczasowy najemca lub dzierżawca uiszczał czynsz terminowo i wywiązywał się z obowiązków nałożonych umową. Po upływie tego okresu postanowienia niniejszego ustępu mają ponowne zastosowanie.
5. Czynności prawne wymienione w pkt 4 mogą być prowadzone w oparciu o pozytywną opinię wydaną przez Komisję Gospodarczą Rady Gminy Parchowo.

§ 11

Uchwała niniejsza nie narusza szczegółowych zasad zbywania nieruchomości ustalonych w oparciu o uchwałę Nr XV/87/2007 Rady Gminy Parchowo z dnia 21 grudnia 2007 roku w sprawie określenia zasad zbywania lokali mieszkalnych stanowiących własność Gminy Parchowo oraz uchwałę nr 42/X/99 Rady Gminy Parchowo z dnia 24 czerwca 1999 roku w sprawie zasad sprzedaży lokali użytkowych w budynkach stanowiących własność Gminy Parchowo.

§ 12

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Parchowo.

§ 13

Traci moc uchwała Nr 28/VI/99 Rady Gminy Parchowo z dnia 9 marca 1999 r. w sprawie zasad wydzierżawiania nieruchomości stanowiących własność Gminy Parchowo.

§ 14

Uchwała wchodzi w życie po 14 dniach od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.

Przewodniczący
Rady Gminy
Andrzej Strojek

1713

UCHWAŁA Nr XXII/206/2009
Rady Gminy Sadlinki
z dnia 23 kwietnia 2009 r.

w sprawie ustalenia Regulaminu określającego wysokość oraz szczegółowe warunki przyznawania nauczycielom dodatków: za wysługę lat, motywacyjnego, funkcyjnego, za warunki pracy oraz wysokość i warunki wypłacania innych składników wynagrodzenia a także szczegółowe warunki obliczania i wypłacania wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15, art. 40 ust. 1 i art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717 i Nr 162, poz. 1568 oraz z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203 Nr 214 poz 1806 Dz. U. z 2005 Nr 172 poz 1441 Dz. U. z 2006 Nr 17 poz 128, Nr 175 poz. 1457, Nr 181 poz. 1337, Dz. U. z 2007 Nr 48 poz 327, Nr 138 poz 974, Nr 173 poz 1218, Dz U z 2008 Nr 180 poz 1111, Nr 223 poz 1458) oraz art. 30 ust. 6, art. 49 ust. 2 w związku z art. 91d pkt1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tj z 2006 r. Nr 97 poz 674 z nast.zm.Dz. U.z 2006 Nr 170 poz 1218, Nr 220 poz 1600, Dz U z 2007 Nr 17 poz 95, Nr 80 poz 542, Nr 158 poz 1103, Nr 102 poz 689, Nr 176 poz 1238, Nr 191 poz 1369, Nr 247 poz 1821, Dz.U z 2008 Nr 145 poz 917, Dz.U z 2009 Nr 1 poz 1) Rada Gminy Sadlinki uchwała, co następuje:

§ 1

Ustala się Regulamin określający wysokość oraz szczegółowe warunki przyznawania nauczycielom dodatków: za wysługę lat, motywacyjnego, funkcyjnego i za warunki pracy oraz wysokość i warunki wypłacania innych składników wynagrodzenia a także szczegółowe warunki obliczania i wypłacania wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw, w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Sadlinki

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.

Przewodniczący Rady
Jan Piskor

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XXII/206/2009
Rady Gminy Sadlinki
z dnia 23 kwietnia 2009 r.

REGULAMIN

Określający wysokość oraz szczegółowe warunki przyznawania nauczycielom dodatku za wysługę lat, motywacyjnego, funkcyjnego i za warunki pracy oraz wysokość i warunki wypłacania innych składników wynagrodzenia, a także szczegółowe warunki obliczania i wypłacania wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw.

ROZDZIAŁ I – POSTANOWIENIA WSTĘPNE

§ 1

Illekc w niniejszym Regulaminie, bez bliższego określenia jest mowa o:

- 1) regulaminie – rozumie się przez to regulamin określający wysokość oraz szczegółowe warunki przyznawania nauczycielom dodatków: za wysługę lat, motywacyjnego, funkcyjnego, za warunki pracy oraz wysokość i warunki wypłacania innych składników wynagrodzenia, a także szczegółowe warunki obliczania i wypłacania wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw,
- 2) Karcie Nauczyciela – rozumie się przez to ustawę z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 z późn. zm.),
- 3) rozporządzeniu – należy przez to rozumieć Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 stycznia 2005 r. (Dz. U. Nr 22 poz. 181)
- 4) szkole – należy przez to rozumieć przedszkole, szkołę podstawową, gimnazjum, zespół szkół dla których organem prowadzącym jest Gmina Sadlinki,
- 5) dyrektorze lub wicedyrektorze – należy przez to rozumieć dyrektora lub wicedyrektora jednostki, o której mowa w pkt 4,
- 6) nauczycielach – rozumie się przez to nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych zatrudnionych w jednostkach, o których mowa w pkt 4,
- 7) roku szkolnym – należy przez to rozumieć okres pracy szkoły od 1 września danego roku do 31 sierpnia roku następnego,
- 8) klasie – należy przez to rozumieć także oddział lub grupę,
- 9) uczniu – należy przez to rozumieć także wychowanka,
- 10) tygodniowym obowiązkowym wymiarze godzin – należy przez to rozumieć tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin, o którym mowa w art. 42 ust. 3 Ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela,
- 11) godzinie doraźnego zastępstwa – rozumie się przydzieloną nauczycielowi godzinę zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych powyżej tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych, której realizacja następuje w zastępstwie nieobecnego nauczyciela,
- 12) zakładowej organizacji związkowej – rozumie się przez to Zarząd Oddziału ZNP w Sadlinkach, Komisję Zakładową NSZZ „Solidarność” działającą przy Szkole Podstawowej w Sadlinkach i Komisję Międzyzakładową „WZZ Solidarność – Oświata” w Kwidzynie.

§ 2

Regulamin określa ustalenie wysokości i zasad przyznawania:

1. dodatku za wysługę lat.
2. motywacyjnego,
3. funkcyjnego,
4. wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw,

5. dodatku za warunki pracy,
6. wynagrodzenia za dni wolne od pracy.

ROZDZIAŁ II – DODATEK ZA WYSLUGĘ LAT

§ 3

1. Nauczycielom przysługuje dodatek za wysługę lat w wysokości 1% wynagrodzenia zasadniczego za każdy rok pracy, wypłacamy w okresach miesięcznych poczynając od czwartego roku pracy, z tym że dodatek ten nie może przekroczyć 20% wynagrodzenia zasadniczego.
2. Do okresów pracy uprawniających do dodatku za wysługę lat wlicza się okresy poprzedniego zatrudnienia we wszystkich zakładach pracy oraz inne udowodnione okresy, jeżeli z mocy odrębnych przepisów podlegają one wliczeniu do okresów pracy, od którego zależą uprawnienia pracowni-
cze.
3. Nauczycielowi pozostającemu jednocześnie w więcej niż w jednym stosunku pracy okresy uprawniające do dodatku za wysługę lat ustala się odrębnie dla każdego stosunku pracy, z zastrzeżeniem ust. 4. Do okresu zatrudnienia uprawniającego do dodatku za wysługę lat nie wlicza się okresu pracy w innym zakładzie, w którym nauczyciel jest lub był jednocześnie zatrudniony. Do okresu dodatkowego zatrudnienia nie wlicza się okresów podstawowego zatrudnienia.
4. Nauczycielowi pozostającemu w stosunku pracy jednocześnie w kilku szkołach w wymiarze łącznie nie przekraczającym obowiązującego nauczyciela wymiaru zajęć, do okresów uprawniających do dodatku za wysługę lat w każdej ze szkół zalicza się okresu zatrudnienia, o których mowa w ust. 2.
5. Dodatek za wysługę lat przysługuje:
 - 1) począwszy od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu, w którym nauczyciel nabył prawo do dodatku lub wyższej stawki dodatku, jeżeli nabycie prawa nastąpiło w ciągu miesiąca,
 - 2) za dany miesiąc, jeżeli nabycie praw do dodatku lub wyższej jego stawki od pierwszego dnia miesiąca.
6. Dodatek za wysługę lat przysługuje nauczycielowi także za okres urlopu dla poratowania zdrowia oraz za dni, za które otrzymuje wynagrodzenie, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Dodatek ten przysługuje również za dni nieobecności w pracy z powodu niezdolności do pracy wskutek choroby, bądź konieczności sprawowania osobi-
stej opieki nad dzieckiem lub chorym członkiem rodziny, za które nauczyciel otrzymuje wynagrodzenie lub zasiłek z ubezpieczenia społecznego.
7. Dodatek za wysługę lat wypłaca się z góry, w terminie płatności wynagrodzenia.

ROZDZIAŁ III – DODATEK MOTYWACYJNY

§ 4

Dyrektor i nauczyciel może otrzymać dodatek motywacyjny.

§ 5

1. Nauczyciel nabywa prawo do dodatku motywacyjnego po przepracowaniu w szkole jednego całego poprzedniego roku szkolnego.
2. Warunkiem przyznania nauczycielowi dodatku motywacyjnego jest:
 - 1) udokumentowane osiągnięcia edukacyjne jego uczniów w miarę możliwości, potwierdzone w konkursach, turniejach, zawodach i olimpiadach oraz w innych obszarach działań, związanych z realizowanym procesem dydaktycznym;

- 2) skuteczne rozwiązywanie problemów wychowawczych uczniów poprzez kształtowanie postaw odpowiedzialności za własną edukację, planowanie własnej przyszłości, pracy nad sobą oraz właściwych postaw moralnych i społecznych;
 - 3) skuteczne przeciwdziałanie agresji, patologiom i uzależnieniom;
 - 4) aktywne i efektywne działania na rzecz uczniów potrzebujących opieki, z uwzględnieniem ich potrzeb, w szczególności w stałej współpracy z rodzicami, właściwymi instytucjami i osobami świadczącymi pomoc socjalną;
 - 5) inicjowanie i organizowanie imprez i uroczystości szkolnych i pozaszkolnych;
 - 6) opieka nad samorządem uczniowskim lub innymi organizacjami uczniowskimi działającymi w szkole;
 - 7) inicjowanie i stałe prowadzenie nadobowiązkowych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych;
 - 8) skuteczne kierowanie rozwojem ucznia szczególnie uzdolnionego;
 - 9) adaptacja i praktyczne stosowanie nowoczesnych metod nauczania i wychowania we współpracy z organem sprawującym nadzór pedagogiczny oraz innych instytucji wspomagających;
 - 10) prowadzenie lekcji koleżeńskich, przejawianie innych form aktywności w ramach wewnątrzszkolnego doskonalenia zawodowego nauczycieli;
 - 11) aktywny udział w rozwiązywaniu innych statutowych zadań szkoły;
 - 12) zaangażowanie w realizację czynności i zajęć, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 2 i 3 Karty Nauczyciela;
3. Warunkiem przyznania dyrektorowi dodatku motywacyjnego jest:
 - 1) skuteczne zarządzanie szkołą zapewniające ciągły rozwój i doskonalenie jakości jej pracy;
 - 2) realizacja zadań i podejmowanie inicjatyw istotnie zwiększających udział i rolę szkoły w środowisku lokalnym;
 - 3) uzyskanie szczególnych osiągnięć w realizacji zadań wynikających ze statutu szkoły;
 - 4) skuteczna współpraca ze środowiskiem lokalnym, instytucjami wspomagającymi szkołę, radą szkoły, radą rodziców i związkami zawodowymi działającymi w szkole oraz promocja osiągnięć szkoły;
 - 5) racjonalne gospodarowanie środkami finansowymi oraz majątkiem szkoły, pozyskiwanie środków pozabudżetowych;
 - 6) zaangażowanie w realizację czynności i zajęć, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 2 i 3 Karty Nauczyciela;
 - 7) wysoki poziom administrowania szkołą.
 4. Dodatek motywacyjny dla dyrektora i nauczycieli nie może być niższy niż 5% i nie może przekroczyć 20% jego wynagrodzenia zasadniczego.
 5. Dodatek motywacyjny jest przyznawany w oparciu o kwotę przeznaczoną w budżecie przez organ prowadzący na daną placówkę oświatową. Kwota ta nie może przekroczyć 1,5% sumy wynagrodzeń zasadniczych nauczycieli danej placówki.
 6. Dodatek motywacyjny przyznaje się na czas określony, nie krótszy niż 2 miesiące i nie dłuższy niż 6 miesięcy.
 7. Wysokość dodatku motywacyjnego dla wicedyrektora i nauczyciela, o którym mowa w § 4 ustala dyrektor szkoły, a w stosunku do dyrektora Wójt Gminy.
 8. Nauczycielom przeniesionym do pracy do innych szkół, dla których organem prowadzącym jest Gmina Sadlinki, dodatek motywacyjny wypłacany jest zgodnie z okresem przyznania tego dodatku.

9. Decyzję o przyznaniu dodatku motywacyjnego przekazuje się w formie pisemnej.
10. Dodatek motywacyjny wypłaca się z góry, w terminie wypłaty wynagrodzenia.

ROZDZIAŁ IV – DODATEK FUNKCYJNY

§ 6

1. Do uzyskania dodatku funkcyjnego uprawnieni są nauczyciele, którym powierzono:
 - 1) stanowisko dyrektora lub wicedyrektora szkoły albo inne stanowisko kierownicze przewidziane w statucie szkoły;
 - 2) sprawowanie funkcji:
 - a) nauczyciela doradcy metodycznego,
 - b) opiekuna stażu,
 - c) wychowawcy klasy i oddziału przedszkolnego.
2. Funkcje nauczycieli doradców metodycznych przewiduje się w Zespołach Szkół w Sadlinkach i Nebrowie Wielkim (do dwóch nauczycieli na każdy z zespołów).
3. Nauczycielom, którym powierzono stanowisko kierownicze w szkole (placówce), przysługuje dodatek funkcyjny w wysokości określonej w tabeli stanowiącej załącznik nr 1 do regulaminu.
4. Dodatek funkcyjny przysługuje nauczycielom, którym powierzono obowiązki kierownicze w zastępstwie. W tych wypadkach prawo do dodatku powstaje od pierwszego dnia miesiąca po upływie jednomiesięcznego okresu pełnienia tych obowiązków i gaśnie z pierwszym dniem miesiąca następującego po zaprzestaniu pełnienia tych obowiązków.
5. Wysokość dodatku funkcyjnego dla dyrektora szkoły, w granicach stawek określonych w załączniku nr 1 do regulaminu, ustala Wójt Gminy, uwzględniając między innymi wielkość szkoły, jej strukturę organizacyjną, złożoność zadań wynikających z zajmowanego stanowiska, liczbę stanowisk kierowniczych w szkole, wyniki pracy szkoły oraz warunki demograficzne, w jakich szkoła funkcjonuje, a dla nauczyciela zajmującego inne stanowisko kierownicze – dyrektor szkoły.
6. Dodatek funkcyjny w wysokości ustalonej dla dyrektora szkoły przysługuje wicedyrektorowi szkoły od pierwszego dnia miesiąca następującego po trzech miesiącach nieobecności dyrektora szkoły z przyczyn innych niż urlop wypoczynkowy.
7. Nauczycielowi, któremu powierzono sprawowanie funkcji opiekuna stażu lub wychowawstwo klasy, przysługuje dodatek funkcyjny w wysokości określonej w załączniku nr 1 do regulaminu.
8. Prawo do dodatku, o którym mowa w ust. 3, nie wyłącza prawa do otrzymania dodatku z tytułu sprawowania funkcji wychowawcy klasy.
9. Dodatek funkcyjny nie przysługuje w okresie nieusprawiedliwionej nieobecności w pracy, w okresie urlopu dla poratowania zdrowia, w okresach za które nie przysługuje wynagrodzenie zasadnicze.

10. Dodatek funkcyjny wypłaca się z góry, w terminie wypłaty wynagrodzenia.

ROZDZIAŁ V – WYNAGRODZENIE ZA GODZINY PONADWYMIAROWE I GODZINY DORAŻNYCH ZASTĘPSTW

§ 7

1. Wynagrodzenie za jedną godzinę ponadwymiarową i godzinę doraźnego zastępstwa ustala się dzieląc stawkę wynagrodzenia zasadniczego przez miesięczną liczbę godzin obowiązkowego wymiaru zajęć, ustalonego dla rodzaju zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych.
2. Dla nauczycieli realizujących tygodniowy obowiązkowy wymiar zajęć, na podstawie art. 42 ust. 4a Karty Nauczyciela, wynagrodzenie za godzinę ponadwymiarową i godzinę doraźnego zastępstwa ustala się dzieląc przyznaną nauczycielowi stawkę wynagrodzenia zasadniczego przez miesięczną liczbę godzin realizowanego wymiaru zajęć.
3. Miesięczną liczbę godzin obowiązkowego wymiaru zajęć nauczyciela, o której mowa w ust. 1 i 2, uzyskuje się mnożąc tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin przez 4,16 z zaokrągleniem do pełnych godzin w ten sposób, że czas zajęć do 0,5 godziny pomija się, a co najmniej 0,5 godziny liczy się za pełną godzinę.
4. Wynagrodzenie za godziny, o których mowa w ust. 1 i 2, przysługuje za godziny faktycznie zrealizowane.
5. Wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw wypłaca się z dołu.

ROZDZIAŁ VI – DODATEK ZA WARUNKI PRACY

§ 8

1. Nauczycielom pracującym w trudnych lub uciążliwych warunkach, przysługuje dodatek za warunki pracy zgodnie z art. 34 ust. 1 – Karty Nauczyciela, o której mowa w § 1 pkt 2 regulaminu oraz § 8, § 9 rozporządzenia MENiS, o którym mowa w § 1 pkt 3 regulaminu
2. Dodatek za pracę w trudnych warunkach przysługuje nauczycielowi za prowadzenie indywidualnego nauczania dziecka zakwalifikowanego do kształcenia specjalnego w wysokości 20% zwiększonej stawki godzinowej, a za prowadzenie zajęć w klasach łączonych w szkołach podstawowych, 15% stawki godzinowej za każdą przepracowaną godzinę.
3. Dodatek za warunki pracy jest wypłacany z dołu

ROZDZIAŁ VII – WYNAGRODZENIE ZA PRACĘ W DNI WOLNE OD PRACY

§ 9

Nauczycielom, którzy w dniu wolnym od pracy realizują zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze przysługuje inny dzień wolny od pracy.

Nauczycielom, którzy nie otrzymają za ten dzień innego dnia wolnego, przysługuje odrębne wynagrodzenie za każdą godzinę pracy obliczone jak za godzinę ponadwymiarową.

Załącznik Nr 1 do regulaminu

Lp.	Stanowisko	Miesięcznie w złotych	
		od	Do
1.	Przedszkola		
	a) Dyrektor przedszkola czynnego ponad 5 godz. dziennie	160	330
	b) Dyrektor przedszkola czynnego do 5 godz. dziennie	100	210
2.	Szkoły wszystkich typów		
	a) Dyrektor szkoły liczącej do 4 oddziałów	160	750
	b) Dyrektor szkoły liczącej do 8 oddziałów	160	900
	c) Dyrektor szkoły liczącej od 9 do 16 oddziałów	190	1200
	d) Dyrektor szkoły liczącej od 17 do 30 oddziałów	280	1500
	e) Wicedyrektor	160	805
	f) Inne stanowisko kierownicze przewidziane w statucie szkoły	100	300
	g) Doradca metodyczny	100	225
	h) Opiekun stażu	-	75
	i) Wychowawca klasy	20	40

1714

UCHWAŁA Nr XXV/295/2009
Rady Gminy Ustka
z dnia 9 kwietnia 2009 r.

**w sprawie rozpatrzenia sprawozdania z wykonania budżetu za 2008 rok
raz udzielenia absolutorium dla Wójta z tego tytułu**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j.: Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591; ze zm.: Dz. U. z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 214, poz. 1806; Dz. U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717 i Nr 162, poz. 1568; Dz. U. z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203 i Nr 167, poz. 1759; Dz. U. z 2005 r. Nr 172, poz. 1441 i Nr 175, poz. 1457; Dz. U. z 2006 r. Nr 17, poz. 128 i Nr 181, poz. 1337; Dz. U. z 2007 r. Nr 48, poz. 327; Nr 138, poz. 974 i Nr 173, poz. 1218; Dz. U. z 2008 r. Nr 180 poz. 1111 i Nr 223, poz. 1458) po zapoznaniu się z wnioskiem Komisji Rewizyjnej i opinią Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku Rada Gminy Ustka uchwała, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się sprawozdanie z wykonania budżetu gminy za

2008 rok oraz wykonania planu finansowego zadań zleconych za 2008 rok zamykające się kwotami:

DOCHODY ogółem:	plan	31.123.553,00 zł
	wykonanie	29.761.546,40 zł
WYDATKI ogółem:	plan	35.757.828,00 zł
	wykonanie	33.612.219,31 zł
w tym: realizacja planu finansowego zadań zleconych:		
DOTACJE:	plan	2.987.011,00 zł
	wykonanie	2.813.024,32 zł
WYDATKI:	plan	2.987.011,00 zł
	wykonanie	2.813.024,32 zł

§ 2

Wykonanie budżetu zamyka się deficytem w wysokości 3.850.672,91 zł.

§ 3

Udziela się Wójtowi Gminy Ustka absolutorium z tytułu wykonania budżetu gminy za 2008 rok.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.

Przewodniczący Rady
Waldemar Gąsiorowski

1715

UCHWAŁA Nr XXV/302/2009
Rady Gminy Ustka
z dnia 9 kwietnia 2009 r.

w sprawie zmiany Uchwały Rady Gminy Ustka Nr XVII/212/2008 z dnia 28 sierpnia 2008 r.
w sprawie określenia stref płatnego parkowania oraz opłat za parkowanie pojazdów samochodowych
w tych strefach na terenie miejscowości Rowy.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 8 i art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j.: Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.: Dz. U. z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806; Dz. U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568; Dz. U. z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203, Nr 167, poz. 1759; Dz. U. z 2005 r. Nr 172, poz. 1441, Nr 175, poz. 1457; Dz. U. z 2006 r. Nr 17, poz. 128, Nr 181, poz. 1337; Dz. U. z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974, Nr 173, poz. 1218; Dz. U. z 2008 r. Nr 180, poz. 1111, Nr 223, poz. 1458) oraz art. 13 ust. 1 pkt 1, art. 13 b ust. 1, 2, 3, 4, 5 i 7 oraz art. 13 f ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2007 r. Nr 19, poz. 115 ze zm.: Nr 23, poz. 136, Nr 192, poz. 1381; Dz. U. z 2008 r. Nr 54, poz. 326, Nr 218, poz. 1391, Nr 227, poz. 1505; Dz. U. z 2009 r. Nr 19, poz. 100 i 101) po zasięgnięciu opinii organu zarządzającego drogami i ruchem na drogach, Rada Gminy Ustka uchwała, co następuje:

§ 1

W Uchwale Rady Gminy Ustka Nr XVII/212/2008 z dnia 28 sierpnia 2008 r. w sprawie określenia stref płatnego parkowania oraz opłat za parkowanie pojazdów samochodowych w tych strefach na terenie miejscowości Rowy, wprowadza się następujące zmiany:

1. W § 1, po punkcie 2 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się punkty 3-5 w następującym brzmieniu:
 - „3) ulica Nadmorska – od ulicy Plażowej do wejścia na plażę – strona prawa;
 - 4) ulica Piaskowa – na całej długości;
 - 5) ulica Wczasowa – od ulicy Słonecznej do ulicy Piaskowej – strona prawa.”
2. § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Strefa płatnego parkowania funkcjonuje od 15 czerwca do 31 sierpnia każdego roku od poniedziałku do piątku w godzinach od 9⁰⁰ do 20⁰⁰.”
3. W § 3 ust. 2 skreśla się.
4. W § 3 w ust. 3 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje słowa w brzmieniu:

„poprzez wykupienie biletu w parkomacie. Opłata za parkowanie może być uiszczona także poprzez wykupienie abonamentu w Biurze strefy płatnego parkowania.”
5. W § 4 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
 - „1. Ustala się następujące opłaty za parkowanie pojazdów samochodowych w strefie płatnego parkowania:
 - 1) za pierwszą godziną postoju – 2,00 złote,
 - 2) za dwie godziny postoju – 2,40 złote,

- 3) za trzy godziny postoju – 2,80 złotych,
 - 4) za czwartą i każdą następną godzinę postoju – po 2,00 złote,
 - 5) ogólnodostępny abonament tygodniowy uprawniający do postoju na obszarze strefy płatnego parkowania – 90,00 złotych,
 - 6) ogólnodostępny abonament dwutygodniowy uprawniający do postoju na obszarze strefy płatnego parkowania – 170,00 złotych.”
6. Po § 4 dodaje się § 4a w brzmieniu:
- „§ 4a. 1. Wykupienie abonamentu i umieszczenie go w sposób określony w § 3 ust. 4 upoważnia w okresie ważności abonamentu do nieograniczonego w czasie parkowania pojazdu samochodowego w strefie płatnego parkowania, zgodnie z przepisami prawa o ruchu drogowym.
2. Abonament nie stanowi rezerwacji stałego miejsca parkowania i podstawy do roszczeń wobec zarządcy drogi w przypadku braku miejsc parkingowych.”
7. § 5 otrzymuje brzmienie:
- „1. Do kontroli wnoszenia opłat za postój pojazdów w strefie płatnego parkowania upoważnieni są kontrolerzy strefy płatnego parkowania, dokonujący kontroli wnoszenia opłat za postój pojazdów w strefie płatnego parkowania na podstawie zawartej z Gminą Ustka umowy na zorganizowanie i obsługę strefy płatnego parkowania oraz wydanego imiennego identyfikatora upoważniającego do kontroli, wydanego przez Wójta Gminy Ustka.
 2. Do obowiązków kontrolerów strefy płatnego parkowania należy w szczególności:
 - 1) sprawdzanie uiszczenia opłaty za parkowanie w strefie płatnego parkowania,
 - 2) sprawdzanie ważności abonamentu lub karty parkingowej,
 - 3) wystawianie wezwań o nałożeniu opłaty dodatkowej za parkowanie bez uiszczenia opłaty lub brak dokumentu uprawniającego do bezpłatnego parkowania, jak też za brak możliwości stwierdzenia ważności biletu lub dokumentu,
 - 4) zgłaszanie Straży Gminnej i Policji wszelkich nieprawidłowości związanych z parkowaniem pojazdów, oznakowaniem obszaru strefy płatnego parkowania lub zajmowaniem pasa drogowego w obszarze strefy płatnego parkowania.”
8. W § 6 w ust. 2 słowo „parkingowy” zastępuje się słowem „kontroler”.

9. § 6 w ust. 3 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:
„W przypadku wniesienia opłaty dodatkowej w ciągu dwóch kolejnych dni roboczych od dnia wystawienia wezwania ulega ona obniżeniu do 25 zł.”
10. W § 6 ust. 4 otrzymuje brzmienie:
„4. Opłatę dodatkową o której mowa w ust. 1 wnosi się w Biurze strefy płatnego parkowania lub na konto Urzędu Gminy Ustka – Bank Spółdzielczy w Ustce nr 69 9315 0004 0000 7054 2000 0010 z dopiskiem – opłata dodatkowa SPP – wraz z podaniem numeru rejestracyjnego pojazdu samochodowego.”
11. W § 6 po ust. 4 dodaje się ust. 5 w następującym brzmieniu:
„5. Reklamacje przyjmowane są w Biurze strefy płatnego parkowania; osoba upoważniona przez Wójta Gminy Ustka do kontroli, może anulować wystawione wezwania w następujących przypadkach:
1) okazania w biurze strefy płatnego parkowania, w ciągu dwóch dni od wystawienia wezwania do zapłaty, biletu, zakupionego w parkomacie, w czasie nie przekraczającym 5 minut od czasu określonego na wezwaniu o parkowaniu bez opłaty;
2) po przekroczeniu czasu opłaconego postoju poprzez uiszczenie w biurze strefy płatnego parkowania w dniu

- wystawienia wezwania opłaty wg obowiązującej taryfy, za okres nieopłaconego postoju liczonego w pełnych godzinach od wystawienia wezwania do uregulowania należnej opłaty;
3) okazania ważnego, a nie wyłożonego podczas kontroli abonamentu;
4) okazania ważnej, a nie wyłożonej podczas kontroli karty parkingowej, w sytuacji postoju pojazdu osoby uprawnionej, o której mowa w § 4 ust. 2 pkt 5 niniejszej uchwały;
5) wystawienia w danym dniu kolejnego wezwania nakładającego opłatę dodatkową w czasie nie przekraczającym 2 godzin od wystawienia poprzedniego wezwania.”

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Ustka.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.

Przewodniczący Rady
Waldemar Gąsior

1716

OGŁOSZENIE
Starosty Kartuskiego

Na podstawie art. 24a ust. 4, 8, 9 i 12 ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne z dnia 17 maja 1989 r. (t.j. z 2005 r., Dz. U. Nr 240, poz. 2027 z późn.zm.) ogłaszam, że z dniem 29.05.2009 r. projekt operatu opisowo-kartograficznego dotyczący modernizacji operatu ewidencji gruntów i budynków, polegającej na założeniu ewidencji budynków i lokali dla obrębów Banino, Borkowo, Chwaszczyno, Pępowo i Przyjaźń w powiecie kartuskim stał się operatem ewidencji gruntów i budynków.

Zgodnie z art. 24a ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne każdy, czyjego interesu prawnego dotyczą dane zawarte w ewidencji gruntów i budynków ob-

rębów: Banino, Borkowo, Chwaszczyno, Pępowo i Przyjaźń ujawnione w operacie opisowo-kartograficznym, może w terminie 30 dni od dnia ukazania się ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego, zgłaszać zarzuty do tych danych. O uwzględnieniu lub odrzuceniu zarzutów rozstrzyga Starosta w drodze decyzji.

Zarzuty zgłoszone po wyżej określonym terminie będą traktowane jako wnioski o zmianę danych objętych ewidencją gruntów i budynków.

Starosta Kartuski
Janina Kwiecień

1717

ZARZĄDZENIE Nr 2
Okręgowego Inspektora Rybołówstwa Morskiego w Gdyni
z dnia 29 maja 2009 r.

w sprawie określenia organizmów morskich objętych dodatkową kwotą połowową w roku 2009 na Zalewie Wiślanym oraz sposobu i warunków podziału tej kwoty

Na podstawie art. 18 ustawy z dnia 19 lutego 2004 r. o rybołówstwie (Dz. U. Nr 62, późn. 574 z późn. zm.), zarządza się, co następuje:

§ 1

1. Ustala się w roku 2009 dodatkową kwotę połowową na Zalewie Wiślanym dla niżej podanych gatunków ryb:
1) leszcza – 15 ton
2) sandacza- 15ton

§ 2

1. Podziału dodatkowej kwoty połowowej, o której mowa w § 1, dokonuje się na zasadzie przydzielenia równej wielkości indywidualnych kwot połowowych z dokładnością do 1 kg na wszystkie statki rybackie, które są wpisane lub zostaną wpisane do rejestru statków rybackich do połowy roku 2009 tzn. do dnia 30 czerwca 2009 r.
2. Ilość leszczy i sandaczy, która ewentualnie pozostanie po podziale dodatkowej kwoty połowowej stanowi rezerwę do podziału w uzgodnieniu z organizacjami rybackimi.

§ 3

1. Do ubiegania się o zwiększenie dodatkowej kwoty połowowej z rezerwy, o której mowa w § 2, ust. 2 uprawnieni są armatorzy:
 - 1) którzy mieli przyznane na rok 2009 indywidualne kwoty połowowe leszczy i sandaczy,
 - 2) wylowili co najmniej 90% otrzymanej dla danego gatunku kwoty,
 - 3) uzyskali akceptację działających na Zalewie Wiślanym organizacji rybackich niezależnie od tego czy do nich należą.
2. O wielkości przyznanej kwoty połowowej decydują wspólnie organizacje rybackie.

3. O kolejności otrzymania dodatkowej kwoty połowowej decyduje data złożenia wniosku zaakceptowanego przez działające na Zalewie Wiślanym organizacje rybackie.

§ 4

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego i Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Okręgowy Inspektor
Rybołówstwa Morskiego w Gdyni
Andrzej Baczewski

Gdańsk, dnia 25 czerwca 2009 r.

1718

**PREZES
URZĘDU REGULACJI ENERGETYKI
OGD - 4210-16(13)/2009/140/VIII/KK**

DECYZJA

Na podstawie art. 47 ust. 1 i 2 oraz art. 23 ust. 2 pkt 2 i 3, w związku z art. 30 ust. 1 i art. 45 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, Nr 104, poz. 708, Nr 158, poz. 1123, Nr 170, poz. 1217, z 2007 r. Nr 21, poz. 124, Nr 52, poz. 343, Nr 115, poz. 790 i Nr 130, poz. 905, z 2008 r. Nr 180, poz. 1112 i Nr 227, poz. 1505 oraz z 2009 r. Nr 3, poz. 11 i Nr 69, poz. 586) oraz w związku z art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, z 2001 r. Nr 49, poz. 509, z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 153, poz. 1271 i Nr 169, poz. 1387, z 2003 r. Nr 130, poz. 1188, Nr 170, poz. 1660, z 2004 r. Nr 162, poz. 1692, z 2005 r. Nr 64, poz. 565, Nr 78, poz. 682 i Nr 181, poz. 1524 oraz z 2008 r. Nr 229, poz. 1539),

po rozpatrzeniu wniosku
z dnia 7 kwietnia 2009 r.

Sydkraft EC Słupsk

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
z siedzibą w Słupsku

zwanej w dalszej części decyzji „Przedsiębiorstwem”

postanawiam

- 1) zatwierdzić taryfę dla ciepła ustaloną przez Przedsiębiorstwo, stanowiącą załącznik do niniejszej decyzji,
- 2) ustalić okres obowiązywania taryfy do dnia 31 maja 2011 r.

UZASADNIENIE

Na podstawie art. 61 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego, na wniosek Przedsiębiorstwa posiadającego koncesje na:

- wytwarzanie ciepła Nr WCC/288/140/U/OT1/98/SA z dnia 20 października 1998 r., zmienioną późniejszymi

decyzjami,

— przesyłanie i dystrybucję ciepła Nr PCC/301/140/U/OT1/98/SA z dnia 20 października 1998 r., zmienioną późniejszymi decyzjami,

w dniu 8 kwietnia 2009 r. zostało wszczęte postępowanie administracyjne w sprawie zatwierdzenia ósmej taryfy dla ciepła ustalonej przez to Przedsiębiorstwo.

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, zwany dalej „Prezesem URE”, pismami z dnia: 22 kwietnia 2009 r., 15 maja 2009 r. i 10 czerwca 2009 r. wezwał Przedsiębiorstwo do przesłania wyjaśnień i uwierzytelnionych dokumentów, co uczyniło. Ostateczne dokumenty Przedsiębiorstwo przedłożyło w dniu 18 czerwca 2009 r.

Zgodnie z art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą – Prawo energetyczne”, przedsiębiorstwa energetyczne posiadające koncesje ustalają taryfy dla paliw gazowych i energii, które podlegają zatwierdzeniu przez Prezesa URE oraz proponują okres ich obowiązywania. Przedsiębiorstwa energetyczne posiadające koncesje przedkładają Prezesowi URE taryfy z własnej inicjatywy lub na żądanie Prezesa URE.

W trakcie postępowania administracyjnego, na podstawie zgromadzonej dokumentacji ustalono, że Przedsiębiorstwo opracowało taryfę zgodnie z zasadami określonymi w art. 45 ustawy – Prawo energetyczne oraz z przepisami rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 9 października 2006 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń z tytułu zaopatrzenia w ciepło (Dz. U. z 2006 r. Nr 193, poz. 1423), zwanego w dalszej części decyzji „rozporządzeniem taryfowym”.

Ustalone przez Przedsiębiorstwo ceny i stawki opłat zostały skalkulowane na podstawie uzasadnionych planowanych przychodów ze sprzedaży ciepła, pokrywających uzasadnione roczne koszty prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie zaopatrzenia w ciepło, w tym planowane roczne koszty modernizacji i rozwoju oraz uzasadniony zwrot z kapitału zaangażowanego w działalność koncesjonowanej.

Podstawą ustalenia kwoty uzasadnionych kosztów planowanych były wielkości, określone zgodnie z § 12 rozporządzenia taryfowego. Na poziom cen i stawek opłat mają wpływ przede wszystkim koszty paliwa i amortyzacji.

Okres obowiązywania taryfy dla ciepła został ustalony zgodnie z wnioskiem Przedsiębiorstwa.

W tym stanie rzeczy Prezes URE orzekł, jak w sentencji.

POUCZENIE

1. Od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – za pośrednictwem Prezesa URE, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia (art. 30 ust. 2 i 3 ustawy – Prawo energetyczne oraz art. 479⁴⁶ pkt 1 i art. 479⁴⁷ § 1 Kodeksu postępowania cywilnego).
2. Odwołanie od decyzji powinno czynić zadość wymaganiom przepisanych dla pisma procesowego oraz zawierać oznaczenie zaskarżonej decyzji i wartości przedmiotu sporu, przytoczenie zarzutów, zwięzłe ich uzasadnienie, wskazanie dowodów, a także zawierać wniosek o uchylenie albo zmianę decyzji w całości lub w części (art. 479⁴⁹ Kodeksu postępowania cywilnego). Odwołanie należy przesłać na adres Północnego Oddziału Terenowego Urzędu Regulacji Energetyki – Al. Jana Pawła II 20, 80-462 Gdańsk (od 1 lipca 2009 r. na nowy adres ul. Okopowa 7, 80-819 Gdańsk).
3. Stosownie do art. 47 ust. 3 pkt 2 w związku z art. 31 ust. 3 pkt. 2 i ust. 4 ustawy – Prawo energetyczne, taryfa zostanie skierowana do ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.
4. Stosownie do art. 47 ust. 4 ustawy – Prawo energetyczne, Przedsiębiorstwo wprowadza taryfę do stosowania nie wcześniej niż po upływie 14 dni i nie później niż do 45 dnia od dnia jej opublikowania w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.

Prezes
Urzędu Regulacji Energetyki
z upoważnienia
Dyrektor
Północnego Oddziału Terenowego
Urzędu Regulacji Energetyki
z siedzibą w Gdańsku
Mirosława Szatybelko-Połom

TARYFA DLA CIEPŁA

**NINIEJSZA TARYFA STANOWI
ZAŁĄCZNIK DO DECYZJI PREZESA URE
z dnia 25 czerwca 2009 r.
nr OGD-4210-16(13)/2009/140/VIII/KK**

SPIS TREŚCI

- CZĘŚĆ 1 - Objaśnienie pojęć i skrótów używanych w taryfie
CZĘŚĆ 2 - Zakres działalności gospodarczej związanej z zaopatrzeniem w ciepło
CZĘŚĆ 3 - Podział odbiorców na grupy
CZĘŚĆ 4 - Rodzaje oraz wysokość cen i stawek opłat
CZĘŚĆ 5 - Warunki stosowania cen i stawek opłat
CZĘŚĆ 6 - Zasady wprowadzania cen i stawek opłat

CZĘŚĆ I OBJAŚNIENIE POJĘĆ I SKRÓTÓW UŻYWANYCH W TARYFIE

1.1. Użyte w taryfie pojęcia oznaczają:

Ustawa - ustawę z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 z późn. zm.).

Rozporządzenie taryfowe - rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 9 października 2006 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń z tytułu zaopatrzenia w ciepło (Dz. U. z 2006 r. Nr 193, poz. 1423).

Rozporządzenie przyłączeniowe - rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 15 stycznia 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemów ciepłowniczych (Dz. U. z 2007 r. Nr 16, poz. 92).

Przedsiębiorstwo ciepłownicze - przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się wytwarzaniem ciepła w eksploatowanych przez to przedsiębiorstwo źródłach ciepła, przesyłaniem i dystrybucją oraz sprzedażą ciepła wytworzonego w tych źródłach lub zakupionego od innego przedsiębiorstwa energetycznego, tj. Sydkraft EC Słupsk Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Słupsku, ul. Słoneczna 15D, 76-200 Słupsk, zwana dalej „Sydkraft EC Słupsk”.

Odbiorca - każdego, kto otrzymuje lub pobiera paliwa lub energię na podstawie umowy z przedsiębiorstwem energetycznym.

Źródło ciepła - połączone ze sobą urządzenia lub instalacje służące do wytwarzania ciepła.

Sieć ciepłownicza - połączone ze sobą urządzenia lub instalacje, służące do przesyłania i dystrybucji ciepła ze źródeł ciepła do węzłów cieplnych.

Przyłącze - odcinek sieci ciepłowniczej doprowadzający ciepło wyłącznie do jednego węzła cieplnego albo odcinek zewnętrznych instalacji odbiorczych za grupowym węzłem cieplnym lub źródłem ciepła, łączący te instalacje z instalacjami odbiorczymi w obiektach.

Węzeł cieplny - połączone ze sobą urządzenia lub instalacje służące do zmiany rodzaju lub parametrów nośnika ciepła dostarczanego z przyłącza oraz regulacji ilości ciepła dostarczanego do instalacji odbiorczych.

Grupowy węzeł cieplny - węzeł cieplny obsługujący więcej niż jeden obiekt.

Instalacja odbiorcza - połączone ze sobą urządzenia lub instalacje, służące do transportowania ciepła lub ciepłej wody z węzłów cieplnych lub źródeł ciepła do odbiorników ciepła lub punktów poboru ciepłej wody w obiekcie.

Zewnętrzna instalacja odbiorcza - odcinki instalacji odbiorczych łączące grupowy węzeł cieplny lub źródło ciepła z instalacjami odbiorczymi w obiektach, w tym w obiektach, w których zainstalowany jest grupowy węzeł cieplny lub źródło ciepła.

Obiekt - budowlę lub budynek wraz z instalacjami odbiorczymi.

Układ pomiarowo-rozliczeniowy - dopuszczony do stosowania, zgodnie z odrębnymi przepisami, zespół urządzeń, służących do pomiaru ilości i parametrów nośnika ciepła, których wskazania stanowią podstawę do obliczenia należności z tytułu dostarczania ciepła.

Moc cieplna - ilość ciepła wytworzonego lub dostarczonego do podgrzania określonego nośnika ciepła albo ilość ciepła odebranego z tego nośnika w jednostce czasu.

Zamówiona moc cieplna - ustaloną przez odbiorcę lub podmiot ubiegający się o przyłączenie do sieci ciepłowniczej

największą moc cieplną, jaka w danym obiekcie wystąpi w warunkach obliczeniowych, która zgodnie z określonymi w odrębnych przepisach warunkami technicznymi oraz wymaganiami technologicznymi dla tego obiektu jest niezbędna do zapewnienia:

- a) pokrycia strat ciepła w celu utrzymania normatywnej temperatury i wymiany powietrza w pomieszczeniach,
- b) utrzymania normatywnej temperatury ciepłej wody w punktach czerpalnych,
- c) prawidłowej pracy innych urządzeń lub instalacji.

Warunki obliczeniowe

- a) obliczeniową temperaturę powietrza atmosferycznego, określoną dla strefy klimatycznej, w której są zlokalizowane obiekty, do których jest dostarczane ciepło,
- b) normatywną temperaturę ciepłej wody.

Grupa taryfowa - grupę odbiorców korzystających z usług związanych z zaopatrzeniem w ciepło, z którymi rozliczenia są prowadzone na podstawie tych samych cen i stawek opłat oraz warunków ich stosowania.

1.2. Użyte w taryfie skróty oznaczają:

Źródła ciepła zlokalizowane w Słupsku:

- KR-1 – przy ul. Koszalińskiej 3, w którym wytwarzane ciepło pochodzi ze spalania mialu węgla kamiennego i biomasy,
- KR-2 – przy ul. Grunwaldzkiej 1, w którym wytwarzane ciepło pochodzi ze spalania mialu węgla kamiennego.

CZĘŚĆ 2

ZAKRES DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ ZWIĄZANEJ Z ZAOPATRZENIEM W CIEPŁO

Sydkraft EC Słupsk prowadzi działalność gospodarczą związaną z zaopatrzeniem w ciepło na podstawie udzielonych koncesji w zakresie:

- Wytwarzania ciepła: Nr WCC/288/140/U/OT1/98/SA z dnia 20 października 1998 r., zmienionej decyzjami:
Nr WCC/288A/140/W/3/2000/RW z dnia 29 maja 2000 r.,
Nr WCC/288B/140/W/3/2001/ZJ z dnia 6 kwietnia 2001 r.,
Nr WCC/288C/140/W/3/2001/BP z dnia 24 sierpnia 2001 r.,
Nr WCC/288D/140/W/3/2002/BP z dnia 13 marca 2002 r.,
Nr WCC/288E/140/W/OGD/2003/KK z dnia 11 marca 2003 r.,
Nr WCC/288F/140/W/OGD/2004/CW z dnia 27 stycznia 2004 r.,
Nr WCC/288G/140/W/OGD/2006/JM z dnia 6 grudnia 2006 r.,

4.1. Ceny i stawki opłat

4.1.1. w ujęciu netto

Symbol grupy odbiorców	Cena za zamówioną moc cieplną [zł/MW]		Cena ciepła [zł/GJ]	Cena nośnika ciepła [zł/m ³]
	roczna	rata miesięczna		
I	21.195,11	1.766,26	27,13	13,05
II	21.195,11	1.766,26	27,13	13,05
III	21.195,11	1.766,26	27,13	13,05
IV	21.195,11	1.766,26	27,13	13,05

- Nr WCC/288-ZTO/140/W/OGD/2007/KC z dnia 26 czerwca 2007 r.,
- Nr WCC/288-ZTO-A/140/W/OGD/2007/2008/JM z dnia 21 stycznia 2008 r.,
- Nr WCC/288-ZTO-B/140/W/OGD/2008/KC z dnia 06 maja 2008 r.

— Przesyłania i dystrybucji ciepła:

- Nr PCC/301/140/U/OT1/98/SA z dnia 20 października 1998 r.,
zmienionej decyzjami: Nr PCC/301A/140/W/3/2000/RW z dnia 29 maja 2000 r.,
Nr PCC/301B/140/W/3/2000/RW z dnia 10 sierpnia 2000 r.,
Nr PCC/301C/140/W/3/2001/BP z dnia 24 sierpnia 2001 r.,
Nr PCC/301D/140/W/OGD/2003/KK z dnia 11 marca 2003 r.,
Nr PCC/301E/140/W/OGD/2006/JM z dnia 6 grudnia 2006 r.,
Nr PCC/301-ZTO/140/W/OGD/2007/KC z dnia 26 czerwca 2007 r.,
Nr PCC/301-ZTO-A/140/W/OGD/2007/2008/JM z dnia 21.01.2008 r.

CZĘŚĆ 3

PODZIAŁ ODBIORCÓW NA GRUPY

Grupa I Odbiorcy, którym ciepło, wytwarzane w źródłach ciepła KR-1 i KR-2, dostarczane jest do obiektów poprzez sieć ciepłowniczą, stanowiącą własność i eksploatowaną przez Sydkraft EC Słupsk oraz węzły cieplne, stanowiące własność i eksploatowane przez odbiorców.

Grupa II Odbiorcy, którym ciepło, wytwarzane w źródłach ciepła KR-1 i KR-2, dostarczane jest do obiektów poprzez sieć ciepłowniczą oraz węzły cieplne, stanowiące własność i eksploatowane przez Sydkraft EC Słupsk.

Grupa III Odbiorcy, którym ciepło, wytwarzane w źródłach ciepła KR-1 i KR-2, dostarczane jest do obiektów poprzez sieć ciepłowniczą i grupowe węzły cieplne, stanowiące własność i eksploatowane przez Sydkraft EC Słupsk oraz zewnętrzne instalacje odbiorcze za tymi węzłami, stanowiące własność i eksploatowane przez odbiorców.

Grupa IV Odbiorcy, którym ciepło, wytwarzane w źródłach ciepła KR-1 i KR-2, dostarczane jest do obiektów poprzez sieć ciepłowniczą, grupowe węzły cieplne oraz zewnętrzne instalacje odbiorcze za tymi węzłami, stanowiące własność i eksploatowane przez Sydkraft EC Słupsk.

CZĘŚĆ 4

RODZAJE ORAZ WYSOKOŚĆ CEN I STAWEK OPŁAT

Symbol grupy odbiorców	Stawka opłaty stałej za usługi przesyłowe [zł/MW]		Stawka opłaty zmiennej za usługi przesyłowe [zł/GJ]
	roczna	rata miesięczna	
I	18.707,44	1.558,95	9,32
II	32.921,27	2.743,44	14,91
III	29.306,10	2.442,18	11,52
IV	40.047,95	3.337,33	13,02

4.1.2. w ujęciu brutto*

Symbol grupy odbiorców	Cena za zamówioną moc ciepłą [zł/MW]		Cena ciepła [zł/GJ]	Cena nośnika ciepła [zł/m ³]
	roczna	rata miesięczna		
I	25.858,03	2,154,84	33,10	15,92
II	25.858,03	2,154,84	33,10	15,92
III	25.858,03	2,154,84	33,10	15,92
IV	25.858,03	2,154,84	33,10	15,92

Symbol grupy odbiorców	Stawka opłaty stałej za usługi przesyłowe [zł/MW]		Stawka opłaty zmiennej za usługi przesyłowe [zł/GJ]
	roczna	rata miesięczna	
I	22.823,08	1.901,92	11,37
II	40.163,95	3.347,00	18,19
III	35.753,44	2.979,45	14,05
IV	48.858,50	4.071,54	15,88

* uwzględniono podatek od towarów i usług VAT w wysokości 22 %.

4.2. Stawki opłat za przyłączenie do sieci:

4.2.1. przyłącze dwururowe

Lp.	Średnica przyłącza [mm]	Opłata za każdy 1 mb przyłącza o długości do 5 mb wraz z punktem pomiarowym [zł/mb]	Opłata za każdy 1 mb przyłącza powyżej 5 mb [zł/mb]
1	2	3	4
1	20	412,49	88,72
2	25	410,03	89,80
3	32	529,48	93,74
4	40	583,30	94,62
5	50	646,50	107,69
6	65	711,43	113,61
7	80	974,56	124,26
8	100	1.139,31	155,41
9	125	1.913,10	166,84
10	150	2.105,84	205,72

4.2.2. dodatkowe opłaty za przyłącze czterorurowe

Lp.	Średnica przyłącza [mm]	Opłata za każdy 1 mb przyłącza o długości do 5 mb wraz z punktem pomiarowym [zł/mb]	Opłata za każdy 1 mb przyłącza powyżej 5 mb [zł/mb]
1	2	3	4
1	20 + 15	139,31	69,80
2	25 + 20	150,22	72,75
3	32 + 20 / 25	169,36	76,99
4	40 + 20 / 25	191,97	92,14
5	50 + 20 / 25	227,59	101,25
6	65 + 25 / 32	336,61	135,51
7	80 + 25 / 32	423,51	161,01
8	100 + 40	527,57	205,27

Uwaga ! W przypadku, gdy odbiorca przyłączany jest do sieci przyłączem czterorurowym, obciążany jest za przyłączenie opłatą łączną ustaloną na podstawie stawek opłat zawartych w tabelach 4.2.1. i 4.2.2.

Ustalone w taryfie stawki opłat za przyłączenie do sieci nie zawierają podatku od towarów i usług (VAT). Podatek VAT zostanie doliczony zgodnie z obowiązującymi przepisami.

CZĘŚĆ 5 WARUNKI STOSOWANIA CEN I STAWEK OPŁAT

- Ustalone w niniejszej taryfie ceny i stawki opłat są stosowane przy zachowaniu standardów jakościowych obsługi odbiorców, które zostały określone w rozdziale 6 rozporządzenia przyłączeniowego.
- W przypadkach:
 - niedotrzymania przez Sydkraft EC Słupsk standardów jakościowych obsługi odbiorców lub niedotrzymania przez odbiorców warunków umowy,
 - uszkodzenia lub stwierdzenia nieprawidłowych wskazań układu pomiarowo-rozliczeniowego,
 - udzielania bonifikat przysługujących odbiorcy,
 - stwierdzenia nielegalnego poboru ciepła,

stosuje się postanowienia określone w rozdziale 4 rozporządzenia taryfowego.

CZĘŚĆ 6 ZASADY WPROWADZANIA CEN I STAWEK OPŁAT

Sydkraft EC Słupsk wprowadza do stosowania ceny i stawki opłat określone w niniejszej taryfie nie wcześniej niż po upływie 14 dni i nie później niż do 45 dnia od dnia jej opublikowania w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.

Członek Zarządu
Dyrektor Finansowy
Joanna Baranowska-Jakubczak

Prezes Zarządu
Dyrektor Zarządzający
Marek Bączkiewicz

Egzemplarze bieżące oraz archiwalne można nabywać:

w Zespole Obsługi Klienta
80-810 Gdańsku, ul. Okopowa 21/27, wejście IV-B
tel. (0-58) 301 19 00, (0-58) 307 76 95,

Prenumeratę prowadzi:

Zakład Obsługi Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego
80-810 Gdańsk, ul. Okopowa 21/27
tel. 0-58 30-77-702; fax 0-58 30-19-626
Nr konta: Bank Zachodni WBK S. A.
45 1090 1098 0000 0000 0901 5691

Zbiory dziennika urzędowego wraz ze skorowidzem wyłożone są do wglądu w:

Bibliotece Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego
80-810 Gdańsk, ul. Okopowa 21/27
tel. 0-58 30-77-516, pok. 195
poniedziałek, wtorek, czwartek, piątek w godz. 7.45 – 15.30
środa w godz. 11.00 – 15.30

Wydawca:

Wojewoda Pomorski

Redakcja:

Wydział Nadzoru i Kontroli Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego
Redakcja Dziennika Urzędowego Województwa Pomorskiego
80-810 Gdańsk, ul. Okopowa 21/27, pokój nr 190, tel. 0-58 30 77 384, dziennik urzędowy e-mail: dziennik@gdansk.uw.gov.pl
strona internetowa: www.uw.gda.pl

Skład i druk:

Ośrodek Informatyki – Terenowy Bank Danych Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku, 80-810 Gdańsk, ul. Okopowa 21/27, tel. (058) 307-75-97,
e-mail: oitbd@gdansk.uw.gov.pl, www.oitbd.pl

Tłoczono z polecenia Wojewody Pomorskiego; skład i druk wykonał Ośrodek Informatyki –
Terenowy Bank Danych Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku